หนังสือเรียนภาษาไทย

ชุดพื้นฐานภาษา

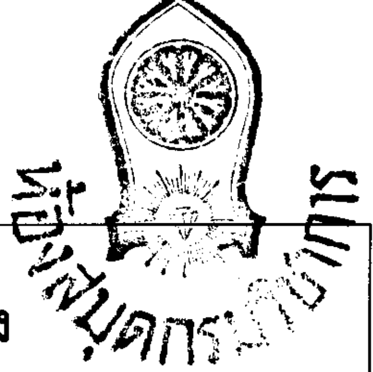
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เล่ม ๑

ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑
(ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๓๓)

กระทรวงศึกษาธิการ

คำแนะนำผู้ปกครอง

ผู้ปกครองจะช่วยบุตรหลานของท่านให้อ่านและเขียนหนังสือที่บ้านได้ดังนี้

๑. ดูแลให้อ่านหนังสือที่บ้านอยู่เสมอเพื่อให้มีนิสัยรักการอ่าน

๒. ช่วยเหลือให้อ่านและเขียนหนังสือดังต่อไปนี้

   ๒.๑ ช่วยนักเรียนให้อ่านคำยากในบทเรียนก่อนอ่านหนังสือ

   ๒.๒ อ่านเรื่องในหนังสือเรียนแล้วให้เล่าเรื่องให้ฟัง

   ๒.๓ สะกดคำตามหนังสือเรียนแล้วหัดเขียน

   ๒.๔ เล่นทายคำอ่านในหนังสือเรียน

   ๒.๕ อ่านบทอ่านเสริมบทเรียนแล้วให้เล่าเรื่องให้ฟัง

หนังสือเรียนภาษาไทย

ชุดพื้นฐานภาษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เล่ม ๑

ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑

(ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๓๓)

ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เล่ม ๑
ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓)
พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๓๖ จำนวน ๔๕,๐๐๐ เล่ม

ผู้จัดทำต้นฉบับ
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
พิมพ์แจกโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร

ISBN 974-10-1425-2

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓) ขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๖

(นายสดับ อัตตสาระ)
ผู้ตรวจราชการกระทรวง รักษาราชการแทน
รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓) และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียน คู่มือครู และแบบฝึกหัดภาษาไทย ระดับประถมศึกษา คณะกรรมการฯได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ พร้อมด้วยคู่มือครู และแบบฝึกหัดภาษาไทย เพื่อใช้ทดลองในโรงเรียนในโครงการร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษา ในปีการศึกษา ๒๕๓๖ และติดตามผลการใช้มาปรับปรุงต้นฉบับเพื่อจัดพิมพ์ใช้จริงในโรงเรียนประถมศึกษา ทั่วประเทศในปีการศึกษา ๒๕๓๘ ต่อไป

การเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรฉบับปรับปรุง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาไทยอย่างมีความหมาย พัฒนาทักษะกระบวนการและความคิดของผู้เรียน ส่งเสริมทักษะและความสามารถทางภาษา ทั้งการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ให้ใช้ภาษาเพื่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ นี้ กำหนดคำพื้นฐานประมาณ ๑,๕๕๐ คำ ตามที่กำหนดในหลักสูตรพุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓) ขณะเดียวกันก็พัฒนาวงคำให้กว้างขวางขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วย

อนึ่ง การสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ นี้ วิธีสอนจะแตกต่างไปจากชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ กล่าวคือการสอนอ่านจะเน้นการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจมากขึ้น มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่อง สามารถจับประเด็นสำคัญ จัดลำดับเรื่อง หารายละเอียดของเรื่อง หาเหตุและผล สรุปความจากเรื่องที่อ่านได้ และยังมุ่งที่จะเสริมสร้างทักษะการสะกดคำ การนำหลักภาษามาใช้ในการพูดและการเขียนให้ถูกต้อง มุ่งฝึกทักษะการเขียนเรียงความตามโครงสร้างของเรื่อง การตอบคำถาม การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเขียนในชีวิตประจำวัน ให้มีนิสัยรักการเขียนและรักการอ่านเพื่อการแสวงหาความรู้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในภายภาคหน้า

นอกจากนี้หนังสือเรียนชุดนี้ยังคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยกำหนดเรื่องให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมเพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามคุณธรรมอย่างมีความสุข ครูและผู้ปกครองจึงควรร่วมมือกันฝึกนักเรียนให้อ่านหนังสือด้วยตนเองให้มากขึ้น โดยเฉพาะการอ่านบทร้อยกรองและอ่านเสริมบทเรียน เพื่อช่วยสร้างเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของเรื่อง การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน การสอนภาษาไทยจะต้องสร้างเสริมทักษะการเขียน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิด ลำดับเรื่องตามเหตุการณ์ คิดอย่างมีเหตุมีผล สามารถเขียนเรื่องตามความคิด เขียนอย่างมีรายละเอียดของเรื่อง มีความสามารถในการฟัง และสามารถเขียนเรื่องจากการฟังได้ จากแนวการสอนดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษาดีขึ้น

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือเรียนภาษาไทยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร อย่างไรก็ดีหนังสือเล่มนี้อาจยังมีข้อควรปรับปรุงแก้ไขอยู่อีกบ้าง กรมวิชาการยินดีรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขหนังสือเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กรมวิชาการขอขอบคุณคณะกรรมการฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือเรียนนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีไว้ ณ โอกาสนี้

(นายพนม พงษ์ไพบูลย์)
อธิบดีกรมวิชาการ
๒๑ เมษายน ๒๕๓๖

สารบัญ

บทที่ ๑
นายพรานเลี้ยงหมี

เรื่องนายพรานเลี้ยงหมี เป็นนิทานที่นายปาลเปรียญ แต่งในสมัยรัชกาลที่ ๕ และลงพิมพ์ในหนังสือวชิรญาณ นิทานที่ลงพิมพ์ในหนังสือเล่มนี้เรียกว่า นิทานวชิรญาณ เป็นนิทานให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน จึงได้นำนิทานเรื่องนี้มาให้อ่านโดยคงถ้อยคำสำนวนเดิมไว้

เมื่อบิดาจะตายได้สั่งไว้แก่บุตรทั้งสองว่า "ลูกหมีที่พ่อเลี้ยงไว้ตัวหนึ่งมันได้มีคุณแก่เรามาหลายครั้งในคราวอับจน พ่อขอฝากลูกหมีไว้แก่เจ้าด้วย เจ้าจงเลี้ยงดูมันต่อไปอย่าให้อดอยาก ถ้าเจ้าจะเข้าไปสู่ป่าแต่ผู้เดียว เจ้าจงเอามันไปด้วย มันอาจรักษาภัยให้เจ้าพ้นได้ แม้มันเป็นสัตว์เดียรัจฉานก็จริง ถึงกระนั้นพ่อก็ได้ฝึกหัดให้มันรู้จักธรรมเนียมของเรามาตั้งแต่เล็กๆ มันสามารถที่จะรู้กิริยาของมนุษย์ได้แทบทุกอย่าง เว้นไว้แต่มันพูดไม่ได้เหมือนเราเท่านั้น" เมื่อบิดาได้สั่งแก่บุตรทั้งสองเช่นนี้แล้ว ไม่ช้านานก็สิ้นชีพ

บุตรทั้งสองได้ประพฤติตามคำสั่งของบิดา และได้ตั้งลูกหมีนั้นไว้เสมอด้วยน้องสุดท้อง เมื่อจะไปเที่ยวหาเนื้อคราวใดก็ได้เอาหมีไปเป็นเพื่อนด้วยเสมอทุกๆ คราว ครั้นต่อมาภายหลังกลับมีจิตคิดประมาทด้วยเห็นว่ามันเป็นสัตว์เดียรัจฉานไม่อาจที่จะพอกพูนประโยชน์อันยิ่งใหญ่ได้ ก็ทำลายความประพฤติที่บิดาสั่งไว้นั้นเสีย เวลาวันหนึ่งนายพรานผู้พี่ได้ไปเที่ยวป่าหาเนื้อตามจารีตของพรานที่ตนได้ประพฤติมา คราวนั้นได้ไปแต่ตนผู้เดียว มิได้เอาหมีไปเป็นเพื่อนด้วย ครั้นได้พบเนื้อก็ไล่ติดตามไปจนถึงตำบลที่มีป่ารกชัฏแห่งหนึ่ง ก็มีความสะดุ้งตกใจกลัวสัตว์ร้าย จึงหยุดรำพึงถึงหมีซึ่งเคยได้มาเป็นเพื่อนด้วยทุกคราวว่า "ถ้าเราเอาหมีมาด้วย ไหนเลยเราจะต้องตกใจในป่าที่เป็นที่น่ากลัวเช่นนี้ ทั้งเนื้อก็หนีเราไป มันก็คงจะไม่พ้นมือเรา"

ทันใดนั้นมีเสือใหญ่ตัวหนึ่งออกมาจากพุ่มไม้ สำแดงอำนาจทำท่าทางเป็นที่น่ากลัวยิ่งนัก นายพรานผู้นั้นตกใจแทบสิ้นสติ

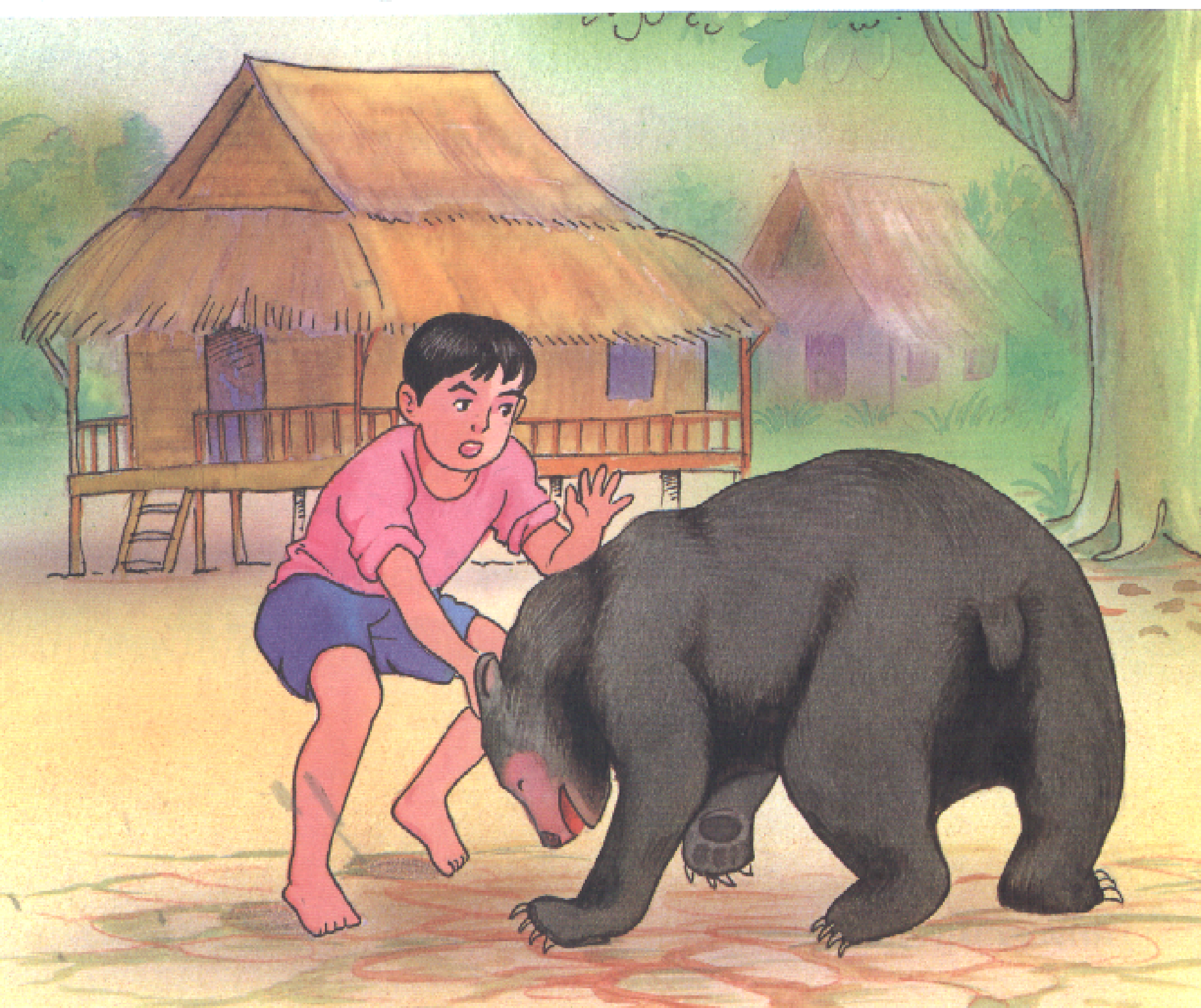
จึงแอบเข้าบังอยู่ข้างต้นไม้ต้นหนึ่ง ง้างไกปืนหมายจะยิงเสือให้ถูกที่สำคัญ แต่เสือเป็นสัตว์ฉลาด เมื่อนายพรานยกปืนขึ้นลั่นไกไป มันก็ฟุบหมอบลงเสีย หาถูกที่สำคัญไม่ แล้วมันก็โดดเข้ามาโดยกำลังโกรธ กัดนายพรานจนสิ้นชีวิต

ส่วนหมีเมื่อนายพรานจะไปป่าเผอิญนอนหลับอยู่ ครั้นตื่นขึ้นมาไม่เห็นเจ้าของก็ทำกิริยากระสับกระส่าย วิ่งไปวิ่งมา เที่ยวดมกลิ่นหาในที่ต่างๆ จนพบรอยเท้าของเจ้าของ มันก็รีบสูดกลิ่นตามรอยเท้านั้นไปจนกระทั่งถึงทำเลที่เสือซุ่มอยู่ มันก็ได้เห็นเสือกำลังกัดกินศพเจ้าของของมัน มันมีความเสียใจและโกรธเป็นอันมาก แล้วมันก็แผดร้องขึ้นด้วยเสียงอันดัง โผนกระโดดไปโดย

กำลังแรงเข้าสู้รบกับเสือ แต่เสือไม่อาจจะทานกำลังของมัน เพราะมันเป็นสัตว์มีเล็บยาวและแข็งแรงกว่า พอเสือเสียทีมันก็กัดที่สำคัญตาย เมื่อเสือตายแล้วมันก็รีบมาหาเจ้าของ มันเอาเท้าทั้งสองของมันประคองอุ้มเพื่อจะให้เจ้าของลุกขึ้น เจ้าของนั้นก็ไม่อาจจะลุกขึ้นได้ เพราะไม่มีชีวิตแล้ว เมื่อมันได้เห็นกิริยารู้ว่าเจ้าของตายแล้ว ก็มีอาการเศร้าโศกร้องครางไปต่างๆ ตามเพศของมัน กลับหมุนโกรธเสือขึ้นมาอีก ก็วิ่งเข้าไปกัดฉีกเนื้อเสือจนเป็นชิ้นน้อยชิ้นใหญ่ แล้วมันก็รีบกลับเข้ามาบ้านเจ้าของ เพื่อจะแสดงอาการให้พวกพ้องที่บ้านรู้เหตุ

เวลานั้นน้องชายของนายพรานผู้ตายนั้นนั่งอยู่หน้าบ้าน เมื่อมองดูหมีมีขนเปื้อนโลหิตกลับมา มิได้เห็นพี่ของตนกลับมาด้วย ก็มีความสงสัยนึกประหลาดใจแล้วลุกขึ้นไปต้อนรับ ทันใดนั้นมันก็ร้องครางครวญผิดปกติแล้ววิ่งเข้าไปกัดชายผ้านุ่งและผ้าห่มฉุดลากไปมา แล้ววิ่งไปทางหลังบ้านแล้วกลับมาอีก ร้องครางดิ้นเสือกไปต่างๆ แต่ทำอาการเช่นนี้หลายครั้ง จนนายพรานผู้น้องเข้าใจได้ว่า พี่ของเราคงจะมีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นแน่ แล้วก็รีบขึ้นไปหยิบปืนบนเรือนแบกขึ้นบ่าไปตามพี่ของตน ส่วนหมีนั้นมันก็วิ่งนำทางตรงไป จนถึงทำเลที่เสือกัดพี่ชายของนายพราน

นั้นตาย เมื่อน้องชายได้เห็นพี่นอนตายอยู่และมีบาดแผลเป็นรอยสัตว์กัดชอกช้ำเช่นนั้นก็มีความเสียใจยิ่งนัก ได้เหลียวแลดูซ้ายขวาตลอดทุก ๆ แห่งก็มิได้เห็นมีอันใดปรากฏต่อไปอีก จึงนึกว่าชะรอยหมีจะกัดพี่ชายเราตายเป็นแน่ เวลานั้นหมีกำลังวิ่งไปที่ตำบลเสือตาย แล้วก็กลับมากัดชายผ้าเจ้าของดึงไป ฝ่ายน้องชายของนายพรานผู้ตายนั้นเป็นคนปราศจากความตริตรอง มิได้พิจารณาต่อไปด้วยอำนาจความเขลาเข้าใจผิดคิดว่าหมีลอบมากัดพี่ชายของตนตาย จึงเอาปืนยิงหมีตัวนั้นเสียทันที เมื่อมันถูกปืนแล้วก็วิ่งร้องไปล้มตายอยู่ใกล้ศพเสือ เมื่อเจ้าของได้เห็นดังนั้นจึงเดินตามมันไปเพื่อจะยิงซ้ำอีก เมื่อได้เห็นว่าหมีล้มตายแล้ว ก็ได้เห็นเสือที่หมีกัดตายนั้นด้วย จึงเดินเข้าไปดูก็ทราบความชัดเจนรู้สึกตัวว่ามีความผิด คิดเสียดายหมีที่ตายเป็นอันมากก็มีความ

เสียใจได้แต่เกิดความอาลัยเศร้าโศก นั่งกอดศพหมีร้องไห้คร่ำครวญอยู่จนค่ำก็สิ้นกำลังลง เลยสิ้นสติสลบอยู่ในที่นั้น

นี่แหละนะควรเป็นที่พึงใจเตือนสติว่า เมื่อแรกเราจะลงมือทำการใดๆ เมื่อปราศจากความคิดเลือกค้นด้วยปัญญาตริตรองโดยรอบคอบตลอดถึงกาลภายหน้าต่อไปหลายสิบหลายร้อยปี ทั้งกาลที่ล่วงมาหรือเวลาที่ทำอยู่ดังนี้แล้ว ก็มักจะนำผลความเดือดร้อนอันเผ็ดแสบให้มาถึงได้ด้วยอำนาจที่ตนยังมิได้พิจารณาเห็นผลเห็นคุณโดยตลอดแน่นอน ดังเรื่องนายพรานที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นพยาน แต่การเช่นนี้มักจะเป็นไปได้ก็เพราะอำนาจแห่งความเขลาโดยเชาวน์ไม่รู้แจ้งตลอดถึงการเช่นนั้น สมดังคำสุภาษิตแห่งหนึ่งพึงจำไว้ให้ดี อันมีแพร่หลายจะได้รำลึกถึงเป็นเครื่องเตือนสติว่า

ใครใครใดเริ่มตั้ง กิจงาน
ปราศจิตคิดถึงกาล ก่อนรู้
ด่วนด่วนดุจจะพราน ผลาญชีพ หมีเฮย
โทษติดทุกข์ตามสู้ แสบร้อนภายหลัง

คำใหม่ในบทเรียน

กระนั้น กระสับกระส่าย กัด กิจ ไกปืน เขลา คำสั่ง คราง ครางครวญ ง้าง จารีต ฉีก ซอกช้ำ ซะรอย ซิ้น ซุ่ม ด่วน ดิ้น เดียรัจฉาน โดด ตริตรอง ทำเล ทุกข์ ธรรมเนียม บาดแผล ประมาท ปรากฏ ปราศ ปราศจาก เปื้อน ผลาญ ผ้านุ่ง ผ้าห่ม เผ็ด เผอิญ แผดร้อง โผน ฝึกหัด พยาน พวกพ้อง พอกพูน ฟุบ รกชัฏ รบ รอยเท้า ลอบ เล็บ โลหิต สติ สลบ สะดุ้ง สามารถ สำแดง สิ้นชีพ สิ้นชีวิต สิ้นสติ สุดท้าย สุภาษิต สูด เสียที เสือก ศพ เศร้าโศก เหตุ อดอยาก

แบบฝึกอ่าน

อ่านคำยาก

บุตร	อ่านว่า	บุด
เดียรัจฉาน	อ่านว่า	เดีย-รัด-ฉาน
จารีต	อ่านว่า	จา-รีด
ประมาท	อ่านว่า	ประ-หมาด

รกชัฏ	อ่านว่า	รก–ชัด
เชาวน์	อ่านว่า	เชา
ศพ	อ่านว่า	สบ
ปราศจาก	อ่านว่า	ปราด–สะ–จาก
สุภาษิต	อ่านว่า	สุ–พา–สิด

อ่านคำที่สะกดในมาตราแม่ ก กา

คำในมาตราแม่ ก กา เป็นคำที่ประสมพยัญชนะและสระไม่มีตัวสะกด เช่น ตา อยู่ มี ปลา

เวลา นาที มีตา ยาดี สีดำ จำได้

ใครมา หาเงาะ เหลาะแหละ หาแพะ แวะมา

แม่ไก่

แม่ไก่อยู่ในตะกร้า ไข่ไข่มาสี่ห้าใบ
อีแม่กาก็มาไล่ อีแม่ไก่ไล่ตีกา
หมาใหญ่ก็ไล่เห่า หมูในเล้าแลดูหมา
ปูแสมแลปูนา กะปูม้าปูทะเล
เต่านาแลเต่าดำ อยู่ในน้ำกะจระเข้
ปลาทูอยู่ทะเล ปลาขี้เหร่ไม่สู้ดี

(จาก<u>ประถม ก กา</u> ฉบับหอสมุดแห่งชาติ)

อ่านคำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่กด

คำที่มี จ ต ติ ตร ฎ ท ศ ส เป็นตัวสะกดในมาตราแม่กด อ่านออกเสียงเหมือน ด สะกด

กิจการ	พูดเท็จ	มัจฉา	สำเร็จ	เสด็จ
จิตใจ	จารีต	สุภาษิต	ประพฤติ	ปฏิบัติ
รสชาติ	เกษตร	บุตร	รกชัฏ	ปรากฏ
เงินบาท	มรรยาท	อากาศ	บรรยากาศ	เพศ
ประกาศ	ปราศจาก	โอกาส		

คนทำดีย่อมมีจิตใจผ่องใส
สุภาษิตเป็นคำกล่าวที่ให้คติแก่ผู้ฟัง
เด็กย่อมเคารพผู้ใหญ่ ข้อนี้เป็นจารีตประเพณีของคนไทย
ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย ข้อนี้เป็นสุภาษิต
แม่ทำความสะอาดห้องนี้จนปราศจากฝุ่นละออง

อ่านคำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่กบ

คำที่มี ป พ ภ เป็นตัวสะกดในมาตราแม่กบ อ่านออกเสียงเหมือน บ สะกด

มีบาป	สาปแช่ง	ธูปเทียน	รูปภาพ	ภาพยนตร์
ลพบุรี	กลิ่นศพ	มหรสพ	มีลาภ	โลภมาก

คนทำบาปย่อมมีจิตใจขุ่นมัวเสมอ
จังหวัดลพบุรีอยู่ทางภาคกลางของประเทศไทย
วัดนี้มีมหรสพ เช่น ลิเก ภาพยนตร์ เป็นต้น ฉลองศาลาที่

คนโลภมากมักไม่มีลาภ

อ่านคำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่กน

คำที่มี ญ ณ ร ล เป็นตัวสะกดในมาตราแม่กน อ่านออกเสียงเหมือน น สะกด

กาญจนบุรี	เชี่ยวชาญ	เชิญ	เจริญ	ปัญหา
จราจร	อาจารย์	ประยูร	จราจล	ชลบุรี
คูณหาร	ทารุณ	คุณภาพ	โบราณ	บริเวณ

จังหวัดกาญจนบุรีอยู่ทางทิศตะวันตกของประเทศไทย เป็นจังหวัดที่มีป่า ภูเขา น้ำตกสวยงาม เป็นจังหวัดที่ติดชายแดนประเทศพม่า มีป่าไม้ไผ่มาก และเป็นไม้ไผ่ที่มีคุณภาพ ส่วนจังหวัดชลบุรีอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศไทย มีป่า ภูเขา น้ำตก และชายหาดที่สวยงาม ชายหาดบางแสนเป็นชายหาดที่มี

ชื่อเสียง จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่เจริญมาก มียวดยานพาหนะคับคั่งจึงมีปัญหาการจราจรในตัวจังหวัด

อ่านคำควบกล้ำที่ประวิสรรชนีย์

กระสับกระส่าย	กระเสือกกระสน	กระวนกระวาย
กระวีกระวาด	ประชดประชัน	ประดิดประดอย
ประคับประคอง	ประเล้าประโลม	ประหัตประหาร

นักเรียนตื่นนอนแล้วกระวีกระวาดลุกขึ้นเก็บที่นอนให้เรียบร้อย
เขานั่งกระสับกระส่ายประเดี๋ยวลุกประเดี๋ยวนั่งอยู่เสมอ
นักเรียนคนนั้นนั่งประดิดประดอยจัดพานดอกไม้สวยงามมาก
เขาพูดประเล้าประโลมให้ฉันทำตามที่เขาบอก

อ่านคำที่มีอักษรนำ

หง- หญ- หน- หม- หย- หร- หล- หว-
เป็นพยัญชนะสองตัวเรียงกัน เรียกว่า อักษรนำ ตัว ห เป็นอักษรนำ ไม่อ่านออกเสียง แต่อ่านออกเสียงอักษรตัวหลังตามอักษรนำ

กลัวหงอ	ผมหงอก	หงอนไก่	เหงาหงอย
นอนหงาย	หงิกงอ	ผู้หญิง	ใหญ่โต

หนาบาง	หนามแหลม	หมูหมา	หมีดุ
จดหมาย	พอเหมาะ	ผ้าไหม	หยาบหยาม
เหยาะแหยะ	สึกหรอ	หรือไม่	หรูหรา
ฟันหลอ	หลายหลา	หลากหลาย	หลั่งไหล
นอนหลับ	หวีผม	ขนมหวาน	แหวนเพชร

คนแก่มีผมหงอก
ดอกหงอนไก่มีหลายสี
ทุเรียนมีหนามแหลม
เด็ก ๆ กินขนมหวานจะทำให้ฟันหลอ
ผู้คนพากันหลั่งไหลมาดูขบวนแห่

ความรู้ทางภาษา

คำพ้องเสียง

คำพ้องเสียง เป็นคำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกัน มีความหมายต่างกัน

สิ้นชีวิต – ผ้าซิ่น

ซ้อนล้อม – ซ่อมแซม

ฆ่าสัตว์ – มีค่า – ตัวข้า

พันธุ์ไม้ – ผิวพรรณ – ผูกพัน

ซื่อสัตย์ – สัตว์ป่า – สัดส่วน

ไฟไหม้ – ไม่ได้

รกชัฏ – พูดชัด

ผู้หญิงคนที่นุ่งผ้าซิ่นเดินข้ามถนนไม่ระมัดระวัง จึงถูกรถชนสิ้นชีวิต

เสือ ช้างเป็นสัตว์ป่า เป็นของ ค่า ไม่ควรฆ่ามัน

พันธุ์ไม้ชนิดนี้มีคุณสมบัติทำให้ผิวพรรณเปล่งปลั่ง

ชนิดของคำในประโยค

คำนาม

อ่านประโยคต่อไปนี้

เสือกัดนายพราน

แก้วตาเพื่อนของวิมลจะไปเชียงใหม่ในวันอาทิตย์แรกของเดือนมกราคม

สนองใช้ดินสอเขียนบันทึก

คนเราต้องทำความดี

เสือ นายพราน เพื่อน ดินสอ บันทึก คน ความดี วันอาทิตย์ เดือนมกราคม แก้วตา วิมล สนอง เชียงใหม่ คำเหล่านี้เป็นคำนามที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ เวลา สถานที่

เสือ นายพราน เพื่อน ดินสอ บันทึก คน ความดี เป็นคำนามที่ใช้เรียกชื่อโดยทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจง เรียกว่า คำสา-มานยนาม (อ่านว่า คำ-สา-มาน-ยะ-นาม)

วันอาทิตย์ เดือนมกราคม แก้วตา วิมล สนอง เชียงใหม่

เป็นคำนามที่ใช้เรียกชื่อเฉพาะเจาะจง หรือเรียกคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ โดยเฉพาะเจาะจง เรียกว่า คำวิสามานยนาม (อ่านว่า คำ-วิ-สา-มาน-ยะ-นาม)

> เสียงพูดที่มีความหมายเรียกว่า คำ
> คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ เวลา สถานที่ เรียกว่า คำนาม
> คำที่ใช้เรียกชื่อโดยทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจง เรียกว่า
> คำสามานยนาม
> คำที่ใช้เรียกชื่อเฉพาะเจาะจง เรียกว่า คำวิสามานยนาม

คำสรรพนาม

อ่านประโยคต่อไปนี้

นายพรานมองดูหมีที่มีขนเปื้อนโลหิต เขาคิดว่ามันกัดพี่ชายของเขาตาย เขาจึงเอาปืนยิงมันด้วยความโกรธ

เมื่อพ่อเดินผ่านบรรดาคนงานในโรงงาน พวกเขาก็ลุกขึ้นทำความเคารพ และถามว่า "ท่านหายป่วยแล้วหรือครับ" พ่อตอบว่า "ฉันหายดีแล้ว ขอบใจมาก"

คำว่า เขา มัน ท่าน ฉัน เป็นคำที่ใช้แทนคน สัตว์ สิ่งของที่กล่าวถึงมาแล้ว เพื่อมิให้ใช้คำนามซ้ำๆ กัน คำที่นำมาแทนคำนามนี้ เรียกว่า คำสรรพนาม (อ่านว่า คำ-สับ-พะ-นาม)

คำสรรพนามที่ใช้แทนคน ได้แก่ ข้าพเจ้า ฉัน ดิฉัน ผม กระผม หนู ท่าน เรา เจ้า เธอ คุณ แก่ พระองค์ เขา

คำสรรพนามที่ใช้แทนสัตว์และสิ่งของได้แก่ มัน

คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนามในการพูดกันนี้แบ่งเป็น ๓ ชนิด คือ

๑. สรรพนามที่ใช้แทนตัวผู้พูดได้แก่ ข้าพเจ้า ฉัน ดิฉัน ผม กระผม หนู เรา อาตมา

๒. สรรพนามที่ใช้แทนตัวผู้ฟังได้แก่ ท่าน เจ้า เธอ คุณ แก โยม หนู

๓. สรรพนามที่ใช้แทนตัวผู้ถูกกล่าวถึงได้แก่ เขา พระองค์ แก มัน

คำสรรพนามบางคำใช้แทนผู้พูดก็ได้ ผู้ฟังก็ได้ ผู้กล่าวถึงก็ได้ ซึ่งจะใช้ในการสนทนา เช่น

เรา	พรุ่งนี้เราคงไม่ได้มาหาเธอนะ
	(เรา ใช้แทน ผู้พูด)
	เราละพูดเป็นเล่นเสมอ
	(เรา ใช้แทน ผู้ฟัง)
ท่าน	ท่านพูดได้ชัดถ้อยชัดคำดีมากครับ
	(ท่าน ใช้แทน ผู้ฟัง)
	ท่านผู้นี้เป็นคนมีความซื่อสัตย์
	(ท่าน ใช้แทน ผู้ที่กล่าวถึง)

เธอ คุณ เธออย่าเดินเข้าไปนะ

(เธอ ใช้แทน ผู้ฟัง)

คุณเคยเห็นคุณวิไลไหม เธอเป็นผู้หญิงที่งามมาก

(คุณ ใช้แทน ผู้ฟัง)

(เธอ ใช้แทน ผู้ที่กล่าวถึง)

แก แกจะไปกับฉันไหม

(แก ใช้แทน ผู้ฟัง แต่ไม่สุภาพ)

คุณยายคนนี้ดูท่าทางแกไม่ค่อยมีแรง

(แก ใช้แทน ผู้ที่กล่าวถึง)

คำที่ใช้แทนคำนามในการเขียนเล่าเรื่องเพื่อมิให้ใช้คำนามซ้ำกันหรือเป็นคำที่ใช้แทนผู้พูด ผู้ฟัง หรือ ผู้ที่กล่าวถึงในการสนทนาเรียกว่า คำสรรพนาม

คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนาม แบ่งได้เป็น ๓ ชนิดคือ

๑. สรรพนามใช้แทนผู้พูดได้แก่ ฉัน ข้าพเจ้า ผม ดิฉัน
๒. สรรพนามใช้แทนผู้ฟังได้แก่ เธอ คุณ ท่าน เจ้า แก
๓. สรรพนามใช้แทนผู้ที่กล่าวถึงได้แก่ เขา แก มัน พระองค์

สรรพนามบางคำใช้แทนผู้พูดก็ได้ ผู้ฟังก็ได้ ผู้ที่กล่าวถึงก็ได้ จะทราบได้ว่าแทนผู้ใดต้องดูเนื้อความในประโยค

คำกริยา

อ่านประโยคต่อไปนี้

คุณแม่ของฉันเป็น**นางพยาบาล**

ปากกาด้ามนี้เหมือน**ของฉัน**

บ้านหลังนี้เล็กมาก

ขวดใบนี้กลม

เด็กคนนี้ดื้อมาก

ฉันรัก**คุณครู**

พี่หัวเราะ**เสียงดัง**

น้องกวาด**บ้าน**

นายพรานมองดู**หมี**เดินเข้ามา

คำว่า เป็น เหมือน เล็ก กลม ดื้อ รัก หัวเราะ กวาด มองดู เดินเข้ามา **คำเหล่านี้บอกการกระทำ แสดงการเปรียบเทียบ หรือ**บอกสภาพเรียกว่า คำกริยา

คำกริยาที่แสดงการกระทำ เช่น โกรธ หัวเราะ ยิ้ม กิน เดิน นั่ง กวาด มองดู เป็นคำกริยาบอกการกระทำ

คำกริยาที่แสดงการเปรียบเทียบ เช่น เป็น คล้าย เหมือน เท่ากับ เป็นคำกริยาบอกการเปรียบเทียบ

คำกริยาที่แสดงสภาพ เช่น สกปรก สะอาด ดี ชั่ว ดื้อ เล็ก ใหญ่ กลม เป็นคำกริยาบอกสภาพ คำกริยาชนิดนี้เป็นคำขยายคำนาม ก็ได้ เช่น

เด็กคนนี้ดื้อมาก	(เป็นกริยา)
เด็กดื้อไม่มีคนชอบ	(เป็นคำขยาย)
ห้องเรียนสกปรกมาก	(เป็นกริยา)
ห้องเรียนสกปรกอยู่ไม่เป็นสุข	(เป็นคำขยาย)

คำที่ใช้แสดงอาการต่างๆ หรือแสดงการเปรียบเทียบ หรือแสดงสภาพอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคลหรือสิ่งของ เรียกว่า คำกริยา

การเขียนจดหมายลาครู

การเขียนจดหมายลาครูเป็นการเขียนถึงครูเพื่อบอกว่าตนไม่สามารถมาเรียนได้ จำเป็นต้องหยุดเรียน อาจเนื่องมาจากมีกิจธุระจำเป็นหรือเจ็บไข้ได้ป่วย

การเขียนจดหมายลาครูต้องใช้ภาษาที่สุภาพ และเขียนสั้นๆ ใช้กระดาษเขียนจดหมายสีขาวหรือกระดาษสมุด และต้องมีความเรียบร้อย ไม่ฉีกขาดหรือยับยู่ยี่ ลายมือต้องสวยงาม ไม่มีรอยขูดลบหรือสกปรก และต้องเขียนให้อ่านออก

การเขียนจดหมายลาครูมีรูปแบบการเขียนจดหมาย ดังนี้

๑. แบ่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

๒. เขียนที่อยู่ ให้เขียนระหว่างกึ่งกลางของกระดาษด้านขวามือ โดยเขียนบ้านที่อยู่ของนักเรียน ตำบล อำเภอหรือเขต (เขตใช้เฉพาะในกรุงเทพมหานคร) และจังหวัด ตัวอย่างเช่น

๗๘/๑๒ ตำบลสวนหลวง

เขตประเวศน์ กรุงเทพมหานคร

๓. วัน เดือน ปี ให้เขียนกึ่งกลางหน้ากระดาษ โดยเขียนวัน เดือน ปี ที่เขียนจดหมาย เช่น

๗ มกราคม ๒๕๓๖

๔. คำขึ้นต้น ให้เว้นเส้นคั่นหน้ากระดาษ ๑ นิ้วครึ่ง ตัวอย่าง

เรียน คุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่เคารพ

๕. เนื้อหา ให้เขียนกึ่งกลางระหว่างคำขึ้นต้นและวันที่ โดยเขียนบอกสาเหตุการลา และบอกระยะเวลาการลา

ตัวอย่างลาป่วย

เนื่องจากดิฉันป่วยเป็นไข้หวัด มีอาการตัวร้อนและปวดศีรษะ ไม่สามารถมาเรียนได้ จึงขอลาหยุดพักการเรียนเป็นเวลา ๓ วัน ตั้งแต่วันที่ ๖-๘ มกราคม ๒๕๓๖

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาต

ตัวอย่างลากิจ

เนื่องจากคุณแม่ไปทำกิจธุระเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ ไม่มีผู้ดูแลน้องที่บ้าน ผมต้องช่วยคุณแม่ดูแลน้อง จึงใคร่ขอลากิจเป็นเวลา ๑ วัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาต

๖. คำลงท้าย ให้เขียนตรงกับวันที่ เป็นการบอกกล่าวแสดงความเคารพ เขียนว่า โดยความเคารพอย่างสูง หรือ ด้วยความเคารพอย่างสูง

๗. ลงชื่อผู้เขียน ให้เขียนกึ่งกลางของคำลงท้าย เขียนด้วยลายมืออ่านออก

๘. คำรับรองของผู้ปกครอง ให้เขียนตรงกับคำขึ้นต้น เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้วต้องให้ผู้ปกครองลงชื่อกำกับ เป็นการรับรองว่านักเรียนมีกิจธุระจริง หรือเจ็บไข้ได้ป่วยจริง ตัวอย่างเช่น

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

สุทัศน์ ใจงาม

ผู้ปกครอง

๙. คำสรรพนามที่ใช้ในการเขียนจดหมายลาครู

นักเรียนหญิง ใช้คำว่า ดิฉัน

นักเรียนชาย ใช้คำว่า ผม หรือกระผม

รูปแบบการเขียนจดหมาย

กึ่งกลางหน้ากระดาษ

ที่อยู่

วันที่

๑ ½ นิ้ว

คำขึ้นต้น

เนื้อหา...

....

....

คำลงท้าย

ลงชื่อผู้เขียน

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

ลงชื่อ

ผู้ปกครอง

ตัวอย่างจดหมายลาครู
(จดหมายลาป่วย)

๓๖ หมู่ ๒ ตำบลดอนเจดีย์
อำเภอดอนเจดีย์ สุพรรณบุรี

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖

เรียน คุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่เคารพ

เนื่องด้วยกระผมป่วยมีอาการปวดท้องและท้องเสีย ไม่สามารถมาเรียนได้ตามปกติ กระผมจึงขอหยุดพักการเรียนเป็นเวลา ๒ วัน ตั้งแต่วันที่ ๓–๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ เมื่อกระผมหายดีแล้วจะมาเรียนตามปกติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

โดยความเคารพอย่างสูง

สุนัย ใจงาม

ขอรับรองว่าเป็นความจริง
สุทัศน์ ใจงาม
ผู้ปกครอง

ตัวอย่างซองจดหมาย

เรียน คุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

อ่านบทร้อยกรอง

คิดให้รอบคอบ

เป็นคนคิดแล้วจึ่ง　　เจรจา
อย่ามลนหลับตา　　แต่ได้
เลือกสรรหมั่นปัญญา　　ตรองตรึก
สติริรอบให้　　ถูกแล้วจึงทำ

(จาก ***โลกนิติคำโคลง*** *ของ กรมพระยาเดชาดิศร)*

มลน	อ่านว่า	มะ-ลน	หมายถึง รีบ
โลกนิติ	อ่านว่า	โลก-กะ-นิด	

อ่านเสริมบทเรียน

หมีในทุ่งกว้าง

แดดเริ่มอ่อนแสงลง จนเพลาค่ำแล้ว แม่พาฉันเดินไปตามชายป่า ไม่นานนัก แม่ก็พาฉันมาถึงทุ่งกว้างใหญ่ เราเดินไปตามทางที่เป็นทุ่งโล่งเตียน ฉันวิ่งเล่นและกระโดดไปมาอย่างสนุกสนาน แม่พาฉันเดินไปยังต้นไม้ใหญ่ต้นสูงที่มีโพรงไม้ แม่บอกฉันว่า "ลูกเอ๋ย แม้เราจะขึ้นต้นไม้ได้เก่ง แต่พวกเราก็ไม่ทำรังอยู่บนต้นไม้เหมือนพวกนก เพราะพวกเรานอนขี้เซา ถ้านอนบนต้นไม้เราคงจะตกต้นไม้ตาย พวกเราจึงอาศัยนอนตามถ้ำ ตามเพิงหินหรือตามโพรงไม้ พอบังแดดบังฝน คืนนี้เราจะนอนที่โพรงไม้ใหญ่นี้แหละ" แม่พาฉันเข้าไปนอนในโพรงไม้หลับสบายตลอดคืน

เช้าวันรุ่งขึ้น แม่ปลุกให้ฉันตื่นแต่เช้า แม่พาฉันออกหาอาหารกิน ความจริงฉันยังไม่หิว ฉันเดินตามหลังแม่ เราเดินไปตามทุ่งกว้างใหญ่ แม่พบหมีคน มีลูกเดินตามหลังมาสองตัว

"สวัสดีจ้ะ หมีคน เธอจะไปไหนกันจ๊ะ" แม่ร้องทักขึ้น

"สวัสดีจ้ะ หมีควาย ฉันจะพาลูกๆ ไปหากินทางชายป่าโน้น" หมีคนร้องบอก

ฉันสงสัยว่าทำไมแม่ฉันจึงมีฉันตัวเดียว ส่วนน้าหมีคนมีลูกสองตัว ฉันจึงถามแม่ แม่อธิบายให้ฉันฟังว่า ตามปรกติหมีจะมีลูกทีละตัว แต่บางทีอาจมีสองสามตัวก็ได้ เมื่อลูกหมียังเล็กจะน่ารักน่าเอ็นดู ชอบซุกซนและไม่ดุ แต่เมื่อโตขึ้นลูกหมีจะดุทุกตัว

ฉันถามแม่ว่า "แม่จ๋า ทำไมแม่เรียกน้าหมีว่า หมีคน และน้า

หมีเรียกแม่ว่าหมีควายเล่าจ๊ะ”

แม่บอกฉันว่า “เจ้าไม่ได้สังเกตหรือว่าน้าหมีคนกับแม่มีรูปร่างไม่เหมือนกัน เพราะเป็นหมีต่างชนิดกัน ตามปรกติหมีมีหลายชนิด แต่ในป่าแห่งนี้มีหมีเพียง ๒ ชนิด คือ หมีควายหรือหมีดำอย่างพวกเรานี่แหละ จะมีลายขาวตรงหน้าอกไม่เป็นรูปโค้ง ตัวดำขนยาว พวกเราจะโตกว่าหมีคน ซึ่งมีขนสั้น ที่คอมีรอยขาวแคบๆ เกือบเป็นวงกลม ชอบยืนอย่างคน ตัวเล็กขนาดหมา เวลาเดินมักเดินสี่เท้าดูเหมือนกับหมา จมูกไม่ดำอย่างพวกเรา จึงเรียกว่า หมีหมาก็ได้ หรือหมีคนก็ได้

“แม่จ๋า สัตว์ในป่านี้ชอบพูดว่าแม่เป็นหมีควายที่ดุ ส่วนน้าหมีดุอย่างแม่หรือไม่” ฉันถามแม่

“ตามนิสัยของหมีคนแล้ว ดุน้อยกว่าหมีควายอย่างพวกเราจ้ะ หมีคนตัวเล็กจึงรังแกสัตว์ที่เล็กกว่าเท่านั้น สัตว์ในป่าจึงไม่ค่อยกลัวหมีคนเหมือนอย่างกลัวพวกเรา” แม่บอกด้วยน้ำเสียงภาคภูมิใจ

“แม่จ๋า หมีมี ๒ ชนิดเท่านั้นหรือจ๊ะ” ฉันถามอย่างสงสัย

“ไม่ใช่จ้ะ ในป่าแห่งอื่นยังมีหมีภูเขาอีก หมีภูเขาอยู่ตามภูเขามีสีน้ำตาล ชอบกินเนื้อสัตว์เป็นอาหาร เช่น แพะ แกะ และลูกวัว แต่หมีควายอย่างพวกเราชอบกินน้ำผึ้ง ข้าวโพด แตงโม พวกเรานี้ชาวไร่ไม่ชอบจ้ะ เขาหาว่าพวกเราขโมยข้าวโพดและแตงโมในไร่ของเขา” แม่อธิบาย

แม่พูดถึงน้ำผึ้งทำให้ฉันอยากกินมาก ฉันจึงบอกแม่ว่า “แม่จ๋า ฉันอยากกินน้ำผึ้งจังเลย”

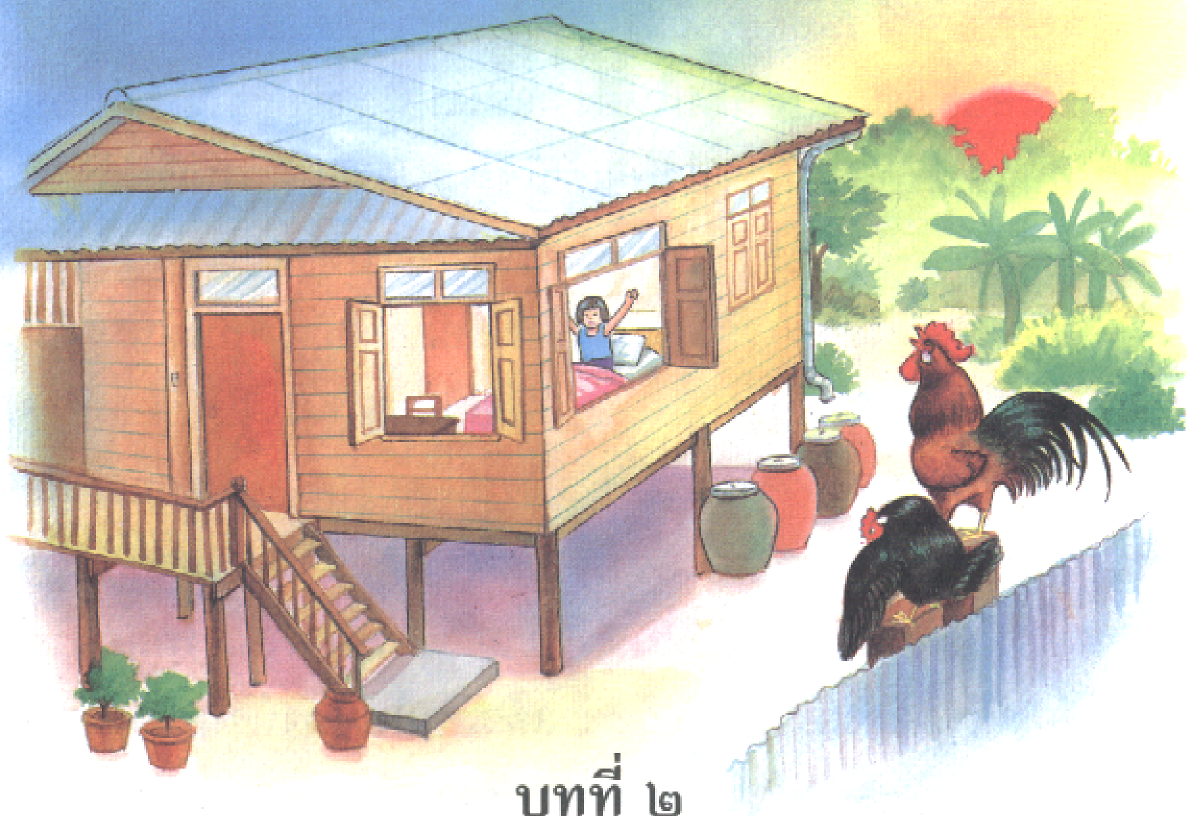
"แม่ก็อยากกินน้ำผึ้งจ้ะ" แม่บอก

แม่พาฉันไปหารังผึ้งในป่า เราเดินลึกเข้าไปในป่า ฉันมองเข้าไปในโพรงไม้เห็นรังผึ้งโพรง ฉันบอกแม่ แม่พาฉันเข้าไปหยุดที่โคนต้นไม้ แม่ยืนด้วยขาหลัง แล้วใช้เท้าหน้าทั้งสองที่มีเล็บยาวโค้งและแหลมคมฉีกต้นไม้ตรงปากโพรง และใช้ปากกัดให้ปากโพรงฉีกกว้างออกไป เพราะแม่มีฟันแหลมคมมาก แม่เอาเท้าหน้าสอดเข้าไปในโพรง ล้วงเอาน้ำผึ้งในโพรงออกมา แม่เอาลิ้นดูดเลียน้ำผึ้งที่เท้าหน้าอย่างเอร็ดอร่อย แม่ให้ฉันเอาเท้าหน้าล้วงน้ำผึ้งจากรังผึ้งบ้าง ฝูงผึ้งบินออกมาเกาะบนหัวแม่และตามตัว แม่ใช้มือปิดป้องจมูกมิให้ผึ้งต่อย หมีอย่างพวกเราชอบกินน้ำผึ้งผลไม้ต่างๆ เช่น ทุเรียน แตงโม ข้าวโพด และเนื้อสัตว์เป็นอาหาร บางครั้งเราก็ชอบกินของแปลกๆ เช่น แมลง หนอน ปลวก ไข่มดที่อยู่ตามพื้นดิน พวกเรากินง่ายๆ ไม่ค่อยเลือกอาหาร เราจึงไม่ค่อยเดือดร้อนเรื่องอาหารการกิน

เด็กๆ ทั้งหลายคงจะรู้จักฉันแล้วซินะ ว่าฉันมีรูปร่างอย่างไร นิสัยใจคอเป็นอย่างไร ชอบกินอะไร ฉันขอวิงวอนว่า มนุษย์มีปืนผาหน้าไม้ อย่ามาจ้องยิงพวกฉันเลย ถ้าพวกมนุษย์ยิงพวกฉันตายหมดแล้ว พวกเธอทั้งหลายก็จะรู้จักฉันแต่เพียงในหนังสือเท่านั้น ในป่าก็จะไม่มีพวกฉันให้เธอได้ดูเล่น

คำศัพท์
ในบทเรียนเรื่องนายพรานเลี้ยงหมี

ความเขลา	ความโง่
จารีต	ประเพณีที่สืบต่อกันมานาน
เชาวน์	ปัญญาหรือความคิดฉับไว ปฏิภาณไหวพริบ
เดียรัจฉาน	สัตว์ต่างๆ เว้นจากมนุษย์ ใช้ว่า ดิรัจฉาน ก็ได้
ทำเล	ถิ่นที่
ธรรมเนียม	ประเพณี แบบแผน แบบอย่าง
ประมาท	ขาดความรอบคอบ
ป่ารกชัฏ	ป่ารกทึบ
เพศ	ในเรื่องนี้หมายถึง วิสัย ลักษณะ
สติ	ความรู้สึก
สิ้นสติ	หมดความรู้สึก
สุภาษิต	คำพูดที่เป็นคติ

บทที่ ๒

เคล็ดลับของแม่

เอก อี้ เอ้ก เอ้ก เสียงเจ้าโต้งที่ลานบ้านโก่งคอขันทุกเช้า คำพลอยจะลุกจากที่นอนอย่างสดชื่น แม่ฝึกให้เธอตื่นแต่เช้าโดยไม่หงุดหงิดและงัวเงีย แม่จะให้เธอนอนแต่หัวค่ำ และตื่นแต่เช้าเพื่อดูธรรมชาติที่สวยสดงดงามและรับอากาศที่สดชื่น คำพลอยชอบดูดวงอาทิตย์สีแดงกลมโตลอยอยู่บนขอบฟ้าที่ยังมืดสลัว และฟังเสียงนกการ้องขณะโผผินบินออกจากรวงรังในยามเช้าตรู่ วิธีการของแม่ทำให้เธอรักธรรมชาติและตื่นแต่เช้าจนเป็นนิสัย และยังทำให้เธอไปโรงเรียนได้แต่เช้าทุกวัน

เช้าวันนี้เป็นวันเสาร์ คำพลอยได้ยินเสียงเจ้าโต้งขันปลุกเธอเหมือนทุกวัน คำพลอยกระวีกระวาดลุกขึ้นและเก็บที่นอน เธอใช้แส้ปัดที่นอน ดึงผ้าปูที่นอนให้ตึง และเหน็บชายผ้าไว้ใต้ที่นอน จัดหมอนและพับผ้าห่มวางไว้ แล้วใช้ผ้าคลุมที่นอนให้เรียบร้อย หลังจากนั้นคำพลอยไปอาบน้ำแต่งตัวแล้วจึงไปหาแม่ในครัว

"เช้านี้ แม่ทำอะไรกินคะ" คำพลอยถามแม่ แม่หันมายิ้มแล้วตอบว่า "แม่ทำข้าวต้มไก่จ้ะ คำพลอยชอบกินไม่ใช่หรือลูก"

"ชอบค่ะ แม่ช่างรู้ใจจริงๆ ประเดี๋ยวคำพลอยช่วยแม่จัดโต๊ะนะคะ" คำพลอยพูดและเดินไปเช็ดโต๊ะอาหารให้สะอาด

"ขอบใจมากจ้ะ" แม่หันมาตอบ แล้วบอกให้คำพลอยไปตามพ่อมากินข้าว คำพลอยรับคำแล้วเดินไปหลังบ้าน เห็นพ่อกำลังใช้บัวรดน้ำรดน้ำต้นไม้ในกระถางซึ่งวางเรียงรายอยู่

“พ่อคะ กุหลาบออกดอกเยอะแยะเชียวค่ะ น่าชื่นใจนะคะ” คำพลอยพูดพลางก้มดูดอกกุหลาบสีต่างๆ ที่ชูช่อบานสะพรั่ง

“เห็นไหมล่ะลูก ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะคำพลอยช่วยพ่อรดน้ำเมื่อกลับจากโรงเรียน มันถึงได้ออกดอกอย่างนี้ไงล่ะ” พ่อกล่าวอย่างภูมิใจ

“คำพลอยก็ดีใจค่ะที่เห็นต้นไม้ที่เราเฝ้าเอาใจใส่ดูแลออกดอกอย่างนี้ และภูมิใจที่มีส่วนช่วยพ่อกับแม่ทำงานค่ะ” คำพลอยตอบ

“พ่อหิวข้าวแล้วซิ เราไปกินข้าวเช้ากันเถอะนะ” พ่อพูดและวางบัวรดน้ำไว้บนชั้นวางของแล้วเปิดก๊อกน้ำล้างมือ

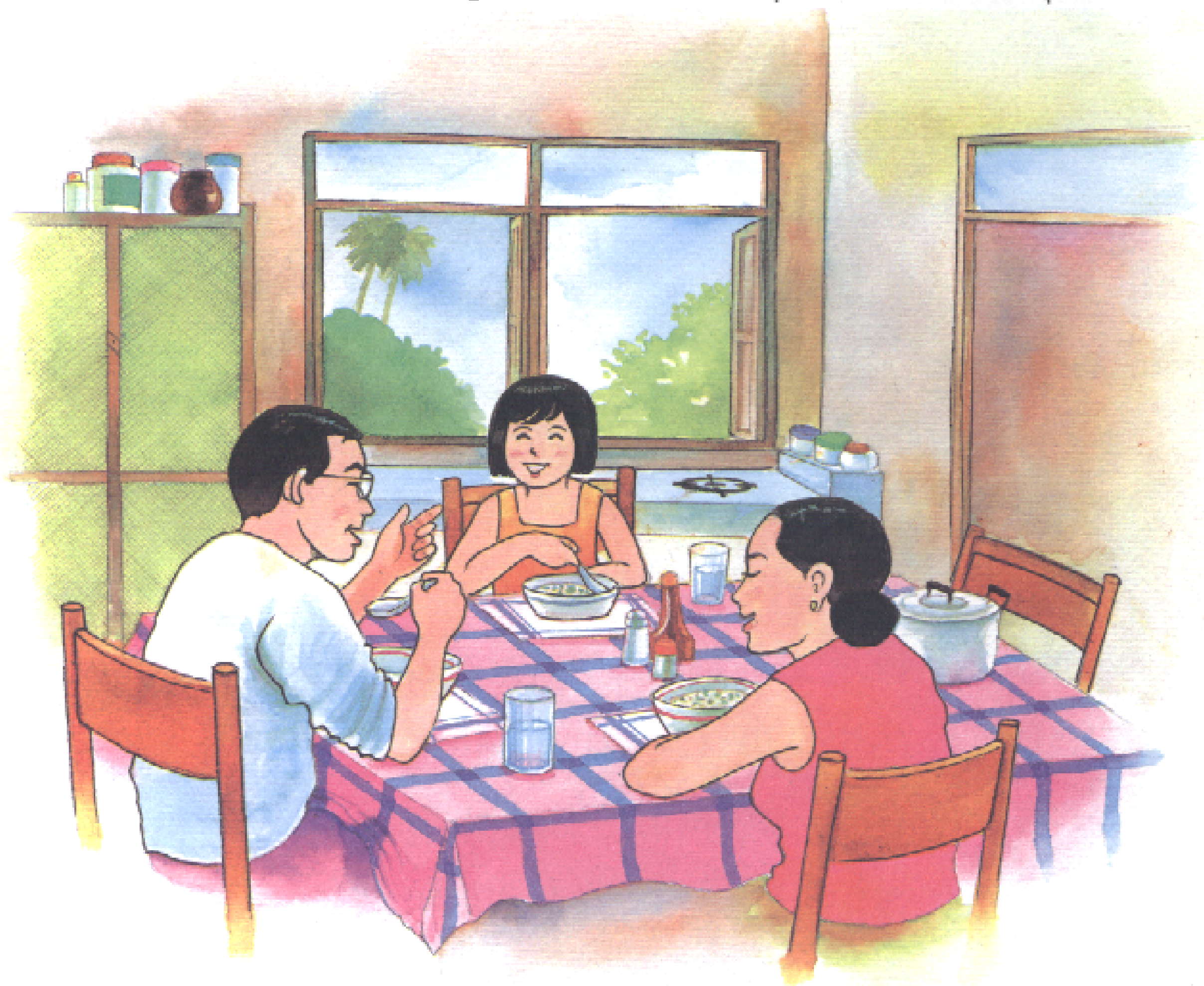
“พ่อคะ วันนี้แม่ทำข้าวต้มไก่ แม่ให้มาบอกพ่อไปกินข้าว แต่เผอิญคำพลอยเห็นกุหลาบบานงามมากก็เลยลืมบอกพ่อค่ะ” คำพลอยพูด พ่อยิ้มและเดินโอบไหล่คำพลอยเข้าไปในครัว

"แม่ทำข้าวต้มไก่อร่อยจังค่ะ" คำพลอยกล่าวขณะที่รับประทานอาหาร

"ไม่ใช่แต่ทำข้าวต้มไก่อร่อยเท่านั้นนะจ๊ะ แม่ของลูกยังทำอาหารอร่อยทุกอย่าง ใครๆ ก็ชมว่าแม่มีเสน่ห์ปลายจวัก" พ่อพูดอย่างชื่นชมพลางหันไปมองแม่และหัวเราะเบาๆ อย่างอารมณ์ดี

"จวักคืออะไรหรือคะพ่อ" คำพลอยถามอย่างสงสัย

"จวักคือเครื่องใช้จำพวกทัพพี ทำด้วยกะลา มีด้ามเป็นไม้ คนสมัยก่อนใช้จวักตักแกง เสน่ห์ปลายจวักก็หมายถึง ผู้นั้นทำอาหารได้อร่อย พูดง่ายๆ ก็คือ ผู้นั้นมีฝีมือทำอาหารอร่อยไงจ๊ะลูก" พ่ออธิบายแล้วพูดต่อไปว่า "พรุ่งนี้เราไปบ้านคุณยาย

คำพลอยก็ขอคุณยายดูจวักซิลูก คุณยายมีจวักสะสมไว้หลายอัน เพราะแต่ก่อนคุณยายชอบทำกับข้าว แม่ของคำพลอยคอยเป็นลูกมือของคุณยาย แม่ก็เลยทำกับข้าวเก่งไปด้วยไงล่ะ" พ่อกล่าวพร้อมกับมองแม่ด้วยความภูมิใจ

"ขอบคุณจ้ะที่ชม" แม่พูดด้วยใบหน้ายิ้มแย้มและเล่าให้คำพลอยฟังว่า

"ตอนที่แม่เป็นเด็ก แม้ว่าบ้านของคุณยายจะมีคนช่วยทำงานบ้านหลายคน แต่คุณยายก็ฝึกให้ลูกๆ ช่วยงานต่างๆ ในบ้านเพื่อจะได้ฝึกให้ลูกๆ ทำงานเป็น และจะได้ไม่ลำบากเมื่อมีเหย้ามีเรือน แม่ทำกับข้าวได้ก็เพราะแม่คอยเป็นลูกมือช่วย

งานต่างๆ ในครัว แม่จึงรู้วิธีทำอาหารจากคุณยาย โดยพยายามสังเกตและจดจำ เช่น เวลาตำน้ำพริกแกง สมัยก่อนต้องตำด้วยครกหินหรือครกดิน ไม่ได้ใช้เครื่องบดไฟฟ้าอย่างที่หลายคนนิยมใช้กันทุกวันนี้ คุณยายจะสอนเคล็ดลับว่าการตำน้ำพริกควรใส่เครื่องแกงอะไรก่อนใส่อะไรหลัง ไม่ใช่ใส่เครื่องแกงทุกอย่างไปพร้อมๆ กัน

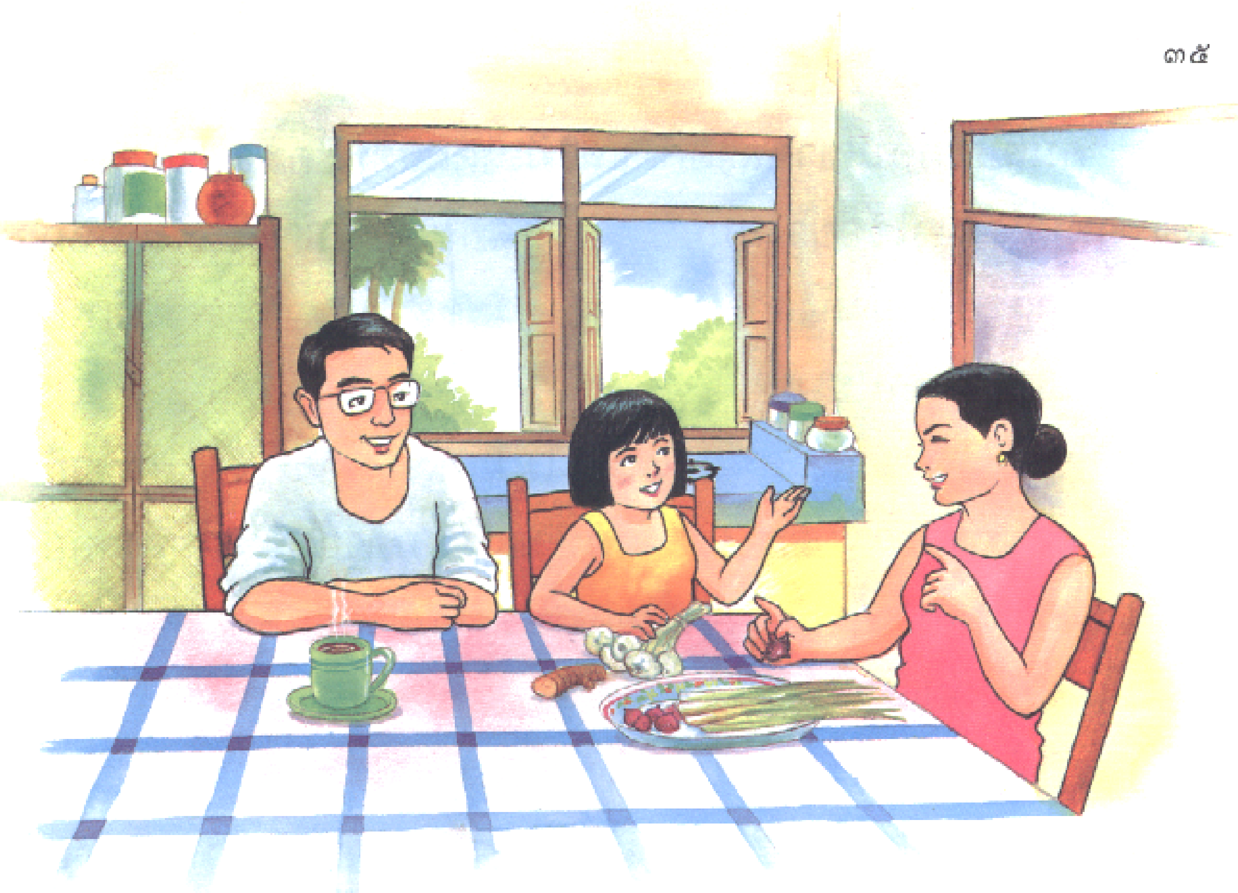
"เคล็ดลับในการตำน้ำพริกนี้แม่จะเปิดเผยได้ไหมคะ" คำ-พลอยถามอย่างสนใจ น้ำเสียงแสดงความกระตือรือร้น

"เดี๋ยวเราค่อยมาคุยกันต่อดีกว่า แม่ว่าตอนนี้ทุกคนก็กินอิ่มแล้ว คำพลอยช่วยแม่เก็บชามไปล้างก่อนดีกว่านะ แล้วแม่จะเล่าให้ฟัง" แม่เสนอความเห็นพร้อมกับลุกขึ้นเก็บชามมาซ้อนกันไว้ จากนั้นคำพลอยก็ช่วยแม่ล้างชาม พ่อช่วยเช็ดโต๊ะ เมื่อเสร็จแล้วพ่อแม่ลูกก็กลับมานั่งคุยกันต่อ

"เอาละ ทีนี้แม่จะบอกเคล็ดลับการตำน้ำพริกแกงให้ แต่ก่อนที่แม่จะบอก แม่อยากให้คำพลอยลองคิดตามไปด้วย" แม่กล่าวขณะที่เดินไปหยิบข่า ตะไคร้ หัวหอม และกระเทียมจากตะกร้าบนหลังตู้มาให้คำพลอยดู

"เวลาทำเครื่องแกงเผ็ด เมื่อเราตำพริกละเอียดแล้วเราจะต้องตำข่า ตะไคร้ก่อนใส่หอม กระเทียม คำพลอยรู้ไหมว่าเพราะอะไร" แม่ถามพลางนั่งลงข้างๆ คำพลอย

คำพลอยรับข่า ตะไคร้ หัวหอม และกระเทียมมาพิจารณาอยู่ครู่หนึ่ง พ่อกับแม่นั่งดูและยิ้มอย่างเอ็นดู

"อ๋อ! คำพลอยทราบแล้วและก็คิดว่าต้องตอบถูกแน่ๆ ค่ะ" คำพลอยตอบด้วยน้ำเสียงแสดงความมั่นใจพลางมองหน้าพ่อกับแม่ "ข่ากับตะไคร้มันแข็งไม่ค่อยมีน้ำจึงต้องตำให้ละเอียดก่อน ส่วนหอมและกระเทียมถ้าตำก่อนจะมีน้ำออกมาแฉะๆ และอาจจะกระเด็นเข้าตา เพราะฉะนั้นหากตำตามลำดับ ก็จะไม่แฉะ คำพลอยสรุปอย่างนี้ถูกต้องไหมคะ" คำพลอยพูดและตั้งท่ารอคอยคำตอบ

"เก่งมากลูก" พ่อกับแม่พูดพร้อมกัน "คำพลอยช่างสังเกตดีนะ" พ่อกล่าวเสริม

"ที่จริงก็ไม่ใช่เคล็ดลับอะไรหรอก เพียงแต่ว่าเมื่อเราจะทำอะไรถ้าเราหัดสังเกตมันก็จะช่วยให้งานของเราราบรื่น" แม่กล่าวสรุป

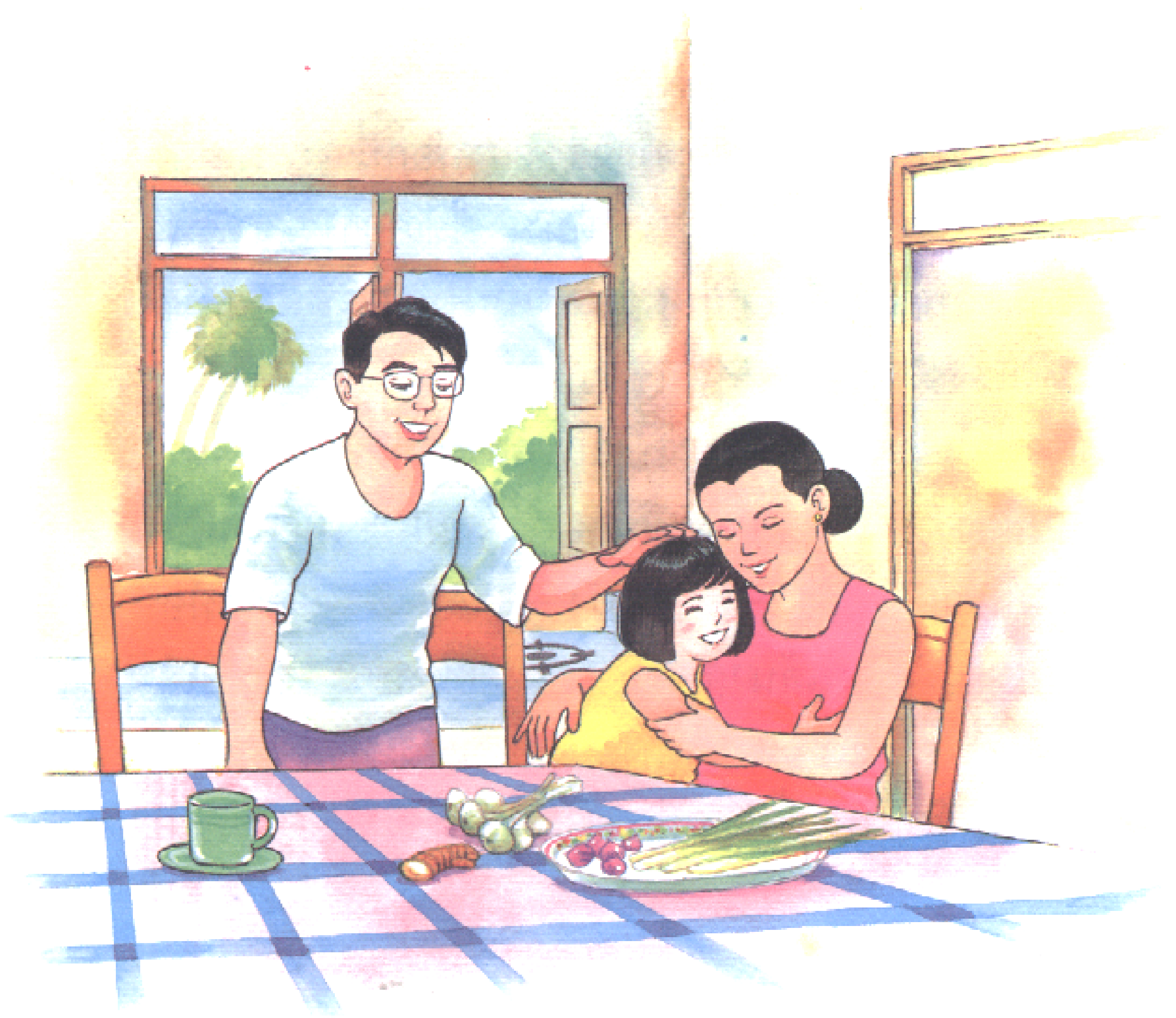
"คนสมัยก่อนเขาฉลาดคิดและมีเหตุผลดีนะคะ แม้จะไม่มีเครื่องทุ่นแรงมาใช้อย่างสมัยนี้ คำพลอยว่าตำน้ำพริกก็ได้ออกแรงเป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่งนะคะพ่อ" คำพลอยพูดพร้อมกับแกว่งแขนไปมา

"ใช่จ้ะ ถึงแม้คนสมัยก่อนจะไม่มีเครื่องทุ่นแรง แต่เขาก็พยายามคิดหากลวิธีต่างๆ มาใช้ เมื่อวานนี้แม่ทำกับข้าว คำพลอยเห็นไหมว่าแม่ก็ประหยัดแรงงานและประหยัดเวลาได้ดี" พ่อพูดแล้วหันไปยิ้มกับแม่

"จริงด้วยค่ะ เมื่อวานนี้แม่ใช้กระทะทอดไข่เจียว เสร็จแล้วก็ผัดผัก จากนั้นก็ใช้กระทะใส่น้ำแกงต้มแกงจืดวุ้นเส้น ไม่ต้องเสียเวลาและเปลืองแรงไปล้างกระทะหรือหาหม้อมาต้มน้ำแกงอีก ดีจังค่ะ" คำพลอยพูดขณะที่มองแม่ด้วยความชื่นชม

"แม่ทำอย่างนั้นให้คำพลอยดูก็เพราะอยากให้เห็นวิธีที่จะประหยัดเวลา ประหยัดแรงงาน เพราะเวลาเป็นของมีค่า แต่เราก็ต้องพิจารณาให้รอบคอบ บังเอิญเมื่อวานนี้อาหารไปด้วยกันได้ คือมีรสจืดเราก็เลยใช้กระทะทำอาหารต่อกันไปได้ แต่ถ้ามีอาหารเผ็ดหรือมีกลิ่นคาว เราก็ต้องล้างกระทะก่อนนำมาใช้ต่อ ไม่เช่นนั้นจะทำให้อาหารเสียรสและส่อนิสัยมักง่าย" แม่อธิบาย คำพลอยนั่งฟังอย่างตั้งใจ

"เห็นไหมลูก แม่ของลูกมีกลวิธีต่างๆ ที่จะถ่ายทอดให้ลูก พ่อว่าลูกต้องเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีอย่างที่เรียกว่าลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น เพราะลูกเป็นเด็กช่างสังเกต เวลาจะทำอะไรก็ตั้งใจทำ

เมื่อไม่แน่ใจก็รู้จักซักถาม พ่อภูมิใจมากที่มีลูกขยัน อดทน และรู้จักคิด" พ่อกล่าวชม

"ใช่จ้ะ แม่ก็คิดเช่นเดียวกับพ่อ แม้ว่าเราจะไม่มีคนช่วยงานบ้าน ลูกก็รู้จักรับผิดชอบทุกอย่าง รู้หน้าที่ รู้จักแบ่งเวลาทำการบ้าน ทบทวนวิชาความรู้และมีน้ำใจช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน แม่โชคดีและเบาใจที่มีลูกดี ขอให้ลูกทำตัวน่ารักอย่างนี้ตลอดไปนะจ๊ะ" แม่พูด ดวงตาของแม่มีแววปลาบปลื้ม เอื้อมมือไปโอบไหล่คำพลอยไว้ด้วยความรัก

คำใหม่ในบทเรียน

กระวีกระวาด		กลวิธี	ก๊อกน้ำ	แกงเผ็ด
แกว่ง	โก่งคอ	ข้าวต้ม	ไข่เจียว	(คำพลอย)
เคล็ดลับ	งัวเงีย	จวัก	จ้ำ	จืด
เจ้าโต้ง	ช่อ	เชียว	โชคดี	ซ้อน
ตั้งท่า	ตึง	เบน	ปรกติ	ปลิด
เปลือง	เปิดเผย	ผิน	โผ	ไฟฟ้า
แม่นยำ	ยู่ยี่	รวงรัง	ริน	ลูกมือ
ลูบ	วุ้นเส้น	สลัว	สะสม	เสน่ห์
เสมอ	แส้	หงุดหงิด	เหน็บ	ไหล่
อารมณ์	เอกอี้เอ้กเอ้ก			

แบบฝึกอ่าน

อ่านคำยาก

กลวิธี	อ่านว่า	กน-ละ-วิ-ที
จวัก	อ่านว่า	จะ-หวัก
ทัพพี	อ่านว่า	ทับ-พี
ปราศจาก	อ่านว่า	ปราด-สะ-จาก
พิจารณา	อ่านว่า	พิ-จา-ระ-นา
ภูมิใจ	อ่านว่า	พูม-ใจ
สังเกต	อ่านว่า	สัง-เกด

เสน่ห์	อ่านว่า	สะ-เหน่
อารมณ์	อ่านว่า	อา-รม

อ่านคำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่เกย

คำที่มี ย เป็นตัวสะกด อ่านออกเสียง ย สะกด เป็นคำในมาตราแม่เกย

ช่วยด้วย	ง่ายดาย	พูดคุย	เปิดเผย
ถ่ายทอด	เรียบร้อย	สงสัย	หอมฉุย
คุ้ยเขี่ย	เอร็ดอร่อย	วุ่นวาย	อธิบาย

ยายทำขนมอร่อย กลิ่นหอมฉุย
ครูอธิบายวิธีว่ายน้ำจนนักเรียนหายสงสัย
เด็กๆ พูดคุยกันเสียงค่อยๆ
เราช่วยกันดูแลห้องเรียนให้สะอาดเรียบร้อย

อ่านคำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่เกอว

คำที่มี ว เป็นตัวสะกด อ่านออกเสียง ว สะกด เป็นคำในมาตราแม่เกอว

ข้าวเหนียว	เจียวไข่	ไปแล้ว	นกแก้ว
แวววาว	ผมยาว	ว่ากล่าว	เที่ยวลาว

ยายชอบรับประทานข้าวเหนียวกับมะม่วงอกร่อง
น้องเจียวไข่อยู่ในครัว
เธอพูดแจ้วๆ ราวกับนกแก้วนกขุนทอง
แหวนวงนี้ทำด้วยพลอยสีขาวส่องแสงแวววาว

อ่านคำควบกล้ำ

คำควบกล้ำ บางทีเรียกว่า อักษรควบ ได้แก่ คำที่มีพยัญชนะต้นสองตัวเรียงกัน ประสมสระเดียวกัน พยัญชนะตัวที่สองได้แก่ พยัญชนะ ร ล ว เช่น เกรียงไกร เกลื่อนกลาด ตรี ปลอดโปร่ง พลุ่งพล่าน แตงกวา แขนขวา เมื่ออ่านออกเสียง ต้องอ่าน กร กล กว ขว ตร ปร ปล พล พร พร้อมกันเป็นเสียงกล้ำกัน และออกเสียงร่วมเสียงสระและเสียงวรรณยุกต์

ขวานคม	วัวขวิด	ครกหิน	พลอยแดง
เพลงเพราะ	เกรงกลัว	เคว้งคว้าง	เพลิดเพลิน
กรอกน้ำ	ขวนขวาย	ไขว่คว้า	คร่ำครวญ
คมกริบ	คลาดเคลื่อน	ควานหา	พริกไทย

แม่พริ้มเพราฟังเพลงเพราะอย่างเพลิดเพลิน

ลุงโพล้งถือขวานกลัวควายวิ่งขวิด

โจรถือขวานคมกริบแกว่งไกวอย่างน่ากลัว

ตาปรุงขวนขวายทำงานด้วยความยากลำบากเหมือนเข็นครกขึ้นภูเขา

อ่านคำที่มีตัวการันต์

ตัวการันต์ คืออักษรที่มีไม้ทัณฑฆาตกำกับอยู่ ไม่อ่านออกเสียงอักษรตัวนั้น ตัวการันต์อาจอยู่กลางคำหรือท้ายคำก็ได้

กุมภาพันธ์	แพร่พันธุ์	สัมพันธ์	ภาพยนตร์
รถยนต์	หุ่นยนต์	วันจันทร์	อัฒจันทร์
อัศจรรย์	อารมณ์	รื่นรมย์	อนุรักษ์
พระราชสาส์น			

พืชแพร่พันธุ์ได้หลายวิธี

เดือนกุมภาพันธ์เป็นเดือนที่เริ่มต้นฤดูร้อน

พ่อจอดรถยนต์อยู่หน้าโรงภาพยนตร์เพื่อดูหุ่นยนต์ยักษ์

วันจันทร์ที่แล้วเด็กๆ นั่งดูฟุตบอลอยู่บนอัฒจันทร์ในสนามกีฬา

สวนดอกไม้มีดอกไม้หลากสีน่ารื่นรมย์ทำให้ผู้คนอารมณ์

พระราชสาสน์ หมายถึง จดหมายที่พระเจ้าแผ่นดินมีไปถึงรัฐบาลต่างประเทศ

ความรู้ทางภาษา

ประโยค

ประโยคเป็นถ้อยคำซึ่งแสดงความคิดหรือเรื่องราวที่สมบูรณ์ เป็นความคิดหรือเรื่องราวเพียงความคิดหรือเรื่องราวเดียวเท่านั้น เช่น

ฉันกินข้าวอิ่มแล้ว

เธอยังทำงานอยู่ในห้อง

ผมปลูกต้นไม้

ประโยคจะประกอบด้วยคำที่ทำหน้าที่ในประโยค ๔ ส่วนคือ

๑. คำที่เป็นประธาน

๒. คำที่เป็นกริยา

๓. คำที่เป็นกรรม

๔. คำที่เป็นส่วนขยาย จะวางอยู่ชิดคำที่ถูกขยาย

การเรียงคำในประโยค

ประธาน + กริยา เช่น น้องเดิน ปลาว่ายน้ำ

ประธาน + กริยา + กรรม เช่น ฉันเตะบอล เด็กกินขนม

ประธาน + ส่วนขยาย + กริยา เช่น น้องคนเล็กนอนหลับ

ประธาน + ส่วนขยาย + กริยา + ส่วนขยาย

เช่น น้องคนเล็กเดินเร็ว

ประธาน + ส่วนขยาย + กริยา + กรรม + ส่วนขยาย

เช่น น้องคนเล็กกินขนมหวาน

สุนัขบ้านโน้นกัดคนแปลกหน้า

(คำที่ใช้สีเขียวเป็นส่วนขยาย)

ประโยคบอกเล่า

อ่านข้อความต่อไปนี้

นิดทำงานดี

เด็กดีขยันเรียนหนังสือ

น้ำในกาเดือดพล่าน

ประโยคเหล่านี้เป็นประโยคบอกเล่า จะมีประธาน กริยา หรือมีกรรมอยู่ด้วย และอาจมีส่วนขยายเพื่อให้ความชัดเจนขึ้น ประโยคบอกเล่าจะบอกให้รู้ว่าประธานของประโยคทำอะไร เป็นอย่างไร เพื่อบอกเรื่องราวหรืออธิบาย

ประโยคบอกเล่าเป็นประโยคที่มีเนื้อความบอกเรื่องราว หรืออธิบายว่าประธานของประโยคทำอะไร เป็นอย่างไร

ประโยคปฏิเสธ

อ่านข้อความต่อไปนี้

วิชัยไม่ชอบกินผัก
แม่ไม่ได้ไปตลาดเมื่อวานนี้
ดินสอแท่งนี้ไม่ใช่ดินสอของฉัน
แมงมุมไม่ได้เป็นแมลง

ประโยคข้างต้นเป็นข้อความที่ปฏิเสธ หรือมีเนื้อความไม่ยอมรับ จะมีคำปฏิเสธ ได้แก่ ไม่ ไม่ใช่ ไม่ได้ ประกอบและอยู่หน้ากริยา

ประโยคปฏิเสธเป็นประโยคที่มีเนื้อความปฏิเสธหรือไม่ยอมรับ เป็นประโยคที่มีเนื้อความตรงข้ามกับประโยคบอกเล่า

ประโยคคำถาม

อ่านข้อความต่อไปนี้

เขามาถึงเมื่อไร

ทำไมน้องไม่ไปโรงเรียน

ใครทำแก้วน้ำแตก

สมใจไปโรงเรียนกับใคร

อะไรอยู่ใต้ตู้

คุณแม่กำลังทำอะไร

คุณซื้อของนี้มาราคาเท่าไร

ประโยคข้างต้นนี้เป็นประโยคที่มีเนื้อความถาม ซึ่งต้องการคำตอบ ประโยคคำถามจะมีคำแสดงคำถามอยู่ต้นประโยคหรือท้ายประโยคก็ได้ ได้แก่คำว่า ใคร ใด อะไร ไหน เมื่อไร เท่าไร อย่างไร

บางครั้งอาจมีคำถามว่า หรือไม่ หรือยัง อยู่ต้นประโยคหรือท้ายประโยค

เธอเคยมาที่นี่หรือไม่

นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ว่านักเรียนควรทำแต่ความดี

เธอชำระค่าอาหารหรือยัง

ประโยคคำถามเป็นประโยคที่มีเนื้อความถามที่ต้องการคำตอบ จะมีคำแสดงคำถามอยู่หน้าประโยคหรือท้ายประโยคก็ได้ เช่น ใคร ใด อะไร ไหน เมื่อไร เท่าไร อย่างไร หรือไม่ หรือยัง

การอภิปรายกลุ่ม

การอภิปรายกลุ่มเป็นการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาหรือหาข้อสรุปอย่างใดอย่างหนึ่งของคนในกลุ่มประมาณ ๗–๘ คน

การอภิปรายกลุ่มต้องมีประธาน ๑ คน ทำหน้าที่ให้คนในกลุ่มได้พูดให้ครบทุกคน มีเลขานุการ ๑ คน ทำหน้าที่จดบันทึกข้อความที่แต่ละคนพูดอภิปราย สมาชิกในกลุ่มจะพูดแสดงความคิดเห็น

ข้อควรปฏิบัติในการพูดอภิปราย

๑. ทุกคนอ่านหนังสือหรือฟังเรื่องราวเพื่อหาความรู้ในการอภิปราย
๒. มีมรรยาทการพูด ไม่พูดแซวคนอื่น
๓. ร่วมแสดงความคิดเห็น และพูดอย่างมีเหตุผล
๔. พูดชัดถ้อยชัดคำ ไม่พูดวกวน
๕. รักษาเวลาในการพูด ไม่ผูกขาดการพูดคนเดียว
๖. เมื่อประธานให้พูด ควรกล่าวขอบคุณแล้วจึงพูดแสดงความคิดเห็น
๗. ตั้งใจฟังผู้อื่นพูด ไม่ควรพูดคุยกันระหว่างผู้อื่นกำลังพูด

การใช้พจนานุกรม

การใช้พจนานุกรมจะช่วยให้นักเรียนค้นหาคำอ่านได้ถูกต้อง ช่วยเขียนคำได้ถูกต้อง และช่วยค้นหาความหมายของคำได้ถูกต้อง และยังช่วยบอกให้รู้ว่าคำใดเป็นคำนามหรือคำกริยา ดังนั้นการใช้พจนานุกรมจะช่วยให้ผู้ใช้พจนานุกรมใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

แนวทางการใช้พจนานุกรม

๑. หาคำตามลำดับพยัญชนะ ก–ฮ

๒. คำแต่ละคำจะเรียงตามรูปสระดังนี้

ะ ั –ัวะ า ำ ิ ี ึ ื ุ ู เ– เ–ะ
เ–า เ–าะ เ–ิ เ–ีย เ–ียะ เ–ือ เ–ือะ แ–
แ–ะ โ โ–ะ ใ– ไ–

ตัวอย่าง จะ จับ จาก จำ จิต จีน

๓. คำไม่มีรูปสระจะมาก่อนคำที่มีรูปสระ

ตัวอย่าง กรวด กลอง กอง กาง กิน

๔. รูปวรรณยุกต์จะจัดตามลำดับเสียงวรรณยุกต์

ตัวอย่าง ปา ป่า ป้า
จู้จี้ จู๋จี๋
ตอม ต่อม ต๋อมแต๋ม

อ่านบทร้อยกรอง

กิจวัตร

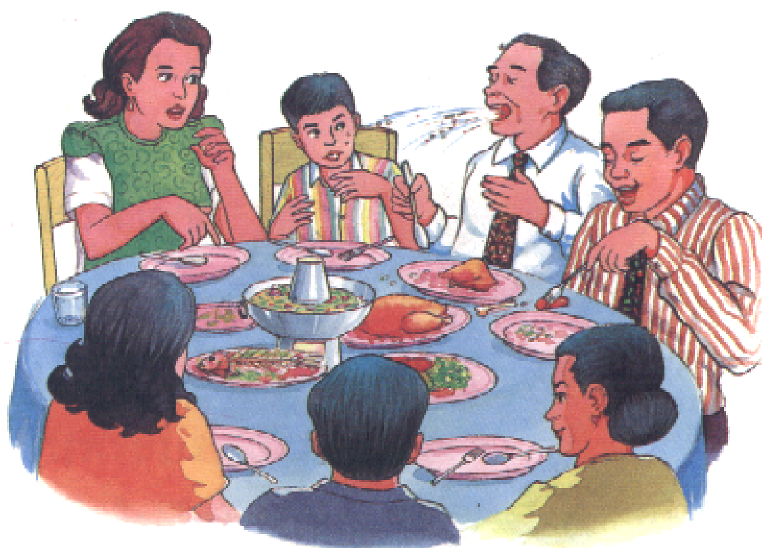
กิจเอ๋ยกิจวัตร ต่างถนัดทำไปในหน้าที่
ตื่นเช้างานคอยอยู่เรารู้ดี ขมันขมีไม่คร้านงานก็แล้ว
ขืนทิ้งไว้เป็นดินพอกหางหมู กว่าจะรู้งานประดังคั่งเป็นแถว
งานทั้งหลายง่ายยากหากรู้แนว ทำเสร็จไวใจแผ้วชื่นบานเอย

(จาก <u>ดอกสร้อยร้อยใจ</u> ของ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

อ่านเสริมบทเรียน

ปู่เล่าให้ฟัง

ปู่เป็นนักเล่าเรื่องคนหนึ่ง ปู่มักเล่าเรื่องราวต่างๆ เมื่อครั้งปู่ยังเป็นเด็ก ปู่เล่าว่า ผู้ใหญ่เคยสอนปู่ว่า เมื่อเรารับประทานอาหาร เราไม่ควรพูดคุยกัน ปู่สงสัยว่า ถ้าเราจะพูดคุยกันในขณะรับประทานอาหารเราผิดด้วยหรือ เพราะปู่เคยเห็นผู้ใหญ่พูดคุยกันในขณะรับประทานอาหารก็มี เช่น งานเลี้ยงพบปะสังสรรค์กัน หรือการนัดหมายรับประทานอาหารเพื่อประชุมปรึกษาหารือกัน ก็มีการพูดคุยกันขณะรับประทานอาหาร จนกระทั่งวันหนึ่งปู่จึงรู้ว่าผู้ใหญ่สอนนั้นถูกต้องแล้ว วันนั้นปู่จำได้ดีว่า มีเด็กสองคน คนหนึ่งชื่อธง อีกคนหนึ่งชื่อชัย เด็กทั้งสองคนมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกับปู่ ทั้งสองคนนั่งกินข้าวอยู่ด้วยกัน กินไปคุยไป ชัยเล่าเรื่องขำขันให้ธงฟังขณะที่อาหารอยู่ในปากของธง ธงหัวเราะขำขัน

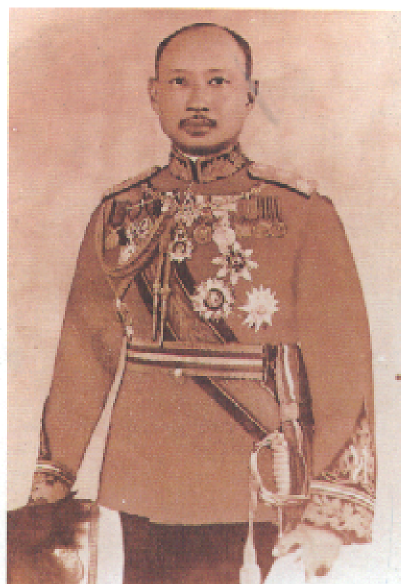

เรื่องที่ชัยเล่า อาหารในปากของธงกระเด็นถูกหน้าชัย ชัยหัวเราะไม่ออกเสียแล้ว เพราะใบหน้าของชัยมีเศษอาหารจากปากของธงเต็มไปหมด

อีกเรื่องหนึ่งปู่เล่าว่าเด็กคนหนึ่งกินข้าวไป เล่นไป พูดกับคนอื่นไป บังเอิญโชคร้ายเหลือเกิน ขณะที่เด็กคนนี้พูดมีอาหารในปาก เศษอาหารตกลงไปในหลอดลม ทำให้หายใจไม่ออก ผู้ใหญ่ต้องนำส่งโรงพยาบาลให้หมอช่วยเหลือ

จากนั้นมาปู่จึงรู้เหตุผลที่ผู้ใหญ่สอนปู่ว่า ขณะรับประทานอาหารไม่ควรพูดกัน เพราะผู้ใหญ่เป็นห่วงเป็นใยเรื่องความปลอดภัย และต้องการสอนมรรยาทที่ดีในขณะรับประทานอาหาร

ปู่สอนฉันว่า เมื่อใดก็ตามเราพูดขณะรับประทานอาหาร เราต้องระมัดระวัง ไม่ควรพูดขณะมีอาหารอยู่ในปาก หรือไม่ควรนำเรื่องเศร้า เรื่องหวาดเสียว เรื่องไม่ควรพูดมาพูดขณะรับประทานอาหาร ปู่ว่านี่แหละเป็นมรรยาทการรับประทานอาหารที่ผู้ใหญ่ต้องการสอนเด็ก

บทที่ ๓
คนดีศรีรัตนโกสินทร์

มีคำกล่าวว่า "กรุงศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี" คำกล่าวนี้มีความหมายว่า เมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี มีคนดีที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติไม่ขาดระยะ แม้ว่ากรุงศรีอยุธยาเคยล่มสลายด้วยฝีมือข้าศึกศัตรู แต่ก็มีคนดีสามารถกู้ชาติบ้านเมืองได้ในเวลาไม่ช้านานนัก ดังนั้นเราจึงมีคำกล่าวว่า "กรุงศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี" มาจนถึงทุกวันนี้

ปัจจุบันกรุงรัตนโกสินทร์หรือกรุงเทพมหานครเป็นราชธานีก็มีคนดี คือ พลเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชร-อัครโยธิน ผู้ทรงบำเพ็ญคุณประโยชน์ให้แก่ชาติบ้านเมืองไว้เป็นอเนกประการ โดยเฉพาะได้ทรงพัฒนากิจการรถไฟและกิจการสื่อสารให้เจริญก้าวหน้าเยี่ยงอารยประเทศ

พลเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเจ้าจอมมารดาวาด ประสูติเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๒๔ มีพระนามเดิมว่า พระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้าบุรฉัตร-ไชยากร ทรงศึกษาหนังสือไทยจนแตกฉานที่โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบในพระบรมมหาราชวัง เมื่อมีพระชนมายุได้ ๑๓ พรรษา ได้เสด็จไปศึกษาวิชาทหารช่างและวิศวกรรมที่ประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศสเป็นเวลานานถึง ๑๐ ปี จึงได้เสด็จนิวัติพระนคร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๗

เมื่อพระองค์เสด็จกลับจากการศึกษาในต่างประเทศแล้ว ได้ทรงเข้ารับราชการสนองพระคุณสมเด็จพระบรมชนกนาถเป็นทหารช่าง ทรงวางรากฐานการทหารช่างในกองทัพไทย โปรดให้มีการฝึกอบรมวิชาช่างต่างๆ แก่ทหารช่าง ให้มีความรู้ความชำนาญจนการทหารช่างเป็นปึกแผ่นมั่นคง

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพัฒนาประเทศไทยให้เจริญทัดเทียมนานาอารยประเทศ ทรงเห็นว่าประเทศไทยมีการคมนาคมระหว่างกรุงเทพฯกับหัวเมืองต่างๆ ยังไม่สะดวกและรวดเร็ว พระองค์จึงทรงสร้างทางรถไฟ ดำเนินกิจการรถไฟให้กว้างขวางเป็นกรมรถไฟหลวง และทรงจ้างนายช่างชาวเยอรมันมาดำเนินกิจการรถไฟ เพราะยังขาดคนไทยที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิศวกรรมรถไฟ ต่อมาในสมัย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ ขึ้นในทวีปยุโรป เป็นเหตุให้ชาวเยอรมันต้องเดินทางกลับประเทศ ขณะนั้นนายช่างชาวเยอรมันกำลังเจาะเทือกเขาระหว่างจังหวัดลำปางและจังหวัดลำพูนเพื่อเป็นอุโมงค์ให้รถไฟลอดผ่านไปจังหวัดเชียงใหม่ค้างอยู่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎ-เกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ

กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินเป็นเจ้ากรมรถไฟหลวง และทรงควบคุมดูแลการเจาะอุโมงค์ขุนตานหรือชาวบ้านเรียกว่า ถ้ำขุนตาน จนเป็นผลสำเร็จ และวางรางรถไฟไปจนถึงจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินมาทรงเป็นเจ้ากรมรถไฟหลวง พระองค์ทรงพัฒนากิจการรถไฟให้เจริญก้าวหน้า เป็นต้นว่า ทรงให้เชื่อมทางรถไฟสายเหนือกับสายใต้ให้แล่นถึงกันได้ ทรงสร้างสะพานพระรามหกให้รถไฟแล่นข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ทรงนำหัวรถจักรดีเซลมาใช้ฉุดลากขบวนรถไฟแทนหัวรถจักรไอน้ำเป็นประเทศแรกในทวีปเอเชีย ทรง

ริเริ่มจัดสร้างโรงแรมรถไฟเพื่อเป็นที่พักของผู้โดยสาร ทรงสร้างสะพานกษัตริย์ศึกเป็นสะพานลอยแห่งแรกในประเทศไทยให้รถไฟแล่นลอดใต้สะพาน เพื่อมิให้รถยนต์ต้องเสียเวลาหยุดรอรถไฟขณะแล่นผ่านทางรถไฟที่ทอดข้ามถนน เป็นการแก้ปัญหาการจราจรมิให้ติดขัด พระองค์ทรงพัฒนากิจการรถไฟให้เจริญรุ่งเรืองทัดเทียมนานาอารยประเทศ ทรงได้รับยกย่องว่าเป็น "พระบิดาแห่งการรถไฟ" การรถไฟแห่งประเทศไทยสำนึกในพระกรุณา-

ธิคุณที่ทรงประกอบคุณงามความดีแก่กิจการรถไฟ จึงได้สร้างพระอนุสาวรีย์ครึ่งพระองค์ ประดิษฐานเป็นสง่าอยู่หน้าอาคารที่ทำการรถไฟในบริเวณสถานีรถไฟกรุงเทพ

เมื่อพระองค์ทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีว่าการกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมนั้น ทรงเห็นว่าประเทศไทยมีผลผลิตทางการเกษตรจำนวนมาก จึงทรงส่งเสริมผลิตผลทางการเกษตรให้เป็นสินค้าออกของประเทศไทย เช่น ข้าว ยางพารา มะพร้าวแห้ง ครั่ง เป็นต้น และยังทรงส่งเสริมให้ชาวนาใช้รถแทรกเตอร์ช่วยในการทำนาเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตให้ชาวนามีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ทรงทราบว่าชาวนามีหนี้สินล้นพ้นตัว จึงทรงสนับสนุนกิจการสหกรณ์เพื่อให้ชาวนากู้ยืมเงินมาปลดหนี้สินและซื้อที่นาไว้ทำกิน เป็นสมบัติสืบทอดไปชั่วลูกหลาน

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินทรงพัฒนางานด้านการคมนาคมและการสื่อสารของประเทศไทยเป็นปึกแผ่นมั่นคงยิ่งขึ้น ได้แก่ ทรงเป็นประธานการจัดสร้างสะพาน

ปฐมบรมราชานุสรณ์หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า สะพานพระพุทธยอดฟ้า ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาเชื่อมกรุงเทพมหานครกับธนบุรีในการฉลองพระนครครบ ๑๕๐ ปี สนองพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และเสร็จก่อนกำหนดถึง ๕ เดือน ทรงพัฒนาการสื่อสาร ได้แก่ กิจการไปรษณีย์โทรเลขให้ทันสมัยสามารถส่งข่าวสารได้ทั่วประเทศและไปยังประเทศต่างๆ ได้ นอกจากนั้นยังทรงริเริ่มการใช้โทรศัพท์ทางไกล รวมทั้งการส่งข่าวหนังสือพิมพ์ ทรงเริ่มกิจการวิทยุกระจายเสียงขึ้นเป็นครั้งแรกโดยจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียง เรียกว่า สถานีวิทยุกรุงเทพ ตั้งอยู่ที่พระราชวังพญาไท มีการถ่ายทอดกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นครั้งแรกในคราวเปิดสถานีวิทยุ

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวครั้งนั้น

พระองค์ได้ทรงรับกระแสพระราชดำรัสมอบหมายให้ช่วยดูแลกิจการไฟฟ้ามิให้ขาดทุน ด้วยความสามารถในการบริหารงานพระองค์ทรงควบคุมดูแลการใช้จ่ายอย่างใกล้ชิด จึงทรงสามารถปลดหนี้สินและทำให้กิจการไฟฟ้ามีกำไรได้ภายในเวลาหนึ่งปี

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินทรงรู้จักใช้คนในการปฏิบัติงาน ทรงได้รับมอบหมายให้ดูแลกิจการด้านออมสิน โปรดให้ส่งข้าราชการไปฝึกอบรมที่ประเทศออสเตรเลียและดูงานที่ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อข้าราชการกลับมาก็ได้พัฒนางานออมสินให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินเป็นพระบรมวงศ์ผู้ทรงพระปรีชาสามารถในการบริหารงานที่ทรงได้รับมอบจนเกิดความเจริญก้าวหน้า

นอกจากงานดังกล่าวแล้ว พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินยังทรงบำเพ็ญประโยชน์อีกหลายด้านหลายประการ ล้วนแต่เป็นงานที่สร้างความผาสุกให้แก่ชนในชาติ และยังความเจริญทางด้านเศรษฐกิจให้แก่บ้านเมือง เช่น การประปา การเดินรถราง การขุดเจาะน้ำมัน การประกันภัย และงานทะเบียนรถยนต์

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินทรงปฏิบัติหน้าที่ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ ด้วยพระทัยซื่อสัตย์สุจริต ทรงเมตตาต่อผู้ร่วมงานทุกระดับ จึงมีแต่ผู้จงรักภักดีต่อพระองค์ ทรงพระปรีชาสามารถในการตัดสินพระทัยฉับไว ทรงใช้ระบบจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ที่ทำงานกับพระองค์พร้อมที่

จะสละแรงกาย แรงใจ และสติปัญญาในการทำงานเพื่อชาติบ้านเมือง งานที่พระองค์ทรงปฏิบัติจึงสำเร็จลุล่วงด้วยความเรียบร้อยและรวดเร็ว สมตามพระบรมราโชบายจนเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถึง ๓ รัชกาล คือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินสิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๙ พระชันษา ๕๔ ปี พระองค์ทรงได้รับคำสรรเสริญทั่วไปว่าทรงเป็นเจ้านายในพระราชวงศ์ผู้มิได้ทรงถือพระองค์ ทรงงานกับบุคคลทุกหมู่เหล่าด้วยพระเมตตา ทรงสร้างสรรค์ความเจริญหลายด้านให้แก่ประเทศชาติ จึงกล่าวได้ว่าพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินทรงเป็นคนดีศรีรัตนโกสินทร์ อนุชนรุ่นหลังย่อมสำนึกรำลึกถึงคุณงามความดีของพระองค์ต่อไป ดังบทพระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรสว่า

พฤษภกาสร อีกกุญชรอันปลดปลง
โททนต์เสน่งคง สำคัญหมายในกายมี
นรชาติวางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรีย์
สถิตทั่วแต่ชั่วดี ประดับไว้ในโลกา

คำใหม่ในบทเรียน

กตเวที กรม (กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน) กระจายเสียง กระแส กรุงเทพมหานคร กรุงรัตนโกสินทร์ กวีนิพนธ์ กันยายน กาสร กำไร กิจการ กุญชร ข้าราชการ (ขุนตาน) ครั่ง ควบคุม ความเป็นอยู่ จงรักภักดี จัดการ เจ้ากรม (เจ้าจอมมารดาวาด) เจ้านาย ฉับไว เชียงใหม่ ดำเนิน ทนต์ ทวีป ทัดเทียม เทือกเขา โท โทรศัพท์ นรชาติ นิวัติ บริหาร บุคคล ประดับ ประดิษฐาน ประเทศชาติ ประสูติ ปลด ปลดปลง ปีกแผ่น โปรดเกล้า ไปรษณีย์โทรเลข ผลผลิต (ฝรั่งเศส) พ.ศ. (พญาไท) พระชนมายุ (พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว) พระราชดำรัส (พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร) พฤษภ พลเอก ฟิลิปปินส์ มลาย มอบหมาย (แม่น้ำเจ้าพระยา) ยางพารา (ยุโรป) (เยอรมัน) รถจักรดีเซล รถ-จักรไอน้ำ รถแทรกเตอร์ ระบบ รากฐาน ริเริ่ม รูปหล่อ (โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ) โรงแรม ลอด (ลำปาง) (ลำพูน) ลุล่วง โลกา วันที่ วางวาย วิริยะอุตสาหะ วิศวกรรม ศรี ศัตรู เศรษฐกิจ สงครามโลก สถิตย์ สรรเสริญ สร้างสรรค์ สละ (สะพานกษัตริย์ศึก) (สะพานปฐมบรมราชานุสรณ์) (สะพานพระพุทธยอดฟ้า) (สะ-พานพระรามหก) สัญจร สื่อสาร เสน่ง หนี้สิน หัวเมือง อนุชน อเนก ออมสิน (ออสเตรเลีย) (อังกฤษ) อาคาร อารยประเทศ อินทรีย์ อุโมงค์ เอเชีย

แบบฝึกอ่าน

อ่านคำยาก

ศรีรัตนโกสินทร์	อ่านว่า	สี-รัด-ตะ-นะ-โก-สิน
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	อ่านว่า	พระ-เจ้า-บอ-รม-มะ-วง-เทอ
กรมพระกำแพงเพชร-อัครโยธิน	อ่านว่า	กรม-มะ-พระ-กำ-แพง-เพ็ด-อัก-คะ-ระ-โย-ทิน
พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร	อ่านว่า	พระ-อง-เจ้า-บุ-ระ-ฉัด-ไช-ยา-กอน
พระบรมมหาราชวัง	อ่านว่า	พระ-บอ-รม-มะ-หา-ราด-ชะ-วัง
พระชนมายุ	อ่านว่า	พระ-ชน-มา-ยุ
มกราคม	อ่านว่า	มะ-กะ-รา-คม
กิจการ	อ่านว่า	กิด-จะ-กาน
วิศวกรรม	อ่านว่า	วิด-สะ-วะ-กำ
เสด็จนิวัติ	อ่านว่า	สะ-เด็ด-นิ-วัด
บริหาร	อ่านว่า	บอ-ริ-หาน
เยอรมัน	อ่านว่า	เยอ-ระ-มัน
อารยประเทศ	อ่านว่า	อา-ระ-ยะ-ประ-เทด

ปฐมบรมราชานุสรณ์	อ่านว่า	ปะ-ถม-บอ-รม-มะ-รา-ชา-นุ-สอน
ไปรษณีย์	อ่านว่า	ไปร-สะ-นี
โทรเลข	อ่านว่า	โท-ระ-เลก
โทรศัพท์	อ่านว่า	โท-ระ-สับ
คมนาคม	อ่านว่า	คะ-มะ-นา-คม
พฤษภาคม	อ่านว่า	พรึด-สบ-พะ-กา-สอน
กุญชร	อ่านว่า	กุน-ชอน
เสน่ง	อ่านว่า	สะ-เหน่ง
นรชาติ	อ่านว่า	นอ-ระ-ชาด
มลาย	อ่านว่า	มะ-ลาย
อังกฤษ	อ่านว่า	อัง-กริด
ฝรั่งเศส	อ่านว่า	ฝะ-หรั่ง-เสด
หฤทัย	อ่านว่า	หะ-รึ-ไท
สมเด็จพระมหาสมณเจ้า	อ่านว่า	สม-เด็จ-พระ-มะ-หา-สะ-มะ-นะ-เจ้า
กรมพระปรมานุชิตชิโนรส	อ่านว่า	กรม-มะ-พระ-ปะ-ระ-มา-นุ-ชิด-ชิ-โน-รด

อ่านคำที่มีตัวสะกดในแม่กด

คำที่มี จ ช ต ติ ตร ฒ ถ ท ธ ศ ษ ส เป็นตัวสะกด อ่านออกเสียงเหมือน ด สะกด เป็นคำในมาตราแม่กด

กิจการ ฉัตร ชาติ นิวัติ ประดิษฐาน ประเทศ ประสูติ ปฏิบัติ พระราชดำรัส พัฒนา พาณิชย์ ฝรั่งเศส รถราง รัตนโกสินทร์ ราชธานี วิทยุ วิศวกรรม เศรษฐกิจ เสด็จ อยุธยา ออสเตรเลีย อังกฤษ โอรส

ใครฟังวิทยุอยู่ในห้อง
ประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศสอยู่ในทวีปยุโรป
ประเทศที่ร่ำรวยย่อมมีเศรษฐกิจดีกว่าประเทศที่ยากจน
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จนิวัติพระนคร

อ่านคำที่มีตัวสะกดในแม่กน

คำที่มี ญ ณ น ร ล เป็นตัวสะกด อ่านออกเสียงเหมือน น สะกด เป็นคำในมาตราแม่กน

กาสร กุญชร เจริญ น้ำตาล บริวาร บุคคล ผลผลิต พระนคร พระมหากรุณาธิคุณ ราษฎร ศาลเจ้า

กุญชร แปลว่า ช้าง กาสร แปลว่า ควาย

กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินทรงเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการสร้างความเจริญแก่ประเทศชาติ

น้ำตาลเป็นผลผลิตทางการเกษตรเพราะทำมาจากอ้อยและมะพร้าว

อ่านคำที่มีสระ อะ

กระทรวง คะนอง คะน้า คะแนน ตะเกียง ตะกร้อ ตะกร้า ตะกละ ตะโกน ธุระ ทะเบียน ทะลุ ประกอบ ประกาศ ประสิทธิภาพ พระทัย พระนคร มะพร้าว สะพาน สะอาด

ผักคะน้าเป็นผักที่ใช้ผัดเป็นอาหาร

คนทำงานดีเป็นคนทำงานที่มีประสิทธิภาพ

ประกาศของกระทรวงเป็นข้อบังคับเหมือนกฎหมาย

เด็กๆ อย่าพูดกับผู้ใหญ่ด้วยเสียงตะโกนเพราะเป็นการไม่สุภาพ

อ่านคำที่ไม่มีสระ อะ แต่อ่านออกเสียง อะ

ราชโอรส ราชการ ฝรั่งเศส ไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ วิทยุ ทหาร เกษตร ผลิตผล ถนน ถวาย อนุสาวรีย์ ชบา ชนวน จมูก ขนุน ขนม ขยัน ขมิ้น ขโมย ขยี้ ขยาย ทยอย ผลิต เผชิญ รัฐบาล พยายาม วิศวกรรม กตัญญู สนับสนุน สถานี

ใครพูดโทรศัพท์อยู่ในห้องนี้

วิทยุประกาศว่าขณะนี้เกิดฝนตกหนักทางภาคเหนือ คาดว่าจะก่อให้เกิดน้ำท่วมอย่างฉับพลันได้

ผู้คนต่างทยอยกันมาเฝ้ารับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยความจงรักภักดี

อ่านคำอักษรควบไม่แท้

คำอักษรควบไม่แท้ เป็นคำที่มีพยัญชนะ ๒ ตัว ร่วมสระเดียวกัน แต่ออกเสียงพยัญชนะตัวหน้าเพียงตัวเดียว เช่น จริง สร้าง หรือ ทร เปลี่ยนเป็นเสียง ซ

กระทรวง ต้นไทร ทรงทราบ ทรวงอก ทรัพย์สิน ทรุดโทรม พุทรา หาดทราย เศร้าโศก สรรเสริญ สร้อยคอ ก่อสร้าง

สร้อยคอทำด้วยทองคำเป็นทรัพย์สินที่มีค่า

เขาเป็นมะเร็งที่ทรวงอก ร่างกายจึงดูทรุดโทรม

กระทรวงคมนาคมมีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการก่อสร้างถนนหนทางและการสื่อสารต่างๆ ในประเทศ

อ่านคำอักษรควบแท้

คำอักษรควบแท้ เป็นคำที่มีพยัญชนะ ๒ ตัว ร่วมสระเดียวกัน และออกเสียงพยัญชนะพร้อมกันทั้ง ๒ ตัว เช่น กลืน ควาย พร้อม ปลา

กรมรถไฟ กรุงเทพมหานคร ประปา ไปรษณีย์ ปลดปลง ปลดหนี้ ปลากราย พร้อมเพรียง พระตำหนัก สงคราม

กรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย เป็นศูนย์กลางของการบริหารงานของรัฐบาล เป็นศูนย์กลางการค้า เป็นศูนย์กลางการคมนาคม เป็นศูนย์กลางของการศึกษา และเป็นศูนย์กลางความเจริญของประเทศ เมื่อกรุงเทพฯมีความเจริญ ความสะดวกสบายย่อมมีมากขึ้น ผู้คนจากจังหวัดต่างๆ จึงพากันหลั่งไหลเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ บางคนก็มาประกอบอาชีพ บางคนก็มาเที่ยว บางคนก็มาธุระ การที่เป็นเมืองใหญ่มีคนหนาแน่นมากจึงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น การจราจรติดขัด มีการลักขโมย เป็นต้น ดังนั้น รัฐบาลจึงพยายามกระจายความเจริญไปสู่จังหวัดต่างๆ เพื่อให้จังหวัดต่างๆ มีความเจริญทัดเทียมกับกรุงเทพฯ

ความรู้ทางภาษา

การอ่านคำย่อ

คำบางคำไม่เขียนเต็มคำ ใช้เขียนย่อและใช้เครื่องหมาย ฯ (เรียกว่า เปยยาลน้อย) เขียนไว้ข้างหลัง เวลาอ่านต้องอ่านเต็มคำ

กรุงเทพฯ	อ่านว่า	กรุงเทพมหานคร
โปรดเกล้าฯ	อ่านว่า	โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

การอ่านอักษรย่อ

คำบางคำเขียนย่ออักษรตัวหน้าของคำนั้นๆ เช่น พุทธศักราช เขียนย่อว่า พ.ศ. เวลาอ่านไม่อ่านอักษรย่อ แต่ให้อ่านเต็มคำ

กก.	อ่านว่า	กิโลกรัม
กทม.	อ่านว่า	กรุงเทพมหานคร
กม.	อ่านว่า	กิโลเมตร
พ.ศ.	อ่านว่า	พุทธศักราช

ประโยคคำสั่งและประโยคแสดงความต้องการ

ประโยคคำสั่ง

อ่านข้อความต่อไปนี้

เธอส่งหนังสือเล่มนั้นมาซิ
คุณ จงทำตามที่ฉันบอกก็แล้วกัน
คุณเดินค่อยๆ นะ
คุณ อย่าพูดเช่นนี้กับฉัน
เธอนั่งซิ
อย่าเข้าไปนะ

ข้อความเหล่านี้เป็นประโยคคำสั่ง สั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดทำตาม หรือไม่ทำตามอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประโยคคำสั่งเป็นประโยคที่มีเนื้อความบังคับให้ผู้ฟังทำตาม มักจะมีคำว่า ท่าน เธอ คุณ เป็นประธานของประโยค และมีคำว่า ซิ นะ อยู่ท้ายประโยค หรืออาจมีคำว่า จง อยู่หน้าประโยคก็ได้ เช่น

เธอส่งหนังสือเล่มนั้นมาซิ
เธอ จงส่งหนังสือเล่มนั้นมาให้ฉัน

ประโยคคำสั่งอาจมีเนื้อความเป็นการห้าม จะมีคำว่า อย่า อยู่หน้าประโยค เช่น

อย่าเข้ามาในห้องนี้

ประโยคที่มีคำว่า ซิ นะ อยู่ท้ายประโยคจะใช้ในการพูดเท่านั้น

ประโยคแสดงความต้องการ

อ่านประโยคต่อไปนี้

ฉันอยากไปเที่ยวเชียงใหม่กับเธอจัง
ฉันต้องการมีความสุข
ฉันไปละนะ
ฉันไปนะ

ประโยคเหล่านี้เป็นประโยคแสดงความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประโยคแสดงความต้องการเป็นประโยคที่แสดงความต้องการจะกระทำหรือต้องการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะมีคำว่า อยาก ต้องการ เป็นคำกริยาบอกให้รู้ความประสงค์ หรืออาจมีคำว่า นะ ละนะ อยู่ท้ายประโยค เช่น

น้องอยากกินขนม

พ่อต้องการให้ฉันเรียนเก่งๆ

ผมกินข้าวละนะ

ผมจะไปหาเธอที่บ้านนะ

คำว่า นะ ละนะ ที่อยู่ท้ายประโยคจะใช้ในการพูดเท่านั้น

คำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์เป็นคำที่ใช้สำหรับบุคคลที่มีฐานะต่างๆ กัน เช่น พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ พระสงฆ์ คนทั่วไป เป็นต้น คำราชาศัพท์ถือว่าเป็นคำสุภาพ ไพเราะ และเป็นวัฒนธรรมทางภาษา

ประสูติ	หมายถึง	เกิด
ทรงทราบ	หมายถึง	รู้
สิ้นพระชนม์	หมายถึง	ตาย
พระตำหนัก	หมายถึง	เรือนของเจ้านาย
พระบรมมหาราชวัง	หมายถึง	ที่อยู่ของพระมหากษัตริย์

พระราชโอรส หมายถึง บุตรชาย

พระเมตตา หมายถึง เมตตา

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ หมายถึง มีความกรุณาให้

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ หมายถึง คำบอกพระประยูรญาติของพระมหากษัตริย์

กรมพระ หมายถึง อิสริยยศของพระประยูรญาติ

สมเด็จพระบรมชนกนาถ หมายถึง บิดาซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์

เสด็จนิวัติ หมายถึง กลับมา

พระราชประสงค์ หมายถึง ความต้องการ

กระแสพระราชดำรัส หมายถึง คำพูด

พระทัย หมายถึง ใจ

พระชันษา หมายถึง อายุ

บทพระนิพนธ์ หมายถึง หนังสือที่แต่งขึ้น

การเขียนจดหมายถึงญาติผู้ใหญ่

การเขียนจดหมายเป็นการเขียนเพื่อการสื่อสาร อาจเขียนถึงผู้ใหญ่ ถึงเพื่อน ถึงครู เพื่อแจ้งเรื่องราวอย่างใดอย่างหนึ่งให้ทราบ การเขียนจดหมายถึงบุคคลต่างๆ ย่อมมีระเบียบแบบแผนของการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไป การเขียนจดหมายถึงญาติผู้ใหญ่ต้องแสดงถึงความเคารพ ดังนั้นการใช้ภาษาในจดหมายต้องสุภาพและแสดงความเคารพ

ญาติผู้ใหญ่ ได้แก่ บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย

บุคคล	คำขึ้นต้น	คำลงท้าย
พ่อ แม่	กราบเท้าคุณพ่อที่เคารพ	ด้วยความเคารพอย่างสูง
	กราบเท้าคุณแม่ที่เคารพ	ด้วยความเคารพอย่างสูง
ปู่ ย่า ตา ยาย	กราบเท้าคุณตาที่เคารพ	ด้วยความเคารพอย่างสูง

ตัวอย่างการเขียนจดหมายถึงญาติผู้ใหญ่

๕๖/๗ ถนนช้างม่อย
อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ 50000

๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๖

กราบเท้าคุณป้าที่เคารพ

เมื่อเดือนที่แล้ว ผมไปเยี่ยมคุณตาที่บ้าน คุณตาบ่นคิดถึงคุณป้า ผมจึงเขียนจดหมายมาเรียนให้คุณป้าทราบ เพื่อคุณป้าจะได้หาเวลาว่างไปเยี่ยมคุณตาบ้าง

ขณะนี้ผมเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ผมยังจำคำสอนของคุณป้าได้เสมอว่า ความเพียรอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น ผมจึงมีความเพียรและความมานะพยายามที่จะเรียนหนังสือเพื่อให้มีความสำเร็จในการเรียน เมื่อสัปดาห์ที่แล้วผมสอบวิชา

คณิตศาสตร์ผมได้คะแนนเต็ม ผมจึงดีใจมาก คุณครูชมผมว่าผมมีความตั้งใจเรียนและขยันหมั่นทำการบ้านเสมอ ผมยังจำคำของคุณป้าได้ดีว่า การทำการบ้านเป็นการฝึกปรือสติปัญญาและเป็นการทบทวนบทเรียนที่ดี ผมจึงทำการบ้านทุกครั้งไม่เคยขาด ทำให้ผมมีความเข้าใจวิชาคณิตศาสตร์ดีขึ้น ผมคงรายงานผลการเรียนของผมให้คุณป้าทราบแต่เพียงนี้

ผมขอจบจดหมายไว้แค่นี้ ผมหวังว่าคุณป้าคงสบายดี ส่วนคุณแม่ คุณพ่อและผมสบายดี

ขอแสดงความเคารพอย่างสูง

วิชา ขยันเรียน

ชื่อและที่อยู่ผู้ฝาก
วิชา ขยันเรียน
๕๖/๗ ถนนช้างม่อย
อำเภอเมือง
จ.เชียงใหม่ 50000

ไปรษณียากร
๒ บาท

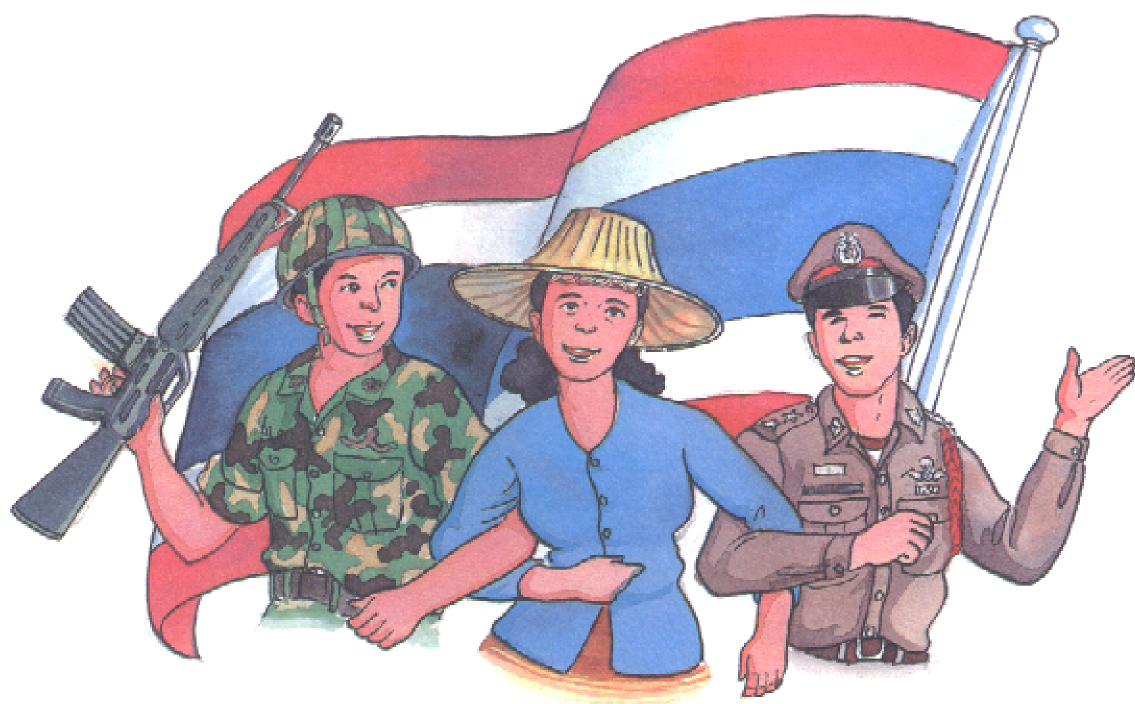
ชื่อและที่อยู่ผู้รับ
คุณประไพ ชำนาญช่าง
๑๐๐/๒ ถนนอู่ทองใน เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร 10300

การเลือกหนังสืออ่าน

หนังสือมีหลายประเภท คือมีทั้งหนังสือที่ให้ความรู้ ให้ข่าวสาร และให้ความบันเทิง หนังสือประเภทให้ความรู้และข่าวสาร ได้แก่ หนังสือเรียน สารคดี หนังสือพิมพ์ หนังสือประเภทนี้ นักเรียนต้องอ่านเป็นประจำ หนังสือพิมพ์จะให้ข่าวสารต่างๆ ทำให้เรามีความรอบรู้ทันโลก ทันเหตุการณ์ หนังสือสารคดีเป็นหนังสือที่ให้ความรู้ เป็นหนังสือที่น่าอ่าน โดยเฉพาะอ่านในเวลาว่างหรืออ่านเพื่อค้นคว้าหาความรู้ ส่วนหนังสือเรียนนักเรียนต้องอ่านทุกวัน เพราะเป็นการเตรียมตัวที่จะเรียนไว้ล่วงหน้า หรือทบทวนความรู้ที่เรียนมา หนังสือที่ให้ความบันเทิงก็มีนิทาน นิยายต่างๆ หนังสือประเภทนี้อ่านเพื่อผ่อนคลายอารมณ์และให้ข้อคิดต่างๆ นักเรียนก็ควรอ่านแต่ต้องอ่านในยามว่าง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

นักเรียนที่ดีควรเลือกหนังสืออ่านให้เหมาะกับความต้องการของเราและควรอ่านหนังสือทุกวัน ห้องสมุดของโรงเรียนเป็นแหล่งหนังสือที่นักเรียนจะเลือกอ่านได้

อ่านบทร้อยกรอง

คนไทยเพื่อเมืองไทย

คนไทยเราโชคดีมีแผ่นดิน
ได้ทำมาหากินถิ่นอาศัย
แผ่นดินไทยโชคดีที่คนไทย
ล้วนมีใจมั่นสมัครรักแผ่นดิน
ประเทศไทยรุ่งเรืองเป็นเมืองทอง
เพราะไทยผองรวมพลังกันทั้งสิ้น
ช่วยคิดค้นหนทางสร้างธานินทร์
จนท้องถิ่นพัฒนาก้าวหน้าไกล

ประเทศไทยคงเป็นไททุกวันนี้
เพราะเรามีคนจริงที่ยิ่งใหญ่
เสียสละซื่อสัตย์เป็นปัจจัย
ทำสิ่งใดมุ่งมาดเป็นชาติพลี
เราคนไทยรุ่นหลังจึงตั้งจิต
จะร่วมคิดร่วมทำตามหน้าที่
เสียสละซื่อสัตย์สามัคคี
เพื่อไทยมีสุขสันต์นิรันดร

อ่านเสริมบทเรียน

รถเมล์ในเมือง

ฝนเริ่มตั้งเค้า ฟ้ามืดครึ้ม ผมออกจากบ้านจะรีบขึ้นรถเมล์ไปโรงเรียนก่อนที่ฝนจะตกลงมา ผู้คนที่ป้ายรถเมล์แน่นขนัดเหมือนอย่างเคย ผมรอคอยรถเมล์คันแล้วคันเล่าก็ยังขึ้นไม่ได้ เพราะรถเมล์ทุกคันมีผู้โดยสารเต็มไปหมด บังเอิญมีรถเมล์คันหนึ่งวิ่งมาหยุดตรงป้ายรถเมล์ที่ผมยืนรออยู่ ผมเห็นว่าพอจะขึ้นไปได้ผมก็เบียดขึ้นไป มือหนึ่งถือกระเป๋า อีกมือหนึ่งจับขอบประตูไว้ ที่จริงผมไม่น่าขึ้นรถเมล์คันนี้เลยเพราะน่ากลัวอันตราย หากผมตกรถเมล์ลงไปตายใครจะรับผิดชอบต่อชีวิตของผม มีผู้ชายคนหนึ่งใจดีให้ผมเข้าไปยืนข้างในรถ ผมจึงโชคดีที่ไม่ต้องเอาชีวิตไปเสี่ยงอันตราย

รถเมล์เคลื่อนที่ไปแต่ก็ไปไม่ไกลนักเพราะรถติดมาก รถติดอยู่นาน ตรงสี่แยกต้องมีตำรวจจราจรมาช่วยทำให้รถเคลื่อนไปได้ ฝนเริ่มลงเม็ด อีกเกือบชั่วโมงผมจึงมาถึงหน้าประตูโรงเรียน รถติดมากเหลือเกิน อากาศภายในรถก็ร้อนอบอ้าว นี่แหละสภาพรถเมล์ในเมือง

เพื่อนๆ ทั้งหลายเมื่อขึ้นรถเมล์จะต้องระมัดระวังให้ดี ถ้ารถเมล์มีคนแน่นอย่าเสี่ยงอันตรายขึ้นรถเมล์คันนั้น รถเมล์ที่มีคนขับขับรถน่าหวาดเสียวจะเป็นอันตรายก็ไม่ควรขึ้น และเมื่อขึ้นรถเมล์แล้วก็จงเข้าไปข้างในตัวรถ อย่ายืนบนบันไดรถจะเป็นอันตรายได้

บทที่ ๔

บ้านหลังใหม่ของปูเสฉวน

ทุกเช้าเมื่อดวงตะวันโผล่พ้นน้ำ ท้องฟ้าก็ค่อย ๆ กลายเป็นสีส้มอ่อน ขอบเมฆสว่างเรื่อเรืองเหมือนขลิบด้วยเส้นไหมสีทอง ทุกชีวิตบนชายหาดแห่งนี้ดำเนินไปอย่างปกติสุข

ฉันเดินไปตามชายหาดที่เงียบสงบ ได้ยินก็แต่เพียงเสียงคลื่นลมและเสียงพลิ้วส่ายของใบไม้บนชายฝั่ง คลื่นโถมซัดหาดเป็นฟองขาวแตกกระจาย แล้วถอยกลับเป็นจังหวะคล้ายเสียง

ดนตรีขับกล่อมให้ฉันเพลิดเพลินอย่างไม่รู้เบื่อ หาดทรายขาวละเอียดตัดกับสีเขียวครามของน้ำทะเลที่ใสสะอาด เช้าวันนี้น้ำลงจนมองเห็นหาดกว้างไกลออกไปสุดสายตา เหล่าปูลมวิ่งฉิวไปตามหาดทรายอย่างรื่นเริง โขดหินสีคล้ำโผล่พ้นน้ำอยู่เบื้องหน้า ปลิงทะเลสีดำตัวอ้วนนอนนิ่งอยู่ในแอ่งน้ำข้างโขดหินนั้น

หอยสวยๆ ต่างสีสันเรียงรายอยู่ตามชายหาด โน่นหอยตลับนั่นหอยเจดีย์ นี่ก็หอยเบี้ย นั่นก็หอยทับทิมตัวจิ๋วมากมายนับไม่ถ้วนอยู่ตามพื้นทรายที่เปียกชื้น สีของเปลือกหอยทับทิมสวยคล้ายสีของเม็ดพลอยที่เกลื่อนอยู่ตามหาดทราย

ฉันเดินไปตามชายหาดจนดวงตะวันขึ้นสูงจากขอบฟ้า แสงแดดส่องผิวน้ำเป็นประกาย ฉันเห็นใครเดินต้วมเตี้ยมอยู่ข้างหน้า เมื่อฉันเดินเข้าไปใกล้ฉันจึงจำได้ว่าเป็นจ้อยเพื่อนฉันนั่นเอง

"สวัสดีจ้ะ เธอจะไปไหนจ๊ะ" ฉันถามและรู้สึกดีใจที่ได้พบเพื่อนที่คุ้นเคย

"สวัสดีป้อม ฉันกำลังมองหาเปลือกหอยมาทำบ้านจ้ะ" จ้อยตอบ

"บ้านหลังเก่าของเธอเป็นอย่างไรไปล่ะจ๊ะถึงต้องเปลี่ยน" ฉันถามพลางมองดูบ้านเปลือกหอยตัวที่จ้อยอยู่

"ก็ฉันอ้วนขึ้นจนคับและอึดอัดไปหมดแล้วน่ะซี" จ้อยตอบพลางสอดส่ายสายตาหาเปลือกหอย

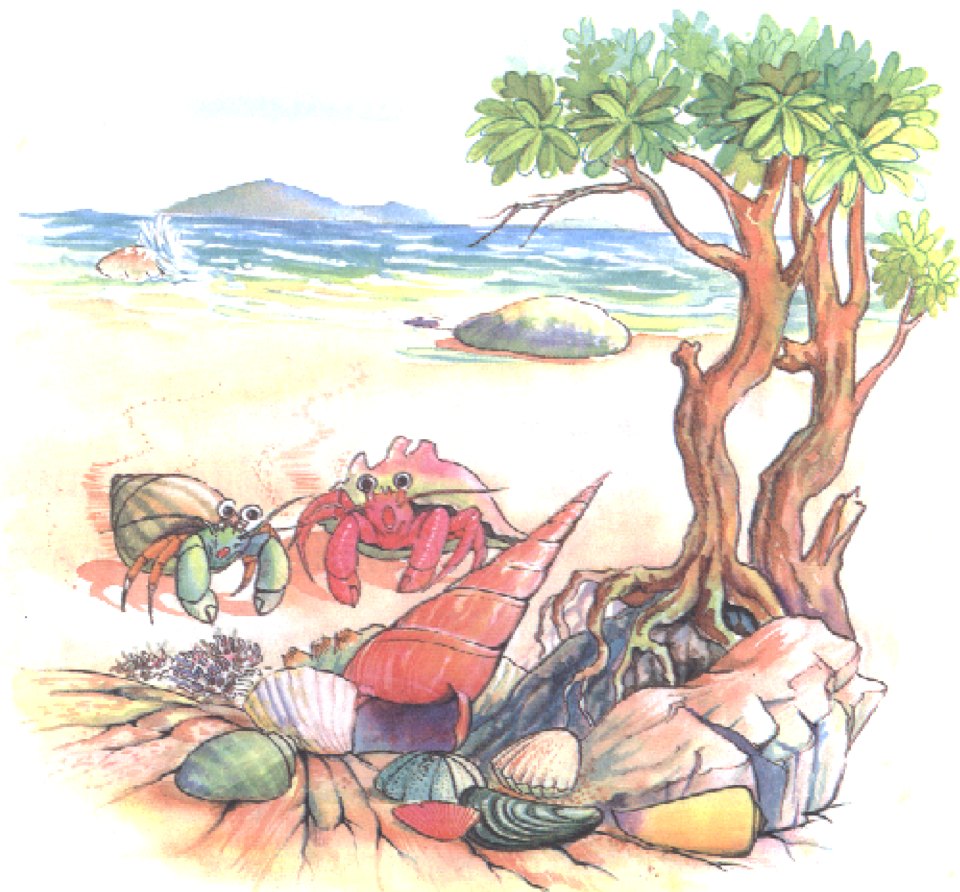
"ถ้าอย่างนั้น ฉันขอเดินไปกับเธอ เผื่อจะได้ช่วยหาเปลือกหอยให้เธอด้วย ตกลงไหม" ฉันเสนอตัวเพื่อจะได้มีเพื่อนคุยด้วย

"ตกลงจ้ะ งั้นเราไปกันเถอะ" จ้อยตอบรับอย่างเต็มใจ

เราทั้งสองค่อยๆ เดินขึ้นไปบนหาดที่ลาดชันสู่เบื้องบน แสงแดดเริ่มจัดจ้าขึ้น เมื่อเราเดินไปอีกสักพัก จ้อยก็มองเขม้นไปข้างหน้า แล้วหันกลับมาเรียกฉันด้วยความตื่นเต้น

"โอ้โฮ! ป้อม เธอมองดีๆ ซิ ข้างหน้านั่นคงเป็นกองเปลือกหอยแน่ๆ" จ้อยและฉันต่างมองไปยังวัตถุสีขาวที่กองเกลื่อนอยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่บนชายหาดข้างหน้าอย่างไม่วางตา

"เราเข้าไปดูกันใกล้ๆ เถอะ" ฉันพูดแล้วเร่งฝีเท้านำหน้าไปก่อนจนถึงกองปะการังหักๆ สีขาว และเปลือกหอยสวยๆ มากมายที่ปะปนกันอยู่ ฉันคิดว่าพายุคงพาคลื่นยักษ์ซัดเปลือกหอยและปะการังเหล่านี้มาเกยฝั่ง จ้อยตามฉันมาติดๆ เมื่อเห็นกองเปลือกหอยก็ตะลึงมองด้วยความดีใจ ในกองนั้นมีทั้งหอยเบี้ย

สวยๆ หอยสังข์ชนิดต่างๆ หอยกระต่าย หอยวงเวียน หอยแสงอาทิตย์ และหอยอื่นๆ อีกมากมายลานตา จ้อยถึงกับอุทานออกมาว่า

"วิเศษจริงๆ มีเปลือกหอยให้เลือกมากมายจนเลือกไม่ถูกเลย ป้อมมาช่วยดูด้วยซี" พูดจบจ้อยก็ไม่รอช้า เข้าไปด้อมๆ มองๆ เปลือกหอยตัวโน้นทีตัวนี้ที เลือกแล้วเลือกอีก ในที่สุดจ้อยก็พบเปลือกหอยเจดีย์ตัวหนึ่ง ตัวกลมมนยาวเรียวขึ้นไปเป็นยอดแหลม จ้อยจดๆ จ้องๆ อยู่ครู่หนึ่งก็เรียกฉันแล้วถามว่า

"ป้อมว่าเปลือกหอยเจดีย์นี่สวยไหมจ๊ะ"

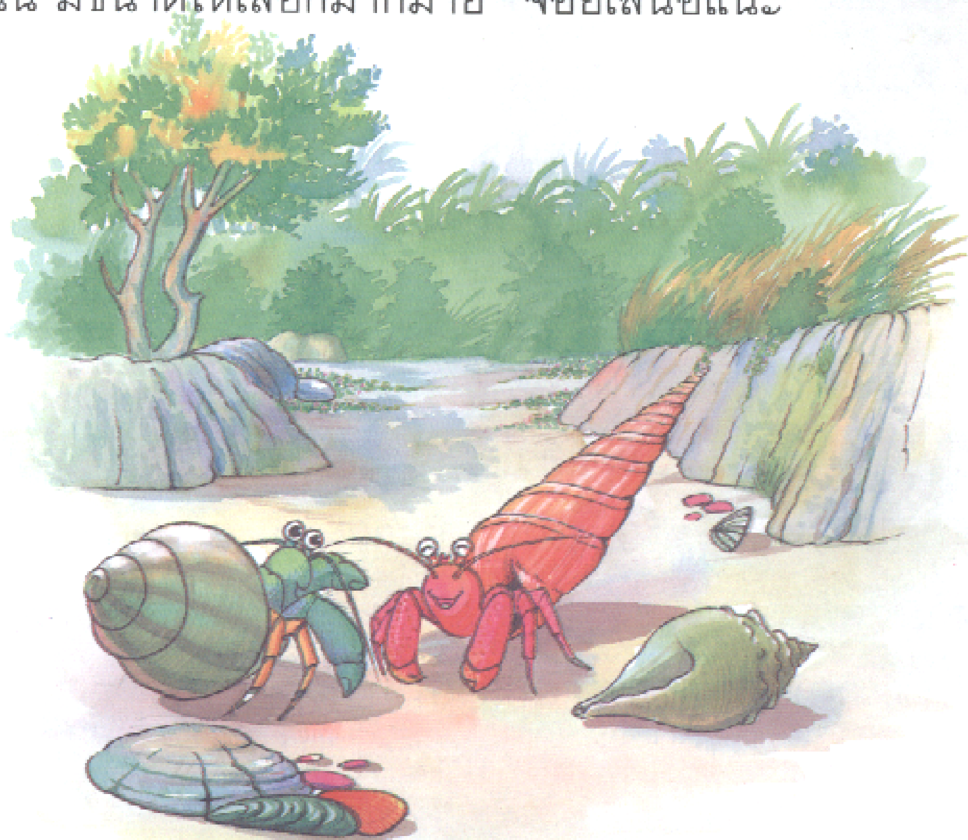
"เธอลองเข้าไปอยู่ดูเสียก่อนซิว่าพอดีกับตัวเธอไหม" ฉันแนะนำ

จ้อยเดินออกมาจากเปลือกหอยสังข์ตัวเดิมแล้วถอยหลังเข้าไปในเปลือกหอยเจดีย์อย่างรวดเร็ว จ้อยขยับตัวอยู่สักครู่ก็พาเปลือกหอยเจดีย์เดินไปมาอย่างคล่องแคล่ว จ้อยยิ้มดีใจแล้วบอกฉันว่า

"ฉันกะขนาดดูแล้วว่าจะต้องพอดี เก่งไหมล่ะ"

"นั่นน่ะซี เธอเก่งมากที่กะขนาดได้พอดีและสวยเหมาะกับเธอมาก มันทำให้เธอดูสง่างามขึ้นมากทีเดียว" ฉันออกความเห็นขณะที่จ้อยเดินอวดหอยเจดีย์ซึ่งเปรียบเหมือนบ้านหลังใหม่อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจ

"ป้อมไม่คิดจะเปลี่ยนบ้านบ้างหรือจ๊ะ ดูซิเปลือกหอยสวยๆ ทั้งนั้น มีขนาดให้เลือกมากมาย" จ้อยเสนอแนะ

"จริงซีนะ หาเปลือกใหม่ๆ สวยๆ เปลี่ยนบ้างก็ดี เธอช่วยฉันเลือกด้วยก็แล้วกัน" พูดจบฉันก็ออกเดินหาเปลือกหอยที่กองระเกะระกะไปเรื่อยๆ ในที่สุดฉันก็พบหอยจุ๊บแจงตัวเล็กๆ ตัวหนึ่งขนาดพอดีกับตัวฉัน แต่ยังไม่ทันจะเปลี่ยนเปลือกหอยที่เลือกได้ก็มีเสียงเรียกจากจ้อยทางด้านหลัง

"ป้อม ฉันว่าเปลือกหอยตัวนี้สวยกะทัดรัดเหมาะกับเธอมากเธอมาดูซี"

ฉันเดินไปดูเปลือกหอยกระต่ายตัวน้อย ผิวเรียบมันที่จ้อยแนะนำแล้วก็รู้สึกชอบใจ เมื่อฉันเปลี่ยนเปลือกหอยและลองเดินอยู่สักพัก ฉันก็แน่ใจว่าเปลือกหอยที่ฉันเปลี่ยนนี้เหมาะสำหรับเป็นบ้านของฉันจริงๆ"

ตะวันเริ่มคล้อยแต่แสงแดดก็ยังจ้าอยู่ ฉันจึงชวนจ้อยเดินกลับมาตามเส้นทางเก่าตรงไปยังโขดหินข้างหน้า

"วันนี้เราแวะไปหลบร้อนหาอะไรกินกันตรงโขดหินนั้นดีไหม เวลาน้ำลงที่นั่นมีน้ำทะเลขังอยู่เสมอ เคยมีลูกปลาลูกกุ้งตัวนิดๆ ติดค้างอยู่ในนั้นบ่อยๆ เราจะได้มีอะไรกินแก้หิว ไม่ต้องไปเก็บเศษอาหารที่ตกหล่นอยู่ตามชายหาดมากิน และก็ไม่ต้องลงไปหากินในทะเล ดีไหมล่ะจ๊ะ"

จริงดังที่คาด มีลูกปลาลูกกุ้งในแอ่งหินให้เรากินจนอิ่ม เมื่อเราอิ่มท้องและอิ่มใจที่ได้บ้านหลังใหม่ ลมทะเลก็พัดเย็นสบาย เราทั้งสองจึงเคลิ้มหลับไปตรงซอกหินนั้นอย่างมีความสุข

ฉันและจ้อยรู้สึกตัวตื่นขึ้นเมื่อคลื่นกระเซ็นมากระทบตัว น้ำทะเลขึ้นสูงจนถึงโขดหินที่เรานอนหลับอยู่ ท้องฟ้ามืดเห็นแต่แสงดาววับแวมอยู่ลิบๆ ลมยามค่ำพัดมาเย็นสบาย เราชวนกันเดินหลบระลอกคลื่นขึ้นไปบนชายฝั่งด้านบนซึ่งมีทิวต้นโพทะเลลู่ลมเห็นเงาลางๆ อยู่ในความมืด

ยิ่งดึกระดับน้ำก็ยิ่งสูง เหล่าปูเสฉวนตัวเล็กๆ อย่างเราก็พากันขึ้นจากชายหาดมาชุมนุมกันอยู่ที่ใต้ต้นโพทะเลเป็นจำนวนนับร้อย และต่างเดินทักทายกันอย่างครื้นเครง

"สวัสดีจ้ะป้อม สบายดีหรือ ไม่พบกันเสียนานเชียว" มีเสียงทักฉันมาจากมุมมืดใต้ต้นโพทะเลต้นหนึ่ง เมื่อเจ้าของเสียงเดินเข้ามาใกล้ ฉันจึงจำได้ว่าเป็นป๊อกเพื่อนรักของฉัน

"สวัสดีป๊อก ฉันดีใจมากที่ได้พบเธออีก เธอมาจากไหนล่ะจ๊ะ" ฉันทักทายป๊อกอย่างยินดี

"ฉันมาจากอ่าวทางด้านโน้น วันนี้ฉันเดินเที่ยวมาเรื่อยๆ จนมาพบเพื่อนๆ จึงชวนกันมาชุมนุมที่นี่ ฉันดีใจจริงๆ ที่ได้พบเธอ ดูเธอเปลี่ยนไปนะ เธอเปลี่ยนเปลือกหอยใหม่สวยจริงๆ เธอไปได้เปลือกหอยมาจากไหนจ๊ะ" ป๊อกถามด้วยความสนใจแล้วมองดูบ้านเปลือกหอยหลังใหม่ของฉันอย่างชื่นชม

"ฉันพบมันที่ใต้ต้นไม้ใหญ่ทางหาดด้านเหนือโน้นแหละจ้ะ ที่นั่นเต็มไปด้วยเปลือกหอยสวยๆ มากมายจนเลือกไม่หมด ฉันกับจ้อยเดินไปพบเข้าเมื่อบ่ายวันนี้เองเลยเลือกเปลือกหอยสวยๆ มาได้คนละตัว เธอสนใจแล้วใช่ไหมจ๊ะ" ฉันถามอย่างรู้ใจ

“พรุ่งนี้ฉันจะพาเธอไปดู จะได้เลือกบ้านเปลือกหอยสวยๆ ตามใจชอบดีไหมล่ะจ๊ะ” ฉันเสนอตัวโดยไม่รอให้ป๊อกขอร้อง

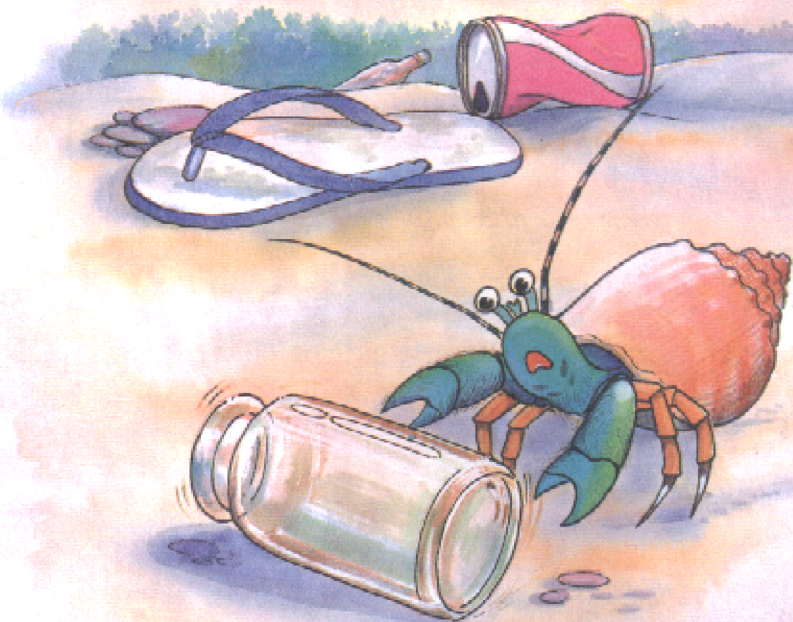
“ขอบใจมากจ้ะป้อม เธอช่างเป็นเพื่อนที่ดีของฉันจริงๆ” ป๊อกกล่าวด้วยรอยยิ้ม

วันเวลาอันสงบสุขผ่านพ้นไป จนกระทั่งวันหนึ่งฉันเริ่มรู้สึกว่าสิ่งต่างๆ รอบตัวได้เปลี่ยนแปลงไป และชีวิตความเป็นอยู่ของฉันก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ฉันเดินไปตามหาดทรายที่คุ้นเคยมาตั้งแต่เล็ก มองดูคลื่นที่ยังซัดหาดอย่างไม่หยุดหย่อน ท้องฟ้ายามเช้ายังเป็นประกายสีส้มอ่อน และปุยเมฆยังคงขลิบด้วยเส้นสีทอง

สวยเหมือนเดิม แต่หาดทรายที่เคยขาวสะอาดบัดนี้กลับเปรอะเปื้อนไปด้วยสิ่งสกปรกและวัตถุแปลกปลอมต่างๆ ที่ฉันไม่เคยรู้จักมาก่อน ต่างรูปร่าง ต่างสีสัน บางชนิดก็ลอยน้ำมา บางชนิดก็ติดอยู่บนหาด หรือฝังอยู่ในทราย รอยเหยียบย่ำของเท้ามนุษย์เพิ่มมากขึ้น ขณะที่รอยเดินของหอยต่างๆ เริ่มจางหายไปพร้อมๆ กับเปลือกหอยที่เคยเป็นเสมือนอัญมณีประดับหาดก็ค่อยๆ หายไปด้วย เสียงคลื่น ลมที่เสมือนเสียงดนตรีขับกล่อมจิตใจ บัดนี้กลับเป็นเหมือนเสียงหวีดหวิวครวญครางของสิ่งมีชีวิตทั้งหลายบนหาดนี้

กองเปลือกหอยอันมีค่าของพวกเราที่ใต้ต้นไม้ใหญ่ บัดนี้เหลือทิ้งไว้แต่เพียงซากปะการังหักๆ ที่ไม่มีใครต้องการ ภาพเหตุการณ์ในอดีตเมื่อครั้งที่ฉันและจ้อยกำลังเลือกหาเปลือกหอยสวยๆ มาทำบ้าน ตลอดจนภาพที่ฉันพาป๊อกมาหาเปลือกหอยจนพอใจ ได้แจ่มชัดขึ้นมาในห้วงคำนึง วันคืนที่แสนสุขของพวกเราได้ผ่านพ้นไปแล้วหรือ ที่อยู่ที่กินเคยสงบสุขและอุดมสมบูรณ์ถูกรบกวนด้วยฝีมือมนุษย์ ปูลมที่เคยเกลื่อนหาดลดจำนวนลงปลิงทะเลตัวอ้วนและลูกกุ้งลูกปลาในแอ่งน้ำขังตรงโขดหินหายไปฉันมักได้กินแต่เศษอาหารตามพื้นทรายที่ปะปนไปด้วยสิ่งสกปรกน้ำทะเลไม่ใสสะอาดเหมือนอย่างที่ฉันคุ้นเคยมาแต่เล็ก พวกเราหายกันไปทีละตัวสองตัว บ้างก็ตาย บ้างก็หายสาบสูญ บ้างก็ถูกมนุษย์จับไปเล่น บ้างก็อพยพหนีไปอยู่ที่อื่น นานแล้วที่ฉันไม่พบจ้อยและป๊อกเพื่อนของฉัน

ขณะนี้ฉันเติบโตขึ้น บ้านเปลือกหอยตัวสวยเริ่มคับแคบและอึดอัด วันนี้ฉันเดินบ้างพักบ้าง เพื่อค้นหาเปลือกหอยที่สมบูรณ์และมีขนาดพอเหมาะกับฉันสักตัว แต่ฉันก็พบเพียงเปลือกหอยแตก ๆ หัก ๆ จะหาเปลือกหอยที่สวยหรือที่พอดีสักตัวก็แสนยาก บางขณะฉันงีบหลับไปอย่างอ่อนเพลีย ตื่นขึ้นมาก็เห็นดวงตะวันเริ่มคล้อยต่ำ ฉันเดินต่อไปเรื่อย ๆ อย่างทอดอาลัย จนรู้สึกว่าฉันเดินไปชนวัตถุอย่างหนึ่งโดยไม่ทันระวังตัว เมื่อเงยหน้าขึ้นดูก็พบว่าเป็นวัตถุทรงกระบอกเล็ก ๆ ปากกลวง ขนาดตัวฉัน มันกลิ้งไปเล็กน้อยด้วยแรงชน ฉันมองดูวัตถุที่ชนอย่างไตร่ตรองแล้วก็ฉุกคิดขึ้นมาได้ วัตถุประหลาดนี้คงจะใช้เป็นบ้านหลังใหม่ของฉันแทนบ้านเปลือกหอยได้ ฉันค่อย ๆ เดินออกจากบ้านเปลือกหอย

ที่แสนรักถอยเข้าไปอยู่ในวัตถุที่พบ เมื่อลองขยับตัวเดินไปมา ฉันรู้สึกเก้งก้างเกะกะ ไม่พอดีตัวเหมือนอยู่ในบ้านเปลือกหอยที่กลมมน ฉันจำใจพาบ้านประหลาดหลังใหม่เดินต่อไปตามชายหาดด้วยความรู้สึกหดหู่

พวกมนุษย์รู้ไหมหนอว่า เปลือกหอยเป็นของมีค่าของพวกเรา เพราะพวกเราเป็นปูเปลือกนิ่ม ไม่มีกระดองที่จะใช้เป็นที่กำบังภัยอันตรายจากพวกปู ปลา อีกทั้งยังเป็นที่กำบังแดดลมเมื่อขึ้นมาบนหาด พวกเราจึงต้องหาเปลือกหอยเป็นบ้านที่อยู่อาศัย หอยต่างๆ แม้จะตายไปแล้วก็ยังทิ้งเปลือกสวยๆ และแข็งแรงไว้ให้เราได้ใช้ประโยชน์ แต่บัดนี้ไม่มีเปลือกหอยเหล่านี้อีกแล้ว ฉันเศร้าใจเหลือเกิน

ใครก็ตามที่มีส่วนทำให้ทุกอย่างบนหาดทรายเปลี่ยนไป โปรดรับทราบด้วยเถิดว่า เม็ดทรายทุกเม็ด ก้อนหินทุกก้อน และน้ำทะเลทุกหยด ล้วนมีความหมายและมีคุณค่าต่อชีวิตของพวกเราทั้งปวง ทุกสิ่งทุกอย่างบนชายหาดควรได้รับการปกป้องรักษาไว้ให้สรรพสัตว์ทั้งหลายได้ชื่นชมในคุณค่าและความงามร่วมกันนับเป็นพันๆ ปี ที่ธรรมชาติได้สร้างหาดทราย โขดหิน และชายฝั่งให้สรรพสัตว์ทั้งหลายได้อยู่ร่วมกันและโอบอุ้มสรรพชีวิตทั้งหลายเหมือนมารดาให้กำเนิดบุตรและได้ปกปักรักษาคอยเอื้ออาทรต่อบุตร ฉันได้แต่หวังว่าอีกไม่นานเกินรอ ฉันคงได้มีโอกาสเห็นหาดงาม น้ำใส และเปลือกหอยสวยๆ กลับคืนมาอีกครั้ง ฉันรักและหวงแหนถิ่นกำเนิดของฉัน ฉันรักบ้านเปลือกหอยที่แสนสุข ฉันหวังว่าปูเสฉวนรุ่นลูกหลานของฉันคงจะไม่ต้องทนทรมานอยู่ในบ้านอันอัปลักษณ์เหมือนรุ่นปู่ย่าตายายของเขา ฉันขอให้ความหวังของฉันเป็นความจริงด้วยเถิด

ถิ่นเอ๋ยถิ่นรัก	เคยได้พำนักพักอาศัย
ถิ่นที่เคยอยู่กินสิ้นผองภัย	เหลือเอาไว้แต่เพียงร่องรอย
หาดเคยงามทุกหนมีมลทิน	ชีวิตทั้งสิ้นต่างถดถอย
ช่วยแก้ไขเถิดหนอเรารอคอย	บ้านเปลือกหอยบนหาดสะอาดเอย

คำใหม่ในบทเรียน

กระเซ็น กลวง กล่อม กลิ้ง กะ เก้งก้าง ขยับ ขัง เขม้น โขด คราคร่ำ ครื้นเครง คับ ค้าง คำนึง เคลิ้ม งีบ เงา (จ้อย) จังหวะ จิ๋ว ฉิว ฉุก ชื้น ซอก ดนตรี ด้อม ต้วมเตี้ยม ต้นโพทะเล ตะลึง ไตร่ตรอง ถดถอย ถอย โถม ทั้งปวง ทิว นิ่ม ปกป้อง (ป๊อก) (ป้อม) ปลิง ปะการัง ปะปน ปุ่ย เปรอะ เปลือก เปื่อย แปลกปลอม ผอง เผื่อ ฝีเท้า พายุ พำนัก มุ่น ร่องรอย ระเกะระกะ ระลอก เรียว เรื่อเรือง เรื่อย ละเอียด ลาง ลาด ลานตา ลิบ วัตถุ วับแวม วิเศษ สกปรก สรรพ สาบสูญ ส่าย สีสัน เส้น หดหู่ หนอ ห้วง หวีดหวิว หอยกระต่าย หอยจุ๊บแจง หอยเจดีย์ หอยตลับ หอยทับทิม หอยเบี้ย หอยวงเวียน หอยสังข์ หอยแสงอาทิตย์ เหมาะ อดีต อพยพ อวด อ๋อ อัญมณี อัปลักษณ์ อ่าว อึดอัด อุทาน แอ่ง โอบอุ้ม โอ้โฮ

แบบฝึกอ่าน

อ่านคำยาก

เขม้น	อ่านว่า	ขะ – เม่น
คุณค่า	อ่านว่า	คุน – ค่า
ทรมาน	อ่านว่า	ทอ – ระ – มาน
ธรรมชาติ	อ่านว่า	ทำ – มะ – ชาด

ภาคภูมิ	อ่านว่า	พาก - พูม
มลทิน	อ่านว่า	มน - ทิน
วัตถุ	อ่านว่า	วัด - ถุ
เศร้าใจ	อ่านว่า	เส้า - ใจ
สมบูรณ์	อ่านว่า	สม - บูน
สรรพชีวิต	อ่านว่า	สับ - พะ - ชี - วิด
สาบสูญ	อ่านว่า	สาบ - สูน
เหตุการณ์	อ่านว่า	เหด - กาน
อัญมณี	อ่านว่า	อัน - ยะ - มะ - นี
อัปลักษณ์	อ่านว่า	อับ - ปะ - ลัก

อ่านคำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่กด

คำที่มี ต ติ ตุ รถ เป็นตัวสะกดในมาตราแม่กด อ่านออกเสียงเหมือน ด สะกด

จิตใจ	ชาติ	ธงชาติ	ธรรมชาติ	เหตุ
เหตุการณ์	ธาตุ	มหาธาตุ	สามารถ	ปรารถนา

นักเรียนยืนตรงเคารพธงชาติ

ป่าเขาเป็นถิ่นธรรมชาติที่จะต้องรักษาไว้

ยายไปทำบุญที่วัดมหาธาตุ

รถยนต์ชนกันเป็นเหตุการณ์ที่น่ากลัว

เราสามารถรักษาต้นน้ำลำธารไว้ได้ด้วยการไม่ทำลายป่า

เขาปรารถนาจะเป็นนายแพทย์ที่มีชื่อเสียง

เขามีจิตใจมั่นคง

อ่านคำควบกล้ำ

กระบอก	เกลื่อนกลาด	กว้างไกล	ขวักไขว่
คลาคล่ำ	คล้ายกัน	เปรียบเทียบ	เปลี่ยนแปลง
เปลือกหอย	อ่อนเพลีย		

ผีเสื้อบินขวักไขว่เพื่อหาน้ำหวานตามเกสรดอกไม้

ฝูงปลาว่ายน้ำคลาคล่ำอยู่ในสระน้ำ

อ่านคำที่มี รร

รร เรียกว่า ร หัน ให้อ่านออกเสียง อัน แต่เมื่อมีพยัญชนะอื่นตามหลัง พยัญชนะนั้นเป็นตัวสะกด ให้อ่านออกเสียง อะ มีตัวสะกด เช่น พรรค อ่านว่า พัก ยกเว้นพยัญชนะที่เป็นตัวสะกดมีไม้ทัณฑฆาตกำกับอยู่ ไม่อ่านออกเสียงตัวสะกด ให้อ่านออกเสียง อัน ตามเดิม เช่น สรรค์ อ่านว่า สัน

กรรม	อ่านว่า	กำ
กรรมกร	อ่านว่า	กำ - มะ - กอน
กรรมการ	อ่านว่า	กำ - มะ - กาน
บรร	อ่านว่า	บัน
บรรพชา	อ่านว่า	บัน - พะ - ชา
บรรพชิต	อ่านว่า	บัน - พะ - ชิด
บรรพบุรุษ	อ่านว่า	บัน - พะ - บุ - หรุด
พรรค	อ่านว่า	พัก
สรรพ	อ่านว่า	สับ
สรรพชีวิต	อ่านว่า	สับ-พะ-ชี-วิด
สรรเสริญ	อ่านว่า	สัน-ระ-เสิน
สร้างสรรค์	อ่านว่า	ส้าง - สัน

ชายคนนั้นมีอาชีพเป็นกรรมกรรับจ้างแบกหาม

นักเรียนคนนั้นได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการประจำชั้นเรียน

เด็กชายคนนั้นจะบรรพชาเป็นสามเณร

บรรพชิต หมายถึง นักบวชในพระพุทธศาสนา

คุณทวดเป็นบรรพบุรุษของครอบครัวของเรา

หัวหน้าพรรคการเมืองที่สมาชิกได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรมากที่สุด ควรได้รับการเสนอชื่อให้เป็นนายกรัฐมนตรี

อ่านคำที่ใช้ "บรร"

บรรจุ	บรรจบ	บรรณารักษ์	บรรดาศักดิ์
บรรทม	บรรทัด	บรรเทา	บรรพต
บรรยาย	บรรลุ	บรรเลง	บรรลัย

แม่น้ำสองสายไหลมาบรรจบกันที่ตรงนี้
ครูคนนี้เป็นครูบรรณารักษ์ดูแลห้องสมุด
คำว่าคุณหญิงเป็นตำแหน่งบรรดาศักดิ์
คำว่าบรรพต แปลว่า ภูเขา เราใช้คำนี้ในการแต่งคำประพันธ์
เจ้าหญิงบรรทมหลับอยู่ในพระตำหนัก
วงดนตรีกำลังบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

อ่านคำที่ใช้ "บัน"

บันดาล บันได บันทึก บันเทิง บันลือ

เทวดาไม่สามารถบันดาลทุกข์สุขให้เราได้นอกจากตัวเราเท่านั้น
ยายเดินขึ้นบันไดสูง ๆ ไปชั้นบนไม่ไหว
นักเรียนอ่านหนังสือแล้วบันทึกข้อความสำคัญลงในสมุด
ภาพยนตร์เรื่องนี้ให้ความบันเทิงสนุกสนานแก่ผู้ชม
นักเขียนบันลือนามผู้นี้เขียนหนังสือเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลก

ความรู้ทางภาษา

ประโยคที่มีส่วนขยาย

อ่านประโยคต่อไปนี้

โต๊ะสี่เหลี่ยมตัวนั้น**แข็งแรงมาก**
โคมไฟสีแดง**ตั้งอยู่กลางห้อง**
วิชัยพูดเร็วมาก
ปรีดาว่ายน้ำเก่งมาก
สุดาชอบดื่มน้ำหวานแช่เย็น
เขาชอบเล่นน้ำคลอง

ข้อความว่า สี่เหลี่ยมตัวนั้น สีแดง **เป็นส่วนขยายประธาน**
ข้อความว่า เร็วมาก เก่งมาก **เป็นส่วนขยายกริยา**
ข้อความว่า แช่เย็น คลอง **เป็นส่วนขยายกรรม**

ประโยคอาจมีส่วนขยายทำให้ประโยคมีความชัดเจนขึ้น ส่วนขยายหรือคำขยาย เรียกว่า คำวิเศษณ์ อาจจะขยายประธาน ขยายกริยา หรือขยายกรรมก็ได้ และจะวางอยู่หลังคำที่ขยาย

คนชั่วไม่น่าคบ (ชั่ว เป็นส่วนขยายประธานให้ชัดเจนขึ้นว่าเป็นคนอย่างไร)

พ่อเดินเล่นอย่างเพลิดเพลิน (อย่างเพลิดเพลิน เป็นส่วนขยายคำกริยา)

แม่ซื้อเงาะโรงเรียน (โรงเรียน เป็นส่วนขยายกรรมให้ชัดเจนเพื่อบอกชนิดของเงาะ)

การอภิปรายกลุ่ม

การอภิปรายกลุ่มเป็นการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน หรือหาข้อสรุปอย่างใดอย่างหนึ่งหรือปรึกษาหารือกัน

การอภิปรายกลุ่มจะประกอบด้วยคน ๕-๑๐ คน มาประชุมร่วมกัน มีประธานทำหน้าที่ให้คนในกลุ่มพูดให้ครบทุกคน มีเลขานุการทำหน้าที่จดบันทึกการอภิปรายและทำรายงานการประชุม

ข้อควรปฏิบัติในการอภิปรายกลุ่ม

๑. ประธานแจ้งหัวข้อหรือเรื่องที่จะประชุมและให้ทุกคนพูดโดยทั่วถึงทุกคน

๒. เลขานุการจดบันทึกการประชุมโดยจดชื่อประธาน สมาชิกและเลขานุการ และจดข้อสรุปของกลุ่มเป็นรายงาน

๓. สมาชิกจะต้องมีหน้าที่ดังนี้

   ๓.๑ ค้นคว้าหาความรู้โดยอ่านหนังสือ ฟังเรื่องราวจากวิทยุ เครื่องบันทึกเสียง นำมาอภิปราย

   ๓.๒ ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

   ๓.๓ ฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ

   ๓.๔ ไม่พูดคนเดียว

   ๓.๕ พูดให้ชัดถ้อยชัดคำ ได้สาระ

การจดบันทึกการประชุมกลุ่ม

รายงานการประชุมกลุ่ม

เรื่อง

ความรู้จากเรื่องบ้านหลังใหม่ของปูเสฉวน

ณ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๓๕

ผู้เข้าประชุม

เด็กชายกล้า	ขยันเรียน	ประธาน
เด็กชายก้อง	ชอบกิน	กรรมการ
เด็กชายวิชา	อ่านเก่ง	กรรมการ
เด็กหญิงพลอย	พูดเพราะ	กรรมการ
เด็กหญิงอารี	ใจงาม	กรรมการ
เด็กชายยอด	เขียนเก่ง	เลขานุการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๐ น.

ประธานได้ชี้แจงหัวข้อการประชุมเรื่องความรู้จากเรื่องบ้านหลังใหม่ของปูเสฉวน ให้กลุ่มพิจารณาว่าเมื่อเรียนเรื่องนี้แล้วนักเรียนได้ความรู้อะไรบ้าง

ที่ประชุมได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าหลังจากเรียนเรื่อง บ้านหลังใหม่ของปูเสฉวนแล้วได้รับความรู้ดังนี้

๑. ความรู้เกี่ยวกับรูปร่างของปูเสฉวน มีลำตัวนิ่มต้องอยู่ในเปลือกหอยชนิดอื่นเพื่อมิให้ตัวของมันได้รับอันตราย

๒. ความรู้เกี่ยวกับชื่อหอยต่างๆ และรูปร่างของหอยบาง

ชนิด เช่น หอยทับทิม หอยเจดีย์ หอยกระต่าย หอยแสงอาทิตย์

๓. ความรู้เกี่ยวกับปูลม ปูลมชอบอยู่ชายหาด วิ่งเร็ว

๔. ความรู้เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของชายทะเลที่มนุษย์ทำสกปรกทำให้สัตว์ที่อยู่ตามชายหาดลดน้อยลง

ปิดประชุมเวลา ๑๐.๓๐ น.

เด็กชายยอด เขียนเก่ง
บันทึกการประชุม

การจดบันทึกการประชุมกลุ่ม

๑. จดบันทึกว่าเป็นรายงานการประชุมกลุ่มเรื่องอะไร ประชุมเมื่อไร และประชุมที่ไหน

๒. เขียนรายชื่อผู้เข้าประชุม บอกชื่อประธาน กรรมการ และเลขานุการ

๓. บอกเวลาที่ประชุมและเวลาที่เลิกประชุม

๔. จดบันทึกเนื้อหาสาระของการประชุมโดยบอกว่าประธานชี้แจงหัวข้อการประชุมและให้กรรมการพิจารณาเรื่องอะไร แล้วจึงจดบันทึก สรุปความคิดเห็นของที่ประชุมว่าได้พูดอภิปรายเรื่องอะไร มีใจความว่าอย่างไร

๕. ลงชื่อเลขานุการการประชุมเป็นผู้จดบันทึก

อ่านบทร้อยกรอง

ชมทะเล

ครืน ครืน เสียงคลื่นกระทบฝั่ง　น้ำกระเซ็นเหมือนดั่งละอองฝน
ลมทะเลโชยชายล้อสายชล　ทิวใบสนไกวแกว่งตามแรงลม
หาดทรายขาวราวปูด้วยปุยฝ้าย　ฟองคลื่นคลุมผืนทรายคล้ายผ้าห่ม
เปลือกหอยสวยหลากสีที่ชวนชม　ประดุจพรมปูลาดริมหาดทราย
นกนางนวลบินไปไกลลิบลิบ　ขอบฟ้าขลิบทองงามเป็นความหมาย
ว่าชีวิตถ้าอดทนฝึกฝนกาย　ในบั้นปลายย่อมเรืองรองดั่งทองงาม

อ่านเสริมบทเรียน

ชมธรรมชาติ

ที่ใดมีธรรมชาติสวยงาม ที่นั่นย่อมมีผู้คนปรารถนาจะไปท่องเที่ยวเพื่อชมความสวยงามของธรรมชาติ หลายคนชอบไปชมความงามของน้ำตกที่มีน้ำถั่งโถมลงมาจากยอดผาสูงชัน ไหลหลั่นลดลงมาเป็นชั้นๆ สู่เบื้องล่าง แล้วไหลลงเป็นธารน้ำต่อไป น้ำที่ไหลตกลงมากระทบโขดหินกระจายเป็นฟองฝอยก่อให้เกิด

เสียงดังสนั่นท่ามกลางความเงียบของป่าเขา ละอองน้ำกระทบแสงแดดเป็นสายรุ้งที่งดงาม ในแอ่งน้ำจะมีน้ำใสสะอาดมองเห็นฝูงปลาแหวกว่ายไปมา ดังบทละครเรื่องเงาะป่า ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ว่า

นั่งเหนือแผ่นผาที่หน้าถ้ำ　　เท้าราน้ำเอนอิงพิงพฤกษา
ตะวันชายฉายน้ำอร่ามตา　　ตกตามซอกศิลาซ่ากระจาย
ที่น้ำอันลับช่องมองเห็นพื้น　　ปลาน้อยน้อยลอยตื่นดูแหล่หลาย
พ่นน้ำฟูเป็นละอองต้องแมลงตาย　　ตกเรี่ยรายเป็นภักษาน่าเอ็นดู

ขุนเขาที่สูงเทียมเมฆสลับซับซ้อนเรียงรายมองเห็นได้แต่ไกลเป็นทิวทัศน์ที่งดงาม ท่ามกลางขุนเขาเหล่านั้นล้วนมีห้วยเหวที่มีต้นไม้ขึ้นหนาทึบ บางแห่งเป็นที่ราบมีป่าโปร่ง บางแห่งเป็นป่าทึบล้วนแต่เป็นที่อยู่อาศัยของสิงสาราสัตว์นานาชนิด ยามเช้าเสียงขันของไก่ป่าดังก้องป่า มีเสียงสัตว์ร้อง เสียงชะนีโหยหวนบนต้นไม้เสียงนกร้องดังเป็นระยะๆ ประสานกันประดุจเพลงธรรมชาติที่ขับกล่อมทั้งยามกลางวันและกลางคืน ดอกไม้จะชูช่อหลากสีส่งกลิ่นหอม หมู่แมลงจะบินตอมหาน้ำหวานจากเกสรดอกไม้ป่าเขาจึงงดงามด้วยธรรมชาติ มนุษย์ทุกคนควรรักษาธรรมชาติมิให้สูญเสีย เพราะธรรมชาติให้ความสุขใจแก่มนุษย์ เพื่อพวกเราทั้งหลายจะได้มีธรรมชาติไว้ชื่นชมได้นานแสนนาน และเก็บรักษาไว้ให้คนรุ่นหลัง

บทที่ ๕

พระร่วงพ่อเมืองละโว้ได้เป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัย

เรื่องพระร่วงพ่อเมืองละโว้ได้เป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัย เป็นตำนานซึ่งเป็นเรื่องราวนมนานที่เล่าสืบต่อกันมา อยู่ในหนังสือพงศาวดารเมืองเหนือ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่กล่าวเล่ากันมามีปาฏิหาริย์อยู่มาก และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชวินิจฉัยเกี่ยวกับปาฏิหาริย์เหล่านั้นไว้ เป็นพระราชวินิจฉัยที่ประกอบด้วยเหตุผลน่าฟังมาก เรื่องพระร่วงพ่อเมืองละโว้ได้เป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัย มีเรื่องเล่าสืบกันมาดังนี้

นายคงเคราพ่อเมืองละโว้ซึ่งเป็นนายกองส่วยน้ำมีบุตรชายคนหนึ่งชื่อนายร่วง เมื่อนายคงเคราตายนายร่วงได้แทนที่ และนายร่วงนั้นมีอานุภาพวาจาสิทธิ์ ว่าให้เป็นอะไรเป็นอย่างไรก็เป็นได้อย่างนั้น ครั้นถึงคราวส่งส่วยน้ำทะเลชุบศรไปพระนครหลวง นายร่วงเห็นว่าตักน้ำใส่ตุ่มขนไปลำบากนัก จึงให้เอาไม้สานชะลอม เอาไปจุ่มลงในทะเลชุบศร แล้วสั่งให้น้ำอยู่ในชะลอม น้ำก็ไม่รั่วตาชะลอมไปได้ นักคุ้มเจ้าพนักงานขอมที่มาเร่งส่วยน้ำเห็นดังนั้นยังไม่สิ้นสงสัย นายร่วงจึงสั่งให้น้ำไหลออกมาเสียหมดชะลอม นักคุ้มก็ตกใจกลัวปาฏิหาริย์ของนายร่วง รีบนำชะลอมน้ำไปถวายพระเจ้าพันธุมสุริยวงศ์ พระเจ้าแผ่นดินขอม ณ พระนครหลวง กราบทูลให้ทราบว่าผู้มีบุญเกิดขึ้นที่เมืองละโว้ พระเจ้าพันธุมสุริยวงศ์ได้ทรงทราบดังนั้น ทรงพระดำริเกรงว่านายร่วงจะเป็นราชศัตรู จึงให้ขอมไปจับนายร่วงมาถวายถ้า จะจับเป็นมาไม่ได้

ก็ให้ฆ่าเสีย ขอมนี้ก็มีทุกข์ ได้รับสั่งแล้วก็ดำแทรกแผ่นดินมาจึงเรียกว่า ขอมดำดิน นายร่วงได้ทราบข่าวว่าพระเจ้าพันธุมสุริยวงศ์จะให้จับตัว จึงหนีขึ้นไปบวชเป็นภิกษุอยู่ที่เมืองเหนือ จึงเรียกว่าพระร่วง ไปอาศัยอยู่ที่วัด ณ เมืองสุโขทัย

วันหนึ่งพระร่วงลงมากวาดวัดอยู่ ขอมดำดินไปโผล่ขึ้นในลานวัด แลเห็นพระร่วงไม่รู้จัก จึงถามว่านายร่วงชาวละโว้ที่หนีขึ้นมาอยู่สุโขทัยนั้นอยู่ที่ไหน พระร่วงจึงสั่งว่าคอยอยู่ที่นี่เถิด จะไปบอกพระร่วงมาให้ ด้วยอำนาจวาจาสิทธิ์ของพระร่วง ขอมก็กลายเป็นหินเลยติดแผ่นดินอยู่ที่ตรงนั้นจนตราบเท่าทุกวันนี้

ในขณะนั้นพอพระเจ้ากรุงสุโขทัยสิ้นพระชนม์ลง ไม่มีผู้ใดจะสืบพระวงศ์ เมื่อกิตติศัพท์แพร่หลายว่าพระร่วงมีวาจาสิทธิ์ได้สาปขอมให้กลายเป็นหินไปได้ คนทั้งหลายเห็นว่าเป็นผู้มี

บุญญานุภาพ จึงพร้อมกันอัญเชิญให้ลาผนวชออกครองราช-สมบัติ ณ กรุงสุโขทัย ถวายพระนามว่า พระเจ้าศรีจันทราธิบดี (ศรีอินทราทิตย์)

เรื่องตำนานที่กล่าวมาในหนังสือพงศาวดารเหนือดังนี้ ผู้อ่านที่ไม่มีความเชื่อถือในการปาฏิหาริย์ต่างๆ ได้อ่านแล้วก็เลยเหมาเอาว่าเป็นนิทานแต่งขึ้นเล่าเล่นทั้งอัน เหมือนเรื่องวงศ์ๆ จักร์ๆ เหลวไหลไม่สมควรที่จะเอาใจใส่ต่อไป แต่ตามความเห็นของข้าพเจ้าเองเห็นว่าจะว่าเป็นนิทานไปหมดทีเดียวไม่ได้ คงจะมีเรื่องจริง แต่หากเล่าต่อเติมเพิ่มความอัศจรรย์ต่างๆ ขึ้น ตามนิสัยของคนในชั้นหลัง ที่ชอบเล่าเรื่องอะไรให้วิเศษแปลกประหลาดเป็นอภินิหารของเจ้านายที่ตนนับถือ ความจริงอันควรเชื่อได้ในเรื่องนี้นั้นคือ พระร่วงนี้ได้เป็นทั้งพระเจ้าแผ่นดินและเป็นวีรบุรุษเป็นผู้มีสติปัญญาไหวพริบ เช่นการคิดภาชนะอย่างใหม่ขึ้นใช้ตักน้ำที่เรียกว่าชะลอมนั้น น่าจะมุ่งความแต่เพียงว่าเป็นภาชนะที่สานด้วยไม้อย่างชะลอม ไม่ใช่ปั้นด้วยดินอย่างตุ่มหรือโอ่ง และไม่ใช่เป็นชะลอมตาห่างๆ อย่างที่ใช้ใส่ผลไม้ คงเป็นตาถี่และมีชันยาภายในจึงตักน้ำได้ไม่รั่ว กล่าวโดยย่อคือพระร่วงเป็นผู้คิดทำกระออมหรือครุขึ้น เป็นของที่คิดขึ้นใหม่จึงพากันตื่นเต้นเห็นเป็นผู้วิเศษ ที่ว่าวาจาสิทธิ์นั้นก็น่าจะอธิบายได้ว่า พระร่วงเป็นผู้ที่พลเมืองนิยมนับถือมาก จะมีบัญชาสั่งอะไรก็เป็นไปตามบัญชาทุกประการ จึงเป็นผู้ที่ควรพระเจ้าพันธุมสุริยวงศ์จะทรงวิตกว่าจะเป็นหัวหน้านำไทยที่เป็นข้าขอบขัณฑสีมาให้กำเริบและ

ต้องให้คิดกำจัดเสีย ส่วนนายทหารที่ส่งมานั้นก็คงจะเป็นผู้มีฝีมือ และทั้งจะให้อภินิหารพระร่วงมากหนักขึ้นจึงต้องกล่าวว่ามีฤทธิ์มีเดชมาก ส่วนข้อที่ว่าดำดินมาจากเมืองขอมนั้นน่าจะมากเกินไป อันที่จริงคงจะยกเข้ามาตรงๆ ก่อน พระร่วงจึงได้ทราบเหตุและหลบไปบวชเสียที่สุโขทัย ถ้าขอมได้ดำดินมาแต่พระนครหลวง ที่ไหนพระร่วงจะได้รู้ตัว และหลบหนีไปได้ ฝ่ายนายทหารขอมเมื่อมาใกล้ละโว้ ทราบว่าพระร่วงหนีไปแล้ว ครั้นว่าจะยกติดตามไปก็ไม่สะดวก ด้วยเหตุที่สุโขทัยเป็นราชอาณาจักรไทยอยู่ภายนอกขอบขัณฑสีมาของพระเจ้าพันธุมสุริยวงศ์ ทัพที่ยกมาก็คงจะเกณฑ์มาแต่เพียงพอรบ ละโว้ซึ่งเป็นเมืองเล็ก หากจะยกจู่โจมเข้าไปในแดนสุโขทัยก็คงจะเกิดมีเหตุต้องรบพุ่งกับชาวสุโขทัยกำลังไม่พอ ขอมจึงต้องหันลงใช้อุบายเพื่อล้างผลาญพระร่วง คือปลอมแปลงตัวเป็นไทย และไปโดยอาการอันลี้ลับประหนึ่งว่าแทรกพื้นแผ่นดินไป จึงเรียกว่าขอมดำดิน แต่ครั้นไปถึงสุโขทัยแล้วไปพบพระร่วงเป็นภิกษุอยู่ไม่รู้จักจึงเข้าไปถามหาพระร่วง ฝ่าย

พระร่วงคงจะเห็นผิดสังเกต เพราะคนแต่งเป็นไทยแต่พูดสำเนียงแปร่งเป็นขอม จึงกล่าวประวิงไว้แล้วไปตามโยมวัดออกมาจับตัวได้ แต่อย่างไรๆ ก็ดี ไม่มีที่สงสัยในข้อที่พระร่วงนี้ได้เป็นหัวหน้าทำการสงครามรบพุ่งชิงชัยจนไทยได้เป็นอิสรภาพพ้นจากอำนาจขอม ตั้งประเทศไทยเอาเมืองสุโขทัยเป็นราชธานี มีกษัตริย์สืบพระวงศ์ ทรงอานุภาพแผ่อาณาเขตยิ่งขึ้นโดยลำดับมา เมื่อพิเคราะห์ดูตามหลักฐานในทางพงศาวดาร และจดหมายเหตุที่ได้พบแล้ว น่าจะเชื่อว่าพระร่วงนี้ได้ประดิษฐานราชวงศ์ครองกรุงสุโขทัยตอนก่อนกรุงเก่า และบรรดากษัตริย์ในราชวงศ์นี้ คนทั้งหลายเอานามวงศ์มา เรียกว่า พระร่วงเจ้าทุกๆ พระองค์ พระร่วงเจ้าองค์เป็นปฐม คือ ขุนศรีอินทราทิตย์ที่ปรากฏพระนามในจารึกศิลาหลักอักษรไทย ที่เมืองสุโขทัยนั้นเอง ถ้าความจริงเป็นเช่นนี้ไซร้ พระร่วงเจ้าองค์เป็นที่สองนั้นคือ พระเจ้าปาลรัฐ หรือเรียกในภาษาไทยตามที่จารึกไว้ว่า ขุนบาลเมือง และพระร่วงเจ้าองค์ที่สามคือ ขุนรามคำแหงมหาราช ผู้ที่จารึกหลักศิลาที่กล่าวแล้วนั้น และเป็นผู้สร้างพระแท่นมนังคศิลาบาต กับมีข้อควรเห็นความต่อไปว่า พระเจ้าศรีอินทราทิตย์นี้ได้อภิเษกกับนางเสือง ซึ่งเป็นราชธิดาของพระเจ้ากรุงสุโขทัยพระองค์ก่อน ด้วยเหตุที่เป็นผู้สืบพระวงศ์ของพระเจ้ากรุงสุโขทัยองค์ก่อนประการหนึ่ง และเพราะเหตุที่ชาวเมืองสุโขทัยได้พร้อมกันถวายราชสมบัติด้วยอีกประการหนึ่ง พระเจ้าศรีอินทราทิตย์จึงได้ประดิษฐานราชวงศ์มั่นคงในพระนครสุโขทัยสืบมา

คำใหม่ในบทเรียน

กิตติศัพท์ ขอม ข้าขอบขัณฑสีมา ข้าพเจ้า (ขุนบาลเมือง) (ขุนศรีอินทราทิตย์) จารึก จู่โจม ชะลอม ดำดิน ตำนาน ถวาย (ทะเลชุบศร) แทรก (นายคงเครา) นายกอง นักคุ้ม บัญชา บุญ-ญานุภาพ ปฐม ประดิษฐาน ประวิง ปาฏิหาริย์ แปร่ง ผนวช พงศาวดาร พนักงาน (พ่อเมืองละโว้) (พระเจ้ากรุงสุโขทัย) (พระเจ้าปาลรัฐ) (พระเจ้าพันธุมสุริยวงศ์) (พระเจ้าศรีจันทราธิบดี) (พระแท่นมนังคศิลาบาต) (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว) พระนครหลวง พระนาม (พระร่วง) พระดำริ พระราชวินิจฉัย แพร่หลาย ภาชนะ ภิกษุ มั่นคง โยม ราชธานี ราชธิดา ราชวงศ์ ราชศัตรู ราชสมบัติ ราชอาณาจักรไทย รบพุ่ง วาจาสิทธิ์ วีรบุรุษ ศิลา ส่วยน้ำ สาป สำเนียง สิ้นพระชนม์ หลักฐาน เหลวไหล ไหวพริบ อภินิหาร อักษร อัญเชิญ อัศจรรย์ อาณาเขต อานุภาพ อิสรภาพ

แบบฝึกอ่าน

อ่านคำยาก

พงศาวดาร	อ่านว่า	พง-สา-วะ-ดาน
ปาฏิหาริย์	อ่านว่า	ปา-ติ-หาน
พระบาทสมเด็จ	อ่านว่า	พระ-บาท-สม-เด็ด

พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	อ่านว่า	พระ-มง-กุด-เกล้า-เจ้า-อยู่-หัว
พระราชวินิจฉัย	อ่านว่า	พระ-ราด-วิ-นิด-ไฉ
วาจาสิทธิ์	อ่านว่า	วา-จา-สิด
พระเจ้าพันธุมสุริยวงศ์	อ่านว่า	พระ-เจ้า-พัน-ทุม-สุ-ริ-ยะ-วง
ราชศัตรู	อ่านว่า	ราด-ชะ-สัด-ตรู
กิตติศัพท์	อ่านว่า	กิด-ติ-สับ
พระเจ้าศรีจันทราธิบดี	อ่านว่า	พระ-เจ้า-สี-จัน-ทรา-ทิบ-บอ-ดี
วีรบุรุษ	อ่านว่า	วี-ระ-บุ-หรุด
ราชอาณาจักรไทย	อ่านว่า	ราด-ชะ-อา-นา-จัก-ไท
ประดิษฐาน	อ่านว่า	ประ-ดิด-สะ-ถาน
พระเจ้าปาลรัฐ	อ่านว่า	พระ-เจ้า-ปา-ละ-รัด

อ่านคำควบกล้า

กราบพระ	กริ้วโกรธ	กลบเกลื่อน	กล้วยทอด
กล้อนผม	แตงกวา	กวางป่า	กว้างขวาง
ขรุขระ	ขลุกขลัก	ขี้ขลาด	เป่าขลุ่ย
ขวักไขว่	ขวัญใจ	ครอบครอง	ครอบครัว

สักครู่	คลื่นไส้	หน้าคว่ำ	บกพร่อง
พร้อมเพรียง	พริกไทย	พรุ่งนี้	พูดพล่อย
พลับพลา	พลิกแพลง	ปลอดโปร่ง	ปรับปรุง
ปรารถนา	ปรึกษา	มวยปล้ำ	ปลาบปลื้ม
โผล่หน้า	ผลุบโผล่	ผลุดขึ้น	

นกกาพากันบินขวักไขว่
กระต่ายโผล่หน้าจากพุ่มไม้อย่างขี้ขลาดมองดูกวางป่า
ถ้าเธอมีทุกข์ร้อนก็มาปรึกษาฉันได้

อ่านคำที่มีไม้ทัณฑฆาต

เจดีย์	ปาฏิหาริย์	วาจาสิทธิ์	สิ้นพระชนม์
จักรๆ วงศ์ๆ	นักปราชญ์	พิสูจน์	อัศจรรย์
พระองค์	พิเคราะห์	พระนารายณ์	อารมณ์
อาวรณ์	วิจารณ์	โคลงฉันท์กาพย์กลอน	

วัดนี้มีเจดีย์ใหญ่สวยงาม
ตำรวจจับผู้ร้ายได้และส่งตัวไปพิสูจน์หลักฐานว่าเป็นผู้ร้ายจริง
ฉันฟังเรื่องราวของเธอแล้วจึงพิเคราะห์ได้ว่าเธอเป็นคนดีจริง

อ่านคำที่ออกเสียงอะ

แกงกะทิ	งูกะปะ	หอยกะพง	ต้นกะเพรา
คะแนนสอบ	ฟ้าคะนอง	ปลาชะโด	ชะตากรรม
ต้นชะอม	มดตะนอย	ไม้ตะบอง	พูดตะล่อม
ตกตะลึง	ทะนุบำรุง	ทะเบียนบ้าน	ทำทะลึ่ง
สะอึกสะอื้น	สะกดรอย	สะพานลอย	สะเดาะเคราะห์

อ่านคำที่ไม่มีสระ –ะ ประสมแต่อ่านออกเสียงอะ

ต้นขนุน	พระมหากษัตริย์	ต้นฉบับ	กาญจนบุรี
มหาราช	พนักงาน	ลักษณะ	เทศกาล
รัชสมัย	วรรณคดี	มรดก	เป็นกวี
นมัสการ	กรุงศรีอยุธยา	ทหาร	สมัญญานาม
อนุญาต	อนุชน	อธิบาย	อนาคต

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

สมเด็จพระนารายณ์มหาราชเป็นพระมหากษัตริย์สมัยกรุงศรีอยุธยา รัชสมัยของพระองค์เป็นสมัยที่ประเทศไทยเจริญรุ่งเรืองทางการค้ากับต่างประเทศ และเป็นสมัยที่เจริญทางด้านวรรณคดี มีหนังสือวรรณคดีเกิดขึ้นหลายเล่ม มีกวีหลายคนและพระองค์ก็ทรงเป็นกวีด้วย มีวรรณคดีประเภทฉันท์ กาพย์ และโคลงจำนวนมาก โดยเฉพาะวรรณคดีประเภทฉันท์และโคลง

สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงเอาพระทัยใส่ในการแต่งวรรณคดี นับว่าพระองค์ทรงเสริมสร้างมรดกทางวรรณคดีให้อนุชนรุ่นหลัง คนไทยจึงมีหนังสือดีๆ ได้อ่าน ได้ศึกษา ทำให้มีความรู้ทางด้านภาษาและมีความรู้เกี่ยวกับชีวิตคนไทยสมัยนั้นจากหนังสือวรรณคดี วรรณคดีไทยในสมัยนี้จึงเจริญรุ่งเรืองมาก จนมีผู้กล่าวว่ารัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเป็นยุคทองแห่งวรรณคดีไทย ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงเป็นกวีผู้ยิ่งใหญ่ด้วย จนได้รับสมัญญานามว่า พระมหาธีรราชเจ้า หมายความว่าพระมหากษัตริย์ผู้เป็นนักปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่

ความรู้ทางภาษา

การเว้นวรรคตอน

การเขียนต้องมีการเว้นวรรคตอนเมื่อจบประโยคหรือจบข้อความหนึ่งๆ ทำให้ผู้อ่านสามารถแยกประเด็นความคิดของผู้เขียนได้ หากเว้นวรรคตอนผิดหรือเขียนโดยไม่มีวรรคตอนจะทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจความ หรือทำให้ผู้อ่านอ่านผิด ความหมายอาจเปลี่ยนไป

ตัวอย่าง

เมื่อวินัยเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ วินัยชอบอ่านหนังสือ เขาเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดเป็นประจำ บางวันเขาก็ยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน เขาชอบยืมหนังสือนิทานหรือหนังสือการท่องเที่ยวไปอ่าน วินัยบอกเพื่อนๆ ว่าหนังสือช่วยให้เขามีความรู้ เฉลียวฉลาดและนำความรู้ไปแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ใครก็ตามที่มีนิสัยรักการอ่านหนังสือเขาย่อมเป็นคนฉลาด มีความรอบรู้ และรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ได้เช่นเดียวกับวินัย

การเขียนย่อหน้า

ย่อหน้าคือข้อความตอนหนึ่งๆ ซึ่งรวมประโยคหลายๆ ประโยคเข้าด้วยกัน ประโยคเหล่านั้น มีใจความเชื่อมโยงกัน แต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญเพียงใจความเดียว มีจุดสำคัญที่กล่าวเพียงจุดเดียว และมีข้อความขยายทำให้ผู้อ่านเข้าใจใจความสำคัญนั้นได้ ย่อหน้าจะมีประโยคที่เป็นประโยคใจความสำคัญ และมีประโยคที่เป็นส่วนขยายใจความสำคัญนั้น

การแบ่งย่อหน้าจะช่วยให้ผู้อ่านจับใจความสำคัญหรือความคิดสำคัญได้ง่าย และทำให้การเขียนมีความสวยงาม ย่อหน้าทุกย่อหน้าจะมีลำดับความคิดของย่อหน้าแต่ละย่อหน้า และมีใจความสัมพันธ์กัน

ตัวอย่าง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยอาหารการกิน มีพื้นดินที่อุดมสมบูรณ์ ประเทศไทยจึงสามารถปลูกข้าวและปลูกผลไม้ได้จำนวนมาก จนกล่าวกันว่าประเทศไทยมีข้าวในนา มีปลาในน้ำอุดมสมบูรณ์ แต่บัดนี้ความอุดมสมบูรณ์กำลังจะหมดไป ข้าวในนา ปลาในน้ำ ผลไม้ในสวนกำลังจะหมดไป เพราะน้ำในแม่น้ำเน่าเสีย ปลาไม่สามารถอยู่ได้ พื้นดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ข้าวในนา ผลไม้ในสวนไม่ได้ผล ป่าไม้กำลังจะหมดไป เพราะคนไทยตัดไม้ทำลายป่า ทำให้ฝนไม่ตก พื้นดินแห้งแล้ง

บัดนี้ถึงเวลาแล้ว คนไทยจะต้องช่วยกันรักษาความอุดมสมบูรณ์ให้กลับคืนมาโดยเร็วที่สุด จะต้องไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลองให้เน่าเสีย ไม่ตัดไม้ทำลายป่า ชาวนาชาวไร่จะต้องใช้ปุ๋ยคอกในการเพาะปลูก เพื่อรักษาพื้นดินให้อุดมสมบูรณ์ คนไทยจะได้อยู่อย่างเป็นสุข ในน้ำจะได้มีปลา ในนาจะได้มีข้าว ในสวนจะได้มีผลไม้ที่อุดมสมบูรณ์ เพื่อเป็นอาหารการกินของคนไทย

การอ่านและใช้คำ ฤๅ

ฤๅ อ่านว่า ลือ เมื่อใช้โดดๆ มีความหมายว่า หรือ ซึ่งใช้ในการแต่งคำประพันธ์ หรือใช้ในการประสมกับคำอื่นก็ได้ แต่ไม่ได้มีความหมายว่า หรือ

ตัวอย่าง

หากสยามพินาศลง ไทยอยู่ ได้ฤๅ หรือคำว่า ฤๅษี หมายถึงนักบวชที่อยู่ในป่า

อ่านบทร้อยกรอง

สยามานุสสติ

ใครรานใครรุกด้าว แดนไทย
ไทยรบจนสุดใจ ขาดดิ้น
เสียเนื้อเลือดหลั่งไหล ยอมสละ สิ้นแล
เสียชีพไป่เสียสิ้น ชื่อก้องเกียรติงาม

หากสยามยังอยู่ยั้ง ยืนยง
เราก็เหมือนอยู่คง ชีพด้วย
หากสยามพินาศลง ไทยอยู่ ได้ฤๅ
เราก็เหมือนมอดม้วย หมดสิ้นสกุลไทย

(บทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

อ่านเสริมบทเรียน

พระเจดีย์กลางน้ำ

พระเจดีย์กลางน้ำเป็นพระเจดีย์สูงใหญ่แห่งเดียวในประเทศไทยที่สร้างขึ้นบนเกาะกลางน้ำที่จังหวัดสมุทรปราการ ปัจจุบันแผ่นดินได้งอกออกไปเชื่อมเกาะกับแผ่นดินใหญ่ พระเจดีย์กลางน้ำจึงไม่ได้อยู่กลางน้ำเหมือนเมื่อแรกสร้าง แต่ชาวบ้านก็ยังคงเรียกว่า พระเจดีย์กลางน้ำ

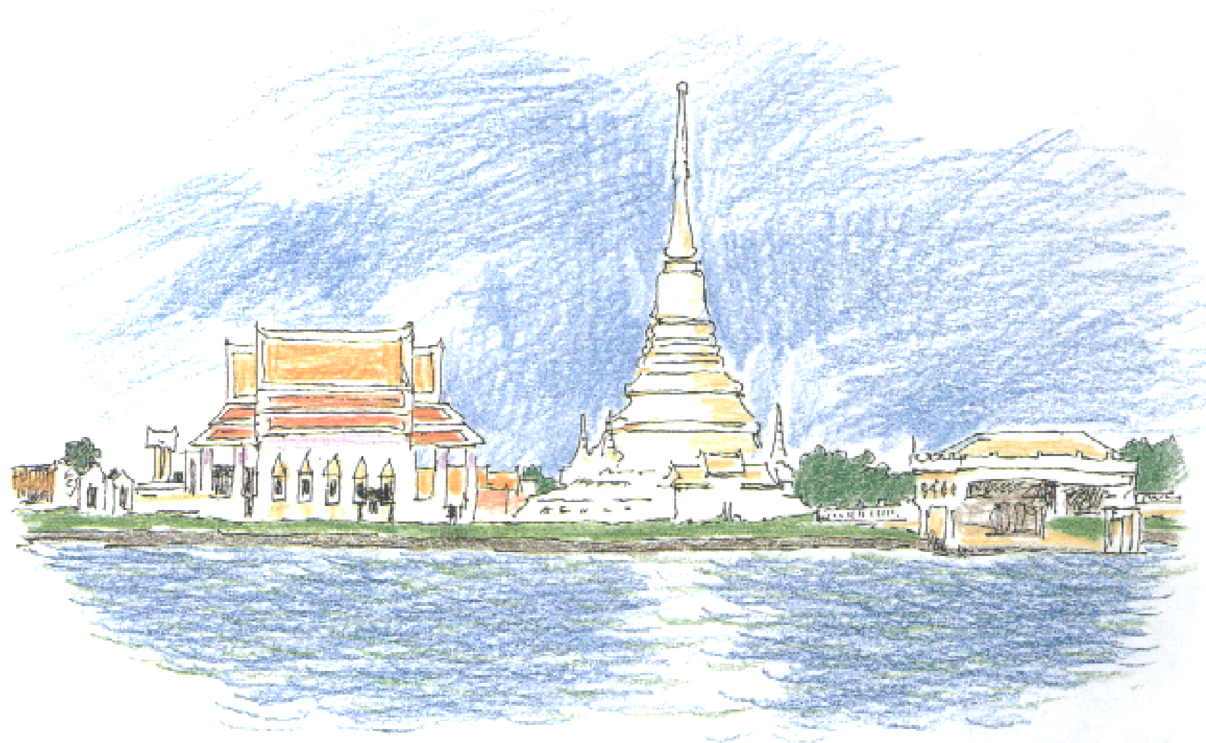
พระเจดีย์กลางน้ำสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย แต่ยังสร้างไม่เสร็จก็สิ้นรัชกาล รัชกาลที่ ๓ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นพระราชโอรสได้ขึ้นครองราชสมบัติสืบต่อจากพระราชบิดา จึงทรงสร้างพระเจดีย์กลางน้ำต่อมาตามพระราชประสงค์ของพระราชบิดา และสร้างเสร็จใน ปี พ.ศ. ๒๓๗๑

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จประพาสเมืองสมุทรปราการ ทรงมีพระราชดำริว่า ตรงปากน้ำเมืองสมุทรปราการนั้นเป็นเสมือนประตูเมืองที่ชาวต่างประเทศที่มาทางทะเลเข้าสู่ประเทศไทย พระเจดีย์กลางน้ำจะได้เป็นเครื่องหมายให้รู้ว่าชาวต่างประเทศได้เข้ามาถึงประเทศไทยอันเป็นดินแดนแห่งพระพุทธศาสนา พระองค์จึงทรงให้สร้างพระเจดีย์ตามแบบเจดีย์ลังกาสวมพระเจดีย์องค์เดิมให้สูงใหญ่กว่าพระเจดีย์องค์เดิมสูงเพียง ๑๐ วา พระองค์ทรงสร้างเจดีย์สวมองค์เดิมสูงถึง ๑๙ วา เพื่อให้เห็นได้แต่ไกล และยังทรงสร้างศาลา

เก๋งจีน หอระฆัง พระวิหาร รวมทั้งทรงสร้างพระพุทธรูปปางห้ามสมุทร พร้อมกับสร้างหลักผูกเรือริมน้ำรอบองค์พระเจดีย์ด้วย และยังทรงให้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากพระบรมมหาราชวัง จำนวน ๑๒ องค์ บรรจุไว้ในพระเจดีย์กลางน้ำเพื่อเป็นที่สักการบูชาของคนไทย

คนเก่าคนแก่ที่ปากน้ำเคยเล่าว่า ตอนสร้างพระเจดีย์กลางน้ำในสมัยรัชกาลที่ ๒ นั้น ได้ลำเลียงต้นตาลมาจากเมืองเพชรบุรีมาทำฐานรากของพระเจดีย์กลางน้ำทำให้พระเจดีย์กลางน้ำมีความมั่นคงแข็งแรงมาก

พระเจดีย์กลางน้ำเมืองสมุทรปราการนับว่าเป็นโบราณสถานที่สำคัญแห่งหนึ่ง เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่คนไทยทุกคนจะต้องช่วยกันรักษาสืบต่อไป

คำศัพท์ที่ควรรู้

ขุนศรีอินทราทิตย์	พระเจ้าแผ่นดินผู้ครองกรุงสุโขทัย เป็นปฐมกษัตริย์ราชวงศ์พระร่วง
ขุนบาลเมือง	พระราชโอรสของขุนศรีอินทราทิตย์ และขึ้นครองกรุงสุโขทัยต่อจากพระราชบิดา
พระเจ้าพันธุมสุริยวงศ์	พระเจ้าแผ่นดินขอม ซึ่งเคยแผ่อิทธิพลมาปกครองเมืองละโว้และเมืองสุโขทัย
พระเจ้าศรีจันทราธิบดี	พระนามของขุนศรีอินทราทิตย์
พระเจ้าปาลรัฐ	พระนามของขุนบาลเมือง
ขุนรามคำแหงมหาราช	พระราชโอรสของขุนศรีอินทราทิตย์ ขึ้นครองกรุงสุโขทัยต่อจากขุนบาลเมือง เป็นผู้คิดประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใช้และเป็นผู้สร้างพระแท่นมนังคศิลาบาต
เมืองละโว้	ชื่อเมืองลพบุรีในสมัยก่อน
ทะเลชุบศร	ชื่อทะเลสาบน้ำจืดในเมืองละโว้
ขอม	ชื่อประเทศเขมรในสมัยก่อน

บทที่ ๖
เยื่อใยไมตรี

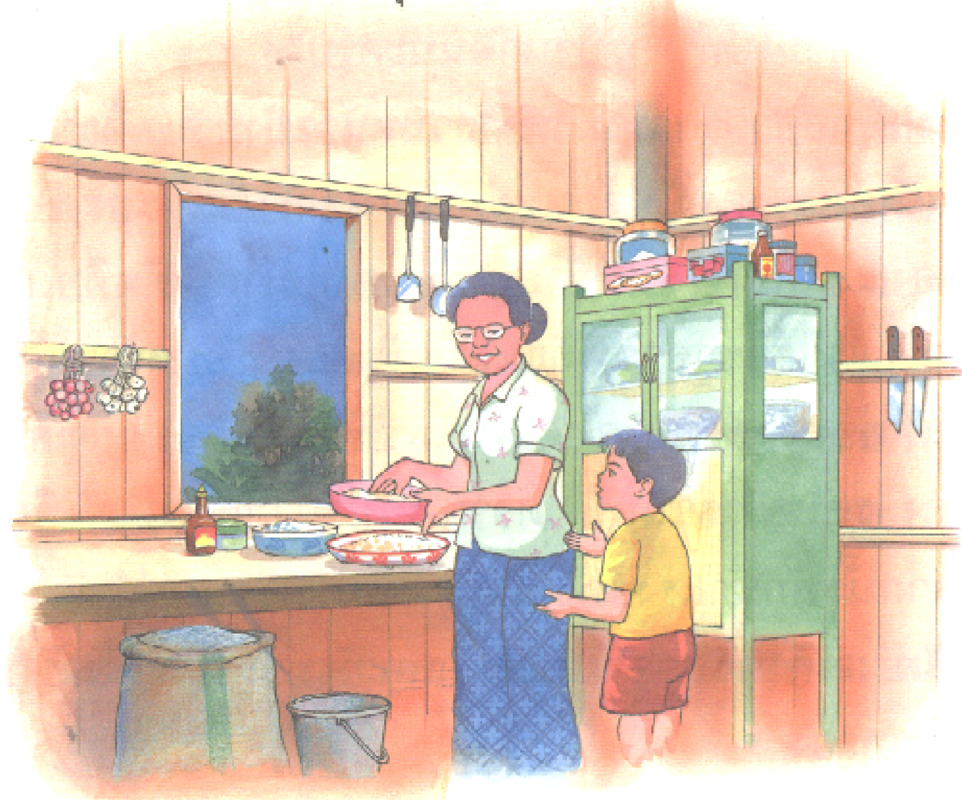
เย็นมากแล้ว บ้านหลังน้อยที่อยู่ลึกเข้าไปเกือบสุดทางดูเงียบสงบ ในเวลาโพล้เพล้เช่นนั้นมีแต่เพียงแสงไฟลอดออกมาจากห้องครัว ครอบครัวเล็กๆ ซึ่งมี ย่า แม่ และออมเพิ่งรับประทานอาหารเย็นเสร็จ แม่รีบเก็บโต๊ะอาหารเพราะรู้ว่าย่าต้องการพื้นที่สำหรับเตรียมทำขนม ออมลำเลียงถ้วยชามออกไปที่อ่างล้างชามที่ลานซีเมนต์เล็กๆ ข้างห้องครัว แม่เดินออกมานั่งข้างๆ ออมเพื่อจะช่วยล้างถ้วยชามเหมือนเช่นเคย

"วันนี้ ออมทำคนเดียวก็ได้ครับ" ออมรีบบอกแม่

"ดีจริง แม่เย็บผ้าค้างไว้อีกนิดหน่อย แม่จะได้ไปเย็บต่อให้เสร็จ" แม่บอกก่อนเดินกลับเข้าไป

ออมรู้ว่าแม่วางใจให้ออมปฏิบัติหน้าที่นี้ได้เองแล้ว หลังจากที่ออมเป็นผู้ช่วยแม่ล้างชามมาระยะหนึ่ง ออมจึงทำงานอย่างตั้งใจ ออมวางถ้วยชามด้วยความระมัดระวังไม่ให้กระทบกันแรง เพราะเกรงว่าถ้วยชามอาจแตกหรือบิ่นได้ เมื่อล้างเสร็จออมคว่ำชามแต่ละใบเรียงไว้ที่ชั้นข้างอ่างอย่างเรียบร้อย ถ้วยชามทุกใบสะอาดเอี่ยมและไม่มีรอยแตกบิ่น

มืดพอดี ออมเดินไปเปิดไฟหน้าบ้าน เมื่อเขากลับเข้ามาในครัวอีกครั้ง ย่ากำลังเตรียมแป้งหลายชนิดสำหรับทำขนม ออมจำไม่ได้ว่าแป้งอะไรใช้ทำขนมอะไรบ้าง ออมรู้แต่เพียงว่าย่าทำขนมอร่อยจนลือชื่อ มีคนมาสั่งขนมไทยชนิดต่างๆ อยู่เนืองๆ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลนักขัตฤกษ์ ย่าจะเหนื่อยมากกว่าปกติ แต่ย่าก็พอใจ และมีความสุขที่มีคนมากมายชอบขนมของย่า

"ล้างชามเสร็จแล้วหรือออม" ย่าถามขณะที่กำลังร่อนแป้ง

"ครับ" ออมตอบ

"วันนี้ออมมีการบ้านมากไหมจ๊ะ" ย่าถามต่อ

"ออมมีการบ้านมากครับ แต่ออมทำมาบ้างแล้วตอนมีเวลาว่างที่โรงเรียนครับ" ออมตอบพลางมองดูย่าทำงาน ก่อนถามขึ้นว่า

"ย่าครับ ย่าต้องเอาขนมไปส่งไกลไหมครับ"

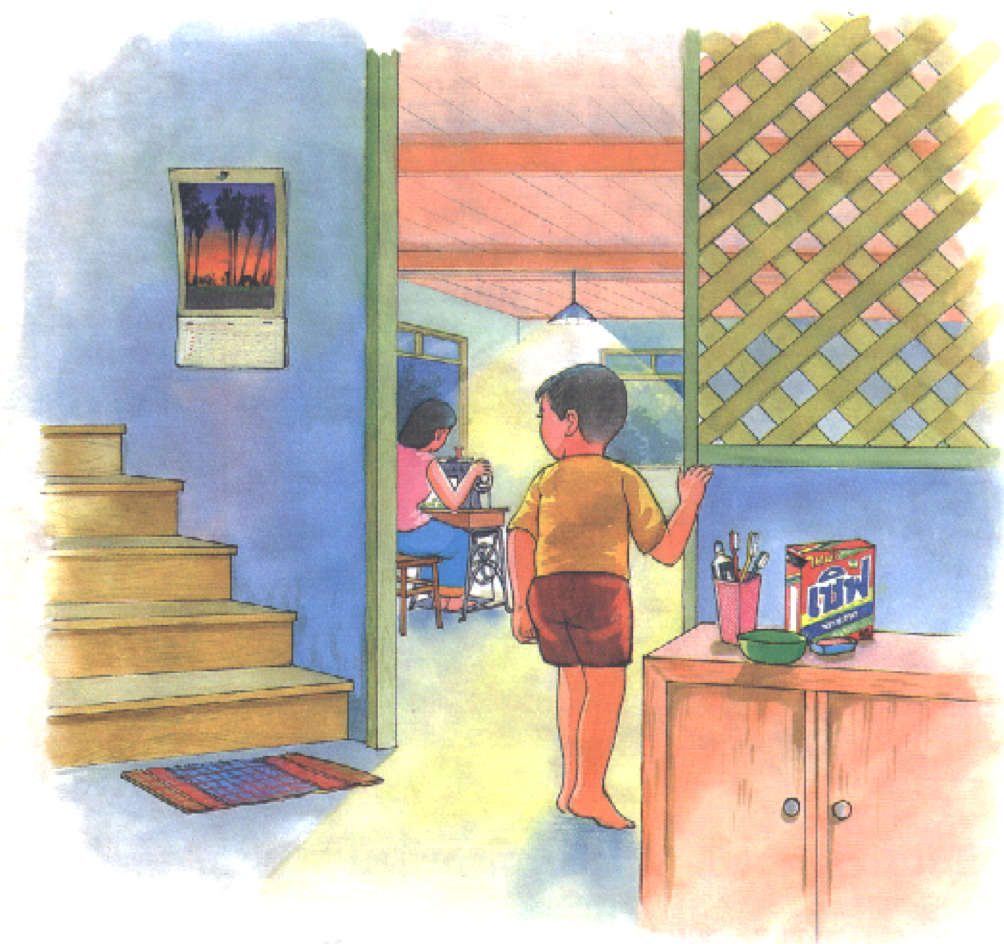
ย่าเลิกคิ้ว พลางถามว่า "ทำไมหรือออม คนที่สั่งขนมนี้อยู่บ้านหลังสีขาว ตรงปากทาง ถัดบ้านเราไป ๒ ถนน นี่เอง"

"พรุ่งนี้ออมเอาไปส่งให้ และเลยไปโรงเรียนก็ทันครับ" ออมอาสา

"ขอบใจจ้ะ ย่าจะรีบทำให้เสร็จแต่เช้าเลยทีเดียว"

"ออมขอขึ้นไปทำการบ้านก่อนนะครับ"

ออมเดินออกจากครัวมาทางส่วนหน้าของบ้าน ซ้ายมือเป็นบันไดขึ้นชั้นบน ตรงไปด้านหน้าเป็นห้องรับแขกและเป็นห้องทำงานของแม่ไปในตัว แม่นั่งอยู่กับจักรเย็บผ้าคันเดิมที่ออมเห็นจนชินตา แม่ใช้วิชาอาชีพที่แม่ถนัดนี้เลี้ยงครอบครัวมาได้เป็นปกตินับแต่พ่อของออมจากไป พ่อเสียชีวิตตั้งแต่ออมยังเล็กมาก รายได้ของครอบครัวส่วนหนึ่งได้จากเงินบำนาญของพ่อ อีกส่วนหนึ่งได้จากน้ำพักน้ำแรงของแม่ แม่รับงานมาทำที่บ้านจึงสามารถแบ่งเวลาดูแลย่ากับออม และยังทำหน้าที่ดูแลบ้านได้อย่างไม่บกพร่อง

ออมเดินเข้าไปใกล้ๆ แม่ และกล่าวว่า "ออมขึ้นไปทำการบ้านก่อนนะครับ วันนี้เหลือการบ้านไม่มาก เดี๋ยวออมจะลงมาใหม่"

"ไปเถอะจ้ะ" แม่เงยหน้าขึ้นยิ้ม "แม่ก็เย็บผ้าจวนเสร็จแล้ว ประเดี๋ยวเราจะได้ไปช่วยคุณย่ากัน"

เช้าวันรุ่งขึ้น ออมอาบน้ำแต่งตัวเสร็จเรียบร้อย เตรียมพร้อมจะไปโรงเรียน เมื่อเขาลงมาที่ครัว แม่กำลังอยู่ที่หน้าเตา ย่ากำลังจัดขนมลงกล่อง

"กินข้าวเสียก่อนจ้ะลูก คุณย่าจัดของกำลังจะเสร็จพอดี" แม่บอก

ออมสะพายกระเป๋าหนังสือ มือหนึ่งหิ้วถุงขนม อีกมือหนึ่งถือกระดาษแผ่นเล็กๆ ที่แม่เขียนแผนที่สังเขปไว้ให้ พร้อมบ้านเลขที่ และชื่อผู้สั่งขนม ออมใช้เวลาไม่นานก็เดินมาถึงประตูบ้านหลังนั้น

ออมกดกริ่งข้างประตูเล็ก สักครู่มีผู้หญิงคนหนึ่งโผล่หน้าดูออมจากช่องประตูใหญ่ ก่อนเปิดประตูเล็กให้ออม

"ผมเอาขนมมาส่งครับ" ออมส่งถุงให้พร้อมกับยกมือไหว้อย่างเรียบร้อย

"ขอบใจจ้ะ เข้ามาข้างในก่อนซิจ๊ะ"

"ขอบคุณครับ ผมต้องรีบไปโรงเรียนครับ"

"หนูอยู่โรงเรียนอะไรจ๊ะ" หญิงผู้นั้นพูดและมองดูอักษรย่อ

ที่ปักบนหน้าอกเสื้อของออม "อ้าว ! หนูอยู่โรงเรียนเดียวกับนนท์นี่เอง เดี๋ยวไปพร้อมกับนนท์ก็ได้"

"ขอบคุณครับ ผมไปรถประจำทางเองทุกวัน"

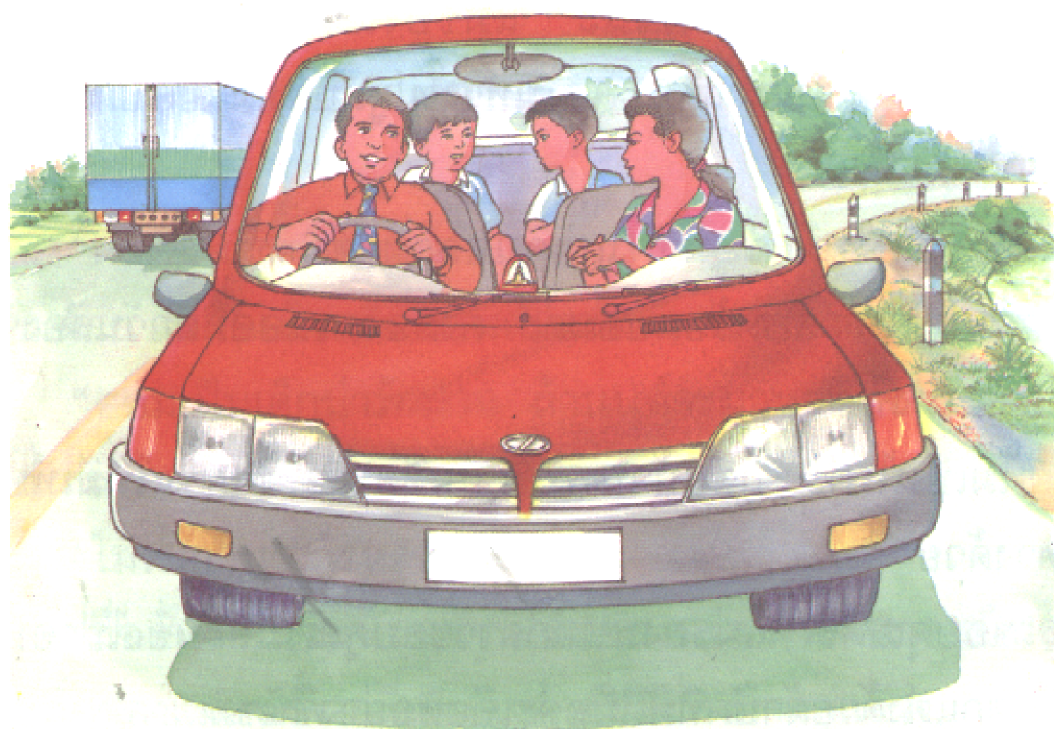
"วันนี้เรากำลังจะไปกันอยู่แล้ว หนูไปด้วยกันเลยเถอะ ไม่ต้องเกรงใจหรอก"

ขณะที่ทุกคนนั่งมาในรถที่พ่อของนนท์เป็นคนขับ แม่ของนนท์ถามนนท์ว่า "นนท์เคยเห็นพี่บ้างหรือเปล่าจ๊ะ"

"เคยเห็นครับ พี่ออมอยู่ชั้นโตกว่านนท์ชั้นหนึ่งครับ" นนท์รีบตอบ และหันมายิ้มกับออม

"พ่อครับ เย็นนี้ให้นนท์กลับด้วยรถประจำทางพร้อมพี่ออมได้ไหมครับ"

"ก็ได้ นนท์จะได้หัดขึ้นรถประจำทางกลับบ้านด้วยตนเอง

เพราะบางวันตอนเย็นพ่อและแม่ก็อาจมีธุระ” พ่อของนนท์กล่าวเป็นเชิงชวนออมต่อไปว่า “ปกติตอนเช้าเราจะออกมาทางนี้อยู่แล้ว ออมออกมาพร้อมกับเราก็ได้”

“ขอบคุณครับ ผมออกจากบ้านแต่เช้า รถยังไม่ค่อยแน่นหรอกครับ”

“ออมมากับเราก็ได้นะ ส่วนตอนเย็นขอฝากนนท์กลับด้วยจะลำบากไหมจ๊ะ” แม่ของนนท์กล่าว

“ไม่ลำบากเลยครับ” ออมรับอย่างเต็มใจ

เย็นวันนั้น ออมพานนท์มาส่งถึงประตูบ้าน แม่ของนนท์มองดูเด็กทั้งสองคุยกันอย่างเอ็นดู

“ขอบใจออมมากจ้ะ เดี๋ยวแม่กับนนท์ขอเดินไปบ้านออมด้วยนะจ๊ะ จะได้พบคุณแม่ของออมด้วย”

“บ้านออมเงียบดีจริงนะ” แม่ของนนท์เอ่ยขณะนั่งพักที่ม้าหินใต้ต้นมะม่วงหน้าบ้าน นนท์วิ่งไปดูแปลงผักข้างบ้านอย่างสนใจ

“เชิญข้างในดีกว่าค่ะ” แม่เดินออกมาต้อนรับ

“วันนี้นนท์กลับพร้อมออมค่ะ คงต้องกวนออมสักวันสองวันนนท์คงจะเก่งขึ้น”

“ไม่เป็นไรค่ะ กลับบ้านพร้อมกันซิคะดี ออมจะได้มีเพื่อนเดินทางด้วย”

“ขอบคุณค่ะ” แม่ของนนท์กล่าวขอบคุณ และมองไปรอบ ๆ ห้องซึ่งตกแต่งด้วยผ้าปักที่มีฝีมือละเอียดอย่างชื่นชม

"ฝีมือปักผ้าของคุณดีมากเลยค่ะ คุณรับปักผ้าที่บ้านเท่านั้นหรือคะ"

"ค่ะ ดิฉันรับมาทำที่บ้าน เพราะต้องดูแลบ้านเองและเป็นห่วงออมด้วย แต่ดิฉันโชคดีที่ออมเป็นเด็กดีและช่วยงานบ้านเสมอ"

"ออมเป็นเด็กน่ารักมาก ถ้านนท์จะมาหาพี่ออมบ้าง คงไม่เป็นการรบกวนนะคะ"

"ไม่รบกวนอะไรหรอกค่ะ"

เมื่อร่ำลากันวันนั้นแล้ว แม่ของนนท์ตั้งใจจะมาเป็นลูกค้าต่อเสื้อของแม่หลังจากที่เป็นลูกค้าขนมของย่าอยู่แล้ว

"คุณแม่ของนนท์ใจดีนะครับแม่" ออมกล่าวขึ้น "คุณพ่อของนนท์ก็เหมือนกัน เขายังชวนออมให้ไปโรงเรียนพร้อมเขาทุกเช้าเลย แต่ออมไปเองก็ได้ไม่ลำบากอะไร"

"ดีแล้วลูกที่รู้จักเกรงใจ แม่เชื่อว่าเขาเต็มใจอยากเอื้อเฟื้อเราจริงๆ เราไปโรงเรียนพร้อมกับเขาก็ได้ และตอนเย็นลูกช่วยพานนท์กลับมาด้วย ถ้าเรามีโอกาสช่วยเหลือผู้อื่นได้ก็ควรทำ โบราณว่า น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า นะลูก แม่ดีใจที่ออมเป็นเด็กดี ใครเห็น ใครชม แค่นี้แม่ก็หายเหนื่อย"

"ออมภูมิใจครับ คุณแม่ของนนท์ชมทุกคนในบ้านเรา โดยเฉพาะวันนี้ชมแม่ว่าเก่ง"

"เอ้า ! ชมแม่กันยกใหญ่ ไปช่วยแม่จัดโต๊ะอาหารได้แล้วจ้ะ เดี๋ยวคุณย่าหิวแย่" แม่หัวเราะพร้อมกับโอบออมไว้ ออมหัวเราะกับแม่อย่างเบิกบาน

คำใหม่ในบทเรียน

กริ่ง คว่ำ คัน คิ้ว จักรเย็บผ้า ช่อง ซีเมนต์ ดิฉัน ถนัด ถ้วยชาม ทรุด เทศกาล ธุระ (นนท์) นักขัตฤกษ์ น้ำพักน้ำแรง น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า เนือง บกพร่อง บำนาญ บิ่น โพล้เพล้ ยกใหญ่ เยื่อใย แย่ ร่อน ร่ำลา ลำเลียง ลึก ลือชื่อ ลูกค้า วิชาชีพ สะพาย สังเขป สุด อักษร เอี่ยม เอื้อเฟื้อ

แบบฝึกอ่าน

อ่านคำยาก

จักรเย็บผ้า	อ่านว่า	จัก-เย็บ-ผ้า
เทศกาล	อ่านว่า	เทด-สะ-กาน
นักขัตฤกษ์	อ่านว่า	นัก-ขัด-ตะ-เริก
เงินบำนาญ	อ่านว่า	เงิน-บำ-นาน
สัญญา	อ่านว่า	สัน-ยา
มิตรจิตมิตรใจ	อ่านว่า	มิด-ตระ-จิต-มิด-ตระ-ใจ
ภูมิใจ	อ่านว่า	พูม-ใจ

อ่านคำในมาตราแม่กม

คำที่มี ม มิ เป็นตัวสะกด อ่านออกเสียงเหมือน ม สะกด เป็นคำในมาตราแม่กม

เกม	คราม	กรรม	นาม	ภูมิ	ออม
เล่นเกม	สีคราม	เวรกรรม	นามธรรม	ภูมิใจ	ออมสิน

นักกีฬาคนนั้นแข่งขันแบดมินตันชนะคู่แข่งสองเกมรวด
พ่อภูมิใจมากที่มีลูกเป็นคนดี
ธนาคารออมสินเป็นของรัฐบาล

อ่านคำในมาตราแม่กด

คำที่มี จ ช ฎ ฏ ฐ ท ตร ติ ศ ษ ส เป็นตัวสะกดอ่านเหมือน ด สะกด เป็นคำในมาตราแม่กด

เกียจคร้าน	สุจริต	สมเด็จ	เสด็จ	บวชพระ
ปรากฏ	กฎหมาย	ก่ออิฐ	ขี่อูฐ	ประเสริฐ
เงินบาท	จิตใจ	บุตรชาย	เป็นมิตร	ธงชาติ
ประวัติ	อากาศ	ประกาศ	เศรษฐกิจ	โอกาส

อ่านคำที่มี ฤ และ ฤๅ

ฤ อ่านว่า รึ
ฤๅ อ่านว่า รือ
ฤ เมื่อใช้เขียนเป็นพยัญชนะต้น หรือใช้เขียนรวมกับพยัญชนะอื่น ออกเสียงเป็น รึ ริ และ เรอ

ฤดู	อ่านว่า	รึ-ดู
ฤดี	อ่านว่า	รึ-ดี
ฤทัย	อ่านว่า	รึ-ไท
พฤษภาคม	อ่านว่า	พรึด-สะ-พา-คม
พฤศจิกายน	อ่านว่า	พรึด-สะ-จิ-กา-ยน
พฤติกรรม	อ่านว่า	พรึด-ติ-กำ
ตฤณชาติ	อ่านว่า	ตริน-นะ-ชาด
ฤกษ์	อ่านว่า	เริก
ฤาษี	อ่านว่า	รือ-สี

เดือนพฤศจิกายนเป็นต้นฤดูหนาว อากาศจะเริ่มหนาวเย็น จิตใจจะเบิกบาน เพราะอากาศเริ่มเย็นสบาย ลมเย็นจะพัดมาอ่อนๆ จึงเป็นฤดูที่มีอากาศสดชื่นและเย็นสบาย กรมอุตุนิยมวิทยามีหน้าที่รายงานลมฟ้าอากาศจะประกาศให้ประชาชนทราบลักษณะของดินฟ้าอากาศอยู่เสมอ ฤดูหนาวอากาศจะเริ่มแห้งแล้ง น้ำในแม่น้ำลำคลองจะเอ่อท้นเพราะเพิ่งผ่านฤดูฝนมาไม่ช้านัก งานนักขัตฤกษ์ต่างๆ จะเริ่มต้นไม่ว่าจะเป็นงานลอยกระทงหรือการแข่งเรือ เป็นต้น เดือนพฤศจิกายนจึงเป็นเดือนต้นฤดูหนาวที่มีอากาศเย็นสบาย

ความรู้ทางภาษา

การเรียบเรียงประโยค

การเขียนเรื่องราวต่างๆ ผู้เขียนจะต้องนำประโยคต่างๆ มาเรียบเรียงให้เป็นเรื่องราว และมีคำแต่ แม้แต่ จนกระทั่ง ฯลฯ เป็นคำเชื่อมให้ประโยคที่มาเรียบเรียงนั้นมีความเชื่อมต่อกันเป็นเรื่องราวที่น่าอ่าน ใจความของประโยคจะต้องมีลำดับเรื่องราว ลำดับเหตุการณ์ หรือลำดับเวลา จะทำให้ผู้อ่านอ่านเรื่องราวไม่สับสนและได้ภาพที่น่าอ่าน และต้องเขียนอย่างมีวรรคตอนทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านเรื่องราวได้ง่ายและเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

ตัวอย่าง

หมูป่าอยู่ในป่า หมูป่าชอบกินหัวเผือก หัวมัน หน่อไม้ที่ขึ้นอยู่ตามป่า บางครั้งมันก็ลงไปลุยโคลนในบ่อที่มีน้ำแห้งขอดและจับปลากินเป็นอาหาร แต่ในฤดูหนาวหมูป่าจะอดอาหาร เพราะหัวเผือก หัวมัน และหน่อไม้จะไม่มีตามพื้นดิน มันจึงกินอาหารได้ทุกอย่างที่มันหากินได้ แม้แต่ซากสัตว์ที่ตายแล้ว

การบันทึกความรู้

การบันทึกความรู้ เป็นการบันทึกเรื่องราวจากการอ่านหนังสือหรือจากการฟังการชมสิ่งใดสิ่งหนึ่งและเป็นความรู้ที่ควรจดจำ หากไม่จดหรือบันทึกไว้อาจลืมได้ ฉะนั้นการบันทึกความรู้จึงเป็นการบันทึกส่วนตัวจากการอ่าน การฟัง การชมเพื่อเตือนความจำ สามารถทบทวนความรู้ได้โดยใช้คำพูดของผู้บันทึกเอง

การบันทึกความรู้ควรจดหัวข้อและเรื่องราวหรือสาระสำคัญเท่านั้น จดบันทึกย่อๆ ไม่ต้องจดรายละเอียดนอกจากบันทึกต้องการรายละเอียดเท่านั้น

การจดบันทึกความรู้ควรบอกที่มาของความรู้นั้นด้วย เช่น มาจากหนังสือเรื่องใด ใครแต่ง หรือจากการดูหรือชมสถานที่ใด เมื่อใด เป็นต้น

ตัวอย่าง

ขั้นตอนการซักรีด การซักรีดต้องทำตามขั้นตอนจึงจะเกิดผลดีเป็นการประหยัดเสื้อผ้า ควรทำดังนี้ คือ เทผ้าออกจากตะกร้า แยกผ้าขาว และผ้าสี สำรวจกระดุมหรือรอยขาดแล้วซ่อมก่อนซัก ถ้ามีรอยเปื้อนน้ำมัน เปื้อนสีให้กำจัดรอยเปื้อนก่อน จากนั้นสำรวจกระเป๋าเสื้อและกางเกง ปัดสิ่งสกปรกออก แช่ผ้าในน้ำเปล่าใช้น้ำร้อนชงผงซักฟอก แช่ผ้าไว้ราว ๒๐ นาที จึงใช้แปรงถูตรงที่สกปรกมาก เช่น ปกคอเสื้อ ข้อมือเสื้อ ขยี้ผ้ามากๆ ซักน้ำเปล่า ๓ น้ำ บีบให้แห้งแล้วจึงนำไปตาก ก่อนตากควรสะบัดผ้าก่อนแล้วใส่ไม้แขวนตาก ใช้ไม้หนีบไว้ ควรแขวนถุงไม้หนีบไว้ที่ราวจะได้ใช้ได้สะดวก เมื่อผ้าแห้งจึงพับเก็บใส่กะละมัง แล้วนำไปรีด

(จาก ชีวิตประหยัด ของ ทวีรัสมิ์ ธนาคม)

สำนวนภาษา

สำนวนภาษาเป็นถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนทำให้ข้อ-ความที่พูดหรือเขียนมีความสละสลวย ไพเราะ และได้ความชัดเจนขึ้น เช่น

กระง่อนกระแง่น	กระเง้ากระงอด	กระจองอแง
กระวีกระวาด	กระจัดกระจาย	กระต้วมกระเตี้ยม
ประจ๋อประแจ๋	ประเล้าประโลม	น้ำพักน้ำแรง
รั้วรอบขอบชิด	ยงโย่ยงหยก	ยิ้มแย้มแจ่มใส

ตัวอย่าง

เมื่อพ่อตายเด็กๆ พากันร้องไห้กระจองอแง

นักเรียนรีบกระวีกระวาดทำงานให้เสร็จเร็วๆ

เด็กคนนั้นเดินกระต้วมกระเตี้ยมอยู่ที่หน้าโรงเรียน

บ้านหลังนี้มีรั้วรอบขอบชิด

เด็กๆ ทำท่ายงโย่ยงหยกดูน่าขัน

เขาเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส จึงเป็นคนร่าเริงอยู่เสมอ

ผมได้เงินนี้มาจากน้ำพักน้ำแรงที่ผมทำงานด้วยความเหนื่อยยาก

อ่านบทร้อยกรอง

น้ำใจไมตรี

โบราณว่าน้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า
นกพึ่งฟ้าปลาพึ่งหนองคอยข้องเกี่ยว
ไม่มีใครจะอยู่เพียงผู้เดียว
ต้องยึดเหนี่ยวพึ่งพาอาศัยกัน
การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น
เหมือนหยิบยื่นดอกไม้ให้สุขสันต์
ทุกชีวิตเป็นสุขและผูกพัน
เพราะแบ่งปันรักเผื่อเอื้อไมตรี

อ่านเสริมบทเรียน

มิตรจิตมิตรใจ

มีเรื่องเล่าว่า ครอบครัวเล็กๆ อยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ครอบ-ครัวนี้มีพ่อแม่และลูก วันหนึ่งพ่อบังเอิญหาปลามาได้ตัวใหญ่ พ่อให้แม่แบ่งเป็นส่วนๆ ส่วนหนึ่งสำหรับทำบุญ ส่วนหนึ่งสำหรับทำอาหารกินในครอบครัว ส่วนหนึ่งตากแห้งไว้ อีกส่วนหนึ่งแบ่งให้เพื่อนบ้าน

ลูกถามพ่อว่า ทำไมพ่อจึงไม่เก็บตากแห้งไว้ทั้งหมดจะได้เก็บไว้กินนานๆ ทำไมต้องแบ่งให้เพื่อนบ้านด้วย พ่ออธิบายว่าวิธีของพ่อนี้จะทำให้กินได้นานๆ ลูกฟังแล้วก็ยังไม่หายสงสัย

ต่อมาพ่อล้มป่วยลงหลายวัน จึงไม่สามารถออกไปทำไร่และหาผักปลาได้อย่างเคย เพื่อนบ้านรู้ข่าวว่าพ่อล้มป่วย จึงผลัดกันแวะเวียนมาเยี่ยมและนำอาหารมาให้ไม่ขาด

พ่อบอกกับลูกว่า ลูกเห็นแล้วใช่ไหมว่า วิธีของพ่อนั้นกินได้นานจริงๆ เพราะสิ่งของย่อมหมดได้แต่น้ำใจอยู่ยาวนาน

บทที่ ๗
พื้นบ้าน พื้นเมือง

ป้าปริกนั่งอยู่นอกชาน นั่งดูชมและชิดหลานชายเล่นรีรี-ข้าวสารกับเพื่อนๆ ที่ลานบ้านอย่างสนุกสนาน ช้อยน้องคนสุดท้องของชมอายุเพียง ๑ ขวบนั่งเล่นอยู่ข้าง ๆ ป้าปริก ป้าปริกเป็นพี่สาวของแม่และมาอยู่ช่วยเลี้ยงหลาน เสียงเพลงรีรีข้าวสารดังลั่น ประสานกับเสียงหัวเราะของเด็กๆ

"รีรีข้าวสาร สองทะนานข้าวเปลือก เลือกท้องใบลาน
คดข้าวใส่จาน เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน พานเอาคนข้างหลังไว้"

ชมและชิดน้องชายยืนหันหน้าเข้าหากัน เอามือจับกันไว้และชูแขนเหนือศีรษะทำเป็นซุ้มประตู เมื่อเด็ก ๆ ร้องถึงวรรคว่า "พานเอาคนข้างหลังไว้" ชมและชิดก็รีบลดมือลงเพื่อคล้องเพื่อนที่อยู่ท้ายแถว ขณะเดียวกันทุกคนที่อยู่ในแถวจะรีบวิ่งผ่านไปให้ได้ ผู้ที่ถูกคล้องตัวเอาไว้จะถูกปรับให้รำไปรอบๆ ลานบ้านเป็นที่สนุกสนานของเด็กๆ

ป้าปริกดูเด็กๆ เล่นรีรีข้าวสาร ทำให้ป้าปริกนึกถึงเมื่อครั้งยังเป็นเด็ก ยามว่างจากการทำงาน ป้าเคยเล่นรีรีข้าวสารกับเพื่อน ๆ และยังเล่นโพงพาง แม่งูหรืองูกินหาง มอญซ่อนผ้า และการเล่นอื่นๆ อีกหลายอย่างเป็นที่สนุกสนานมาก ตอนนั้นป้าอายุเจ็ดแปดขวบ ป้าชอบเล่นตะเข้ตะโขงซึ่งมีเพลงร้องของเด็กว่า

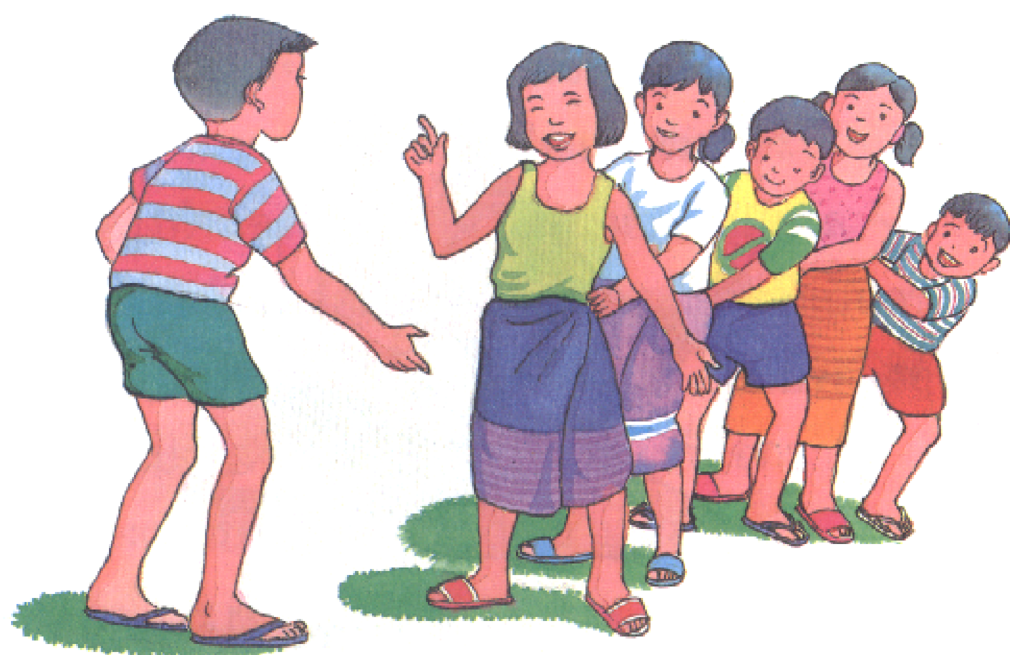
"ตะเข้ตะโขง อยู่โพรงไม้สัก ตะเข้ฟันหัก กัดคนไม่เข้า"

ยายของป้าเคยอธิบายให้ฟังว่า เพลงร้องเล่นประกอบการเล่นรีรีข้าวสาร โพงพาง แม่งู และตะเข้ตะโขง เป็นเพลงพื้นบ้านพื้นเมืองและเป็นวัฒนธรรมไทยอย่างหนึ่ง เพลงเหล่านี้ร้องเล่นต่อๆ กันมา ไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร บางครั้งถ้อยคำจึงผิดเพี้ยนกันไปบ้าง การเล่นของเด็กเหล่านี้นอกจากจะให้ความสนุกสนานแล้ว ยังเป็นการออกกำลังกาย เนื้อหาของเพลงก็มีส่วนสอนให้เด็กเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมไทยได้ดียิ่งขึ้น เช่น สอนให้เด็กรู้จักทะนานที่เป็นเครื่องตวงข้าว รู้จักเบี้ยที่เป็นเงินไทยโบราณ ซึ่งมีค่าน้อย "เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน" จึงเป็นสำนวนไทยที่มีความหมายว่า รู้จักเก็บเล็กผสมน้อย เพลงร้องเล่นยังทำให้เด็กๆ คุ้นเคยกับคำสัมผัสคล้องจอง เป็นการปลูกฝังความเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนให้แก่เด็กแต่เยาว์วัย ปัจจุบันการเล่นของเด็กๆ เหล่านี้นับวันจะสูญหายไป ป้าปริกเห็นคุณค่าของการเล่นของเด็กไทยสมัยก่อน จึงพยายามสอนให้หลานๆ เล่น

"เรามาเล่นงูกินหางกันเถอะ" มะลิชวนเพื่อนๆ

เด็กๆ จึงเปลี่ยนมาเล่นงูกินหาง มะลิเป็นแม่งู เพื่อนๆ เป็นลูกงู ต่างเกาะเอวต่อกันเป็นแถว ชมเป็นพ่องูยืนหันหน้าเข้าหาแม่งูและลูกๆ พ่องู แม่งู และลูกงูจะร้องเพลงโต้ตอบกัน และทำท่าประกอบเนื้อเพลงด้วย

พ่องู : แม่งูเอ๋ย กินน้ำบ่อไหน
แม่งู : กินน้ำบ่อทราย

ลูกงู : ย้ายไปก็ย้ายมา

พ่องู : แม่งูเอ๋ย กินน้ำบ่อไหน

แม่งู : กินน้ำบ่อโสก

ลูกงู : โยกไปก็โยกมา

พ่องู : แม่งูเอ๋ย กินน้ำบ่อไหน

แม่งู : กินน้ำบ่อหิน

ลูกงู : บินไปก็บินมา

พ่องู : แม่งูเอ๋ย กินหัวหรือกินหาง

แม่งู : กินกลางตลอดตัว

พ่องูจะวิ่งไล่จับลูกงู แม่งูก็จะคอยป้องกันมิให้พ่องูจับลูกงูได้ เด็กๆ สนุกสนานกันมาก

ป้าปริกเห็นช้อยหลานคนเล็กเริ่มง่วงเพราะได้เวลานอน ป้าจึงอุ้มช้อยไปลงเปลแล้วร้องเพลงกล่อมเด็ก

"เจ้าเนื้อละมุนเอย　　เจ้าเนื้ออุ่นเหมือนสำลี
แม่มิให้ผู้ใดต้อง　　เนื้อเจ้าจะหมองศรี
ทองดีเจ้าคนเดียวเอย"

สักครู่ เสียงเพลงกล่อมเด็กก็เปลี่ยนเป็นบทใหม่

"นกเขาเถื่อนเอย　　มาอยู่ในเรือนเลี้ยงน้อง
แม่จะไปขายของ　　มาเลี้ยงน้องเถิดพ่อคุณเอย"

ชมได้ยินเสียงเพลงกล่อมเด็กที่ป้าร้อง จึงพูดกับเพื่อนๆ ว่า "เราเลิกเล่นเถอะ น้องกำลังจะหลับ ฉันจะไปช่วยป้าไกวเปลน้อง" เด็กๆ จึงเลิกเล่น แล้วพากันกลับบ้าน ชมกับชิดนั่งพักเหนื่อยสักครู่จึงชวนกันไปอาบน้ำ แล้วชมก็มาไกวเปลน้องแทนป้าปริก ชม

ถามป้าว่า "ป้าครับ ทำไมผู้ใหญ่ต้องร้องเพลงกล่อมเด็กด้วยครับ"

ป้าปริกหันมายิ้มกับชมและอธิบายว่า เพลงกล่อมเด็กนี้มีเนื้อเพลงแสดงความรักความห่วงใยและความทะนุถนอมของแม่ที่มีต่อลูก ท่วงทำนองเพลงไพเราะอ่อนหวานนุ่มนวล จึงช่วยกล่อมอารมณ์ของเด็กให้เพลิดเพลินและนอนหลับอย่างเป็นสุข

ช้อยนอนหลับสักพักใหญ่ก็ตื่นขึ้น ป้าปริกจึงอุ้มช้อยไปอาบน้ำทาแป้งแต่งตัวแล้วออกมานั่งเล่นที่นอกชาน ชมออกมาเล่นกับน้องและร้องเพลงจับปูดำ ขยำปูนา

"จับปูดำ ขยำปูนา ปูไม่มา ขยำมือเปล่า"

ชมทำท่าขยำมือประกอบบทเพลงที่ร้อง ช้อยหัวเราะและทำท่าขยำมือตาม ช้อยกำลังอยู่ในระยะหัดยืนที่เรียกกันว่า ตั้งไข่ ชมจับช้อยให้หัดยืน และร้องเพลงตั้งไข่

"ตั้งไข่ล้ม ต้มไข่กิน ไข่ตกดิน อดกินไข่ เน้อ"

ชมร้องเพลงพลางปรบมือพลาง บางครั้งชมก็ช่วยประคองน้องให้ทรงตัวไว้มิให้ล้ม ช้อยส่งเสียงหัวเราะชอบใจ ป้าปริกมองดูชมเล่นกับน้องด้วยความเอ็นดู

ชิดออกมาที่นอกชานและเล่นกับน้อง ชิดร้องเพลงแมงมุมขยุ้มหลังคา

"แมงมุมเอย ขยุ้มหลังคา
แมวกินปลา หมากัดกระโพ้งก้น
หมาหน้าย่น กัดก้นแมวดำ"

ชมร้องเพลงกุ๊กกุ๊กไก่เล่นกับน้องบ้าง

"กุ๊กกุ๊กไก่ เลี้ยงลูกมาจนใหญ่
ไม่มีนมให้ลูกกิน ลูกร้องเจี๊ยบเจี๊ยบ
แม่ก็เรียกไปคุ้ยดิน ทำมาหากินตามประสาไก่เอย"

เพลงที่ชมและชิดร้องเล่นกับน้อง เขาจำมาจากป้าที่เคยร้องเล่นกับช้อย ป้าเคยอธิบายให้ฟังว่า บทเพลงที่ใช้ร้องเล่นกับเด็กเหล่านี้ ป้าก็จำมาจากผู้ใหญ่สมัยเมื่อป้าเป็นเด็ก ทำให้รู้จักธรรมชาติของสัตว์และรักสัตว์ สมัยที่ป้าเป็นสาว ป้าปริกเคยช่วยตาและยายของชมดำนาและเกี่ยวข้าว ชาวนาสมัยนั้นไม่ต้องจ้างคนมาช่วยทำนา แต่อาศัยขอแรงเพื่อนบ้านมาช่วยกัน เรียกว่าการลงแขก ชาวนาคนใดจะดำนาเก็บเกี่ยวข้าวก็จะบอกเพื่อนบ้านมาช่วยกัน และตนเองก็จะไปช่วยเพื่อนบ้าน เป็นการตอบแทนเป็นการแลกเปลี่ยนแรงงานกัน ช่วยเหลือกัน ทุกคนเต็มใจจะไปช่วยงานทำให้การดำนาทันฝนฟ้าที่ตกลงมา การเก็บเกี่ยวข้าวได้ทันรวงข้าวที่สุก มิฉะนั้นเมล็ดข้าวจะร่วงหล่นจากรวง ทำให้ชาวนาได้รับความเสียหาย เมื่อชาวนาเกี่ยวข้าวแล้วก็จะนำรวงข้าวออกตากให้แห้ง แล้วช่วยกันนวดข้าวให้เมล็ดข้าวหลุดจากรวง ชาวนาจะมีความสามัคคีและช่วยเหลือกัน ไม่ต้องจ้างแรงงานในการดำนาเกี่ยวข้าว จึงไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก เมื่องานเกี่ยวข้าวเสร็จในแต่ละวัน ชาวนาจะเล่นเพลงเกี่ยวข้าว เพลง

เต้นกำรำเคียว หรือเมื่องานนวดข้าวเสร็จก็จะเล่นเพลงสงฟาง คนหนุ่มคนสาวและคนเฒ่าคนแก่ที่มาช่วยกันทำงานจะร้องเพลงเหล่านี้โต้ตอบกัน ก่อให้เกิดความสนุกสนานครึกครื้น หายเหนื่อยจากการทำงาน และก่อให้เกิดความรักสมัครสมานสามัคคีกันอีกด้วย ป้าปริกก็เคยเล่นเพลงเกี่ยวข้าว ชมจึงขอให้ป้าปริกร้องเพลงเกี่ยวข้าวให้ฟัง ป้าปริกร้องเพลงบทไหว้ครูให้ชมฟัง

"ลูกจะไหว้โพศรีแม่โพสพ แม่นพดารา
นางพระธรณีแม่พระคงคา ลูกก็ไหว้
ให้มาปกเกล้าปกผม ลูกรักดั่งร่มโพไทร
ไหว้ครูเสร็จสรรพ ลูกจะคำนับคุณใหม่
ไหว้บิดรมารดา ที่ท่านเลี้ยงมาจนใหญ่
ได้อาบน้ำป้อนข้าว มาแต่ตัวของเรานี่กระไร
ทั้งน้ำขุ่นมิให้อาบ ขมิ้นหยาบมิให้ทา
ท่านเอาลูกใส่ในเปล ร้องโอ้ละเห่ละช้าไกว"

ป้าปริกอธิบายให้ชมฟังว่า ก่อนการเล่นเพลงเกี่ยวข้าวทุกครั้งจะมีการไหว้ครูแสดงความเคารพบิดามารดา ครูบาอาจารย์ และธรรมชาติที่ช่วยให้มนุษย์ทำมาหากินได้ผลผลิตมากมาย เพราะมนุษย์ต้องพึ่งธรรมชาติ คนไทยถือว่าธรรมชาติมีเทพยดารักษาจึงแสดงความกตัญญูต่อธรรมชาติ เช่น ไหว้แม่โพสพ ซึ่งเป็นเทพยดารักษาต้นข้าว ไหว้แม่พระธรณี ซึ่งเป็นเทพยดารักษาผืนดิน ไหว้

แม่พระคงคา ซึ่งเป็นเทพยดารักษาน้ำในแม่น้ำลำคลองให้ทำนาได้ การกตัญญูรู้คุณบุคคลที่มีพระคุณและธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์สุขในการทำมาหากินนี้เป็นวัฒนธรรมของคนไทย ชมจำเนื้อเพลงเกี่ยวข้าวที่ป้าปริกร้องให้ฟังได้ เนื้อเพลงบางตอนเตือนให้ระมัดระวังในการเกี่ยวข้าว เป็นการแสดงความห่วงใยต่อกัน และชมยังจำเนื้อเพลงเกี่ยวข้าวได้

"เกี่ยวเถิดหนาแม่เกี่ยว อย่ามัวชะแง้แลเหลียว
เดี๋ยวเคียวจะบาดก้อยเอย"

ชมเคยนำเนื้อเพลงเกี่ยวข้าวไปร้องเล่นกับเพื่อนๆ และเมื่อคราวงานปิดภาคเรียนของโรงเรียน เพื่อนๆ ในชั้นของชมสนใจ

เพลงเกี่ยวข้าว ได้ปรึกษาหารือกัน และจัดแสดงเพลงเกี่ยวข้าว เพื่อนๆ ของชมได้มาหัดร้องเพลงเกี่ยวข้าวกับป้าปริก ป้าปริกอธิบายให้เด็กๆ ฟังว่า เพลงเกี่ยวข้าวเป็นเพลงพื้นบ้าน เป็นการร้องโต้ตอบกันระหว่างหญิงกับชาย มีเนื้อความลึกซึ้ง ใช้ถ้อยคำง่ายๆ มีคำสัมผัสทำให้เกิดความไพเราะและจำได้ง่าย ใช้การปรบมือให้จังหวะ บางครั้งอาจมีเครื่องดนตรี เช่น ฉิ่ง โทน รำมะนา หรือกลอง เป็นต้น ให้จังหวะทำให้เกิดความสนุกสนานครึกครื้นยิ่งขึ้น

ป้าปริกเป็นคนมีอายุแล้วจึงเห็นโลกมานาน ป้าปริกเห็นว่าความเป็นอยู่ของคนในปัจจุบันต่างกับความเป็นอยู่ของคนในสมัยก่อน สภาพความเป็นอยู่ของคนในปัจจุบันทำให้ไม่มีโอกาสเล่นเพลงพื้นบ้านพื้นเมือง เพราะคนในปัจจุบันต้องคร่ำเคร่งต่อการทำงานมากขึ้น เพลงพื้นบ้านพื้นเมืองนับวันจะสูญหายไป ไม่ว่าจะเป็นเพลงร้องเล่นของเด็ก เพลงกล่อมเด็ก เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของคนไทยสมัยก่อน ก่อให้เกิดความผูกพันของคนในสังคม และเป็นวัฒนธรรมของคนไทย เพลงพื้นบ้านพื้นเมืองยังแสดงให้เห็นว่าคนไทยมีความเป็นเจ้าบทเจ้ากลอน ชมเองก็มีความคิดว่า ตนโชคดีที่มีป้าปริกสอนให้รู้จักเพลงพื้นบ้าน เขาหวังจะให้เด็กๆ และเพื่อนๆ ได้มีโอกาสรับรู้เพลงพื้นบ้านซึ่งเป็นสิ่งดีงามของคนไทยบ้าง

คำใหม่ในบทเรียน

ก้น กระโพ้ง กระไร ก้อย กุ๊กกุ๊กไก่ เก็บเล็กผสมน้อย เกี่ยวข้าว ขยำ ขวบ ข้าวเปลือก ขุ่น คงคา คด คร่ำเคร่ง ครึกครื้น คล้องจอง คำนับ เคียว งู งูกินหาง ฉิ่ง (ช้อย) ชะแง้ ซุ้ม ดำนา ตวง ตอบแทน (ตะเข้ตะโขง) (เต้นกำรำเคียว) โต้ตอบ ใต้ถุน เถื่อน ท่วงทำนอง ทะนาน ทะนุถนอม เทพยดา โทน ไทร ธรณี นกเขา เน้อ เนื้อหา เบี้ย ใบลาน ปกเกล้า ประสา ประสาน ปลูกฝัง ป้อน (ป้าปริก) เปล เปล่า เพี้ยน โพ โพงพาง โพรง โพศรี โพสพ (มอญซ่อนผ้า) มัว เมล็ด แมงมุม แม่นพดารา ย่น เยาว์วัย โยก รวง รำมะนา รีรีข้าวสาร ลงแขก ละมุน ลายลักษณ์อักษร ลึกซึ้ง วรรค สง สภาพ สัมผัส สัมพันธ์ สำลี สูญหาย เสร็จสรรพ โสก หมองศรี หลุด ไหว้ครู อ่อนหวาน เอว โอ้ละเห่

แบบฝึกอ่าน

อ่านคำยาก

กตัญญู	อ่านว่า	กะ-ตัน-ยู
ขยำ	อ่านว่า	ขะ-หยำ
ขยุ้ม	อ่านว่า	ขะ-ยุ่ม
พระธรณี	อ่านว่า	พระ-ทอ-ระ-นี
แม่นพดารา	อ่านว่า	แม่-นบ-พะ-ดา-รา
แม่โพสพ	อ่านว่า	แม่-โพ-สบ
ทะนุถนอม	อ่านว่า	ทะ-นุ-ถะ-หนอม

อ่านคำในมาตราแม่กด

คำที่มี จ ช ซ ฎ ฏ ฐ ฒ ต ตร ติ รถ ท ธ ศ ษ ส
เป็นตัวสะกดในมาตราแม่ กด อ่านออกเสียงเหมือน ด สะกด

เพศ	ลิตร	เสร็จ	อิฐ
ญาติ	ก๊าซ	โกรธ	ตรุษ
เทศกาล	สัมผัส	ปัจจุบัน	ชีวิต
พิเศษ	ประเภท	ประโยชน์	มงกุฎ
สามารถ	วัฒนธรรม	เกษตรกรรม	อุตสาหกรรม

ตัวอย่าง

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ให้ความสนใจในศิลปวัฒนธรรมของประเทศตน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวด้วย ในประเทศไทยมีศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ซึ่งส่งเสริมผู้ทำเกษตร-กรรมให้ใช้เวลาว่างผลิตงานฝีมือเพื่อเป็นรายได้พิเศษ

อ่านคำควบกล้ำ

คำควบกล้ำ บางทีเรียก อักษรควบ อักษรควบแบ่งเป็น ๒ ชนิด

๑. อักษรควบแท้

๒. อักษรควบไม่แท้

อักษรควบแท้ คือ พยัญชนะ ๒ ตัวเรียงกัน พยัญชนะตัวหลังเป็นพยัญชนะ ร ล ว ประสมสระเดียวกัน ออกเสียงพยัญชนะ ๒ ตัวกล้ำกันหรือพร้อมกัน

โกรธ	กลอง	กล้า	กลัว
ไกว	ใคร	เครื่อง	แพร่
เพลง	เปลี่ยน	เผลอ	กระไร
กรี๊ดกร๊าด	กล้วยไม้	แกว่งแขน	ข้าวเปลือก
ดนตรี	ประเพณี	ปรบมือ	ครึกครื้น
พร้อมเพรียง	มาตรา	ความรู้	คล่องแคล่ว

ตัวอย่าง

นักดนตรีบรรเลงเพลงด้วยเครื่องดนตรีที่ทันสมัยด้วยความคล่องแคล่วและพร้อมเพรียง ผู้ชมพากันปรบมือแสดงความชื่นชมที่นักดนตรีบรรเลงเพลงได้ไพเราะ

วันนี้มีการประกวดการบรรเลงดนตรี ทุกวงที่เข้าประกวดต่างเล่นได้อย่างคล่องแคล่วและพร้อมเพรียง เมื่อการประกวดเสร็จสิ้นลง นักดนตรีวงที่ได้รับรางวัลต่างดีใจ นักดนตรีวงที่ไม่ได้รับรางวัลก็มาแสดงความยินดีด้วย

อ่านคำอักษรควบไม่แท้

อักษรควบไม่แท้ เป็นพยัญชนะที่มี ร ควบอยู่ด้วยและประสมสระเดียวกัน แต่ออกเสียงพยัญชนะตัวหน้าเพียงตัวเดียว หรือเปลี่ยนเสียงพยัญชนะเป็นเสียงอื่นโดยไม่ออกเสียงตัว ร เช่น

สร้าง	อ่านว่า	ส้าง
เศรษฐี	อ่านว่า	เสด-ถี
แทรก	อ่านว่า	แซก
ทราบ	อ่านว่า	ซาบ

เสร็จ	เศร้า	สร้อย	แสร้ง
จริง	ไซร้	ศรัทธา	ประเสริฐ
ฉะเชิงเทรา	ศรี	ทราบ	ทรง
ทราม	ทราย	ทรัพย์	ทรุดโทรม
ต้นไทร	นกอินทรี		

ตัวอย่าง

เศรษฐีคนหนึ่งเป็นคนมีน้ำใจประเสริฐ เขาเป็นคนใจดีและมีศรัทธาในพระพุทธศาสนา ได้บริจาคทรัพย์จำนวนมาก เพื่อซื้อดินและทรายมาถมบริเวณวัดใกล้บ้าน ชาวบ้านจึงพากันสรรเสริญที่เศรษฐีผู้นี้ได้พัฒนาวัดใกล้บ้านของตน

พระมหากษัตริย์ของเราเป็นบุคคลที่ประเสริฐยิ่ง พระองค์เสด็จเยี่ยมประชาชน บางครั้งต้องทรงย่ำโคลนย่ำทราย พระองค์ยังพระราชทานทรัพย์เพื่อพัฒนาบ้านเมือง คนไทยต่างสรรเสริญและศรัทธาพระองค์มาก

อ่านคำอักษรนำ

อักษรนำเป็นพยัญชนะ ๒ ตัวเรียงกันประสมสระเดียวกัน พยัญชนะตัวหลังออกเสียงตามสระที่ประสม แต่ออกเสียงวรรณยุกต์ตามเสียงวรรณยุกต์ของพยัญชนะตัวหน้า เช่น

หมอ	หนู	เหมือน	(ไม่ออกเสียง ห นำ)
เสนอ	สมุด	เสมือน	(ออกเสียงอักษรนำเป็นเสียง อะ กึ่งเสียง)

หยุด	หยาบ	ไหว้	ไหล่	หลัก
หลุด	หนุ่ม	จังหวัด	เย้าแหย่	เหน็ดเหนื่อย
กำหนด	หลบหลีก	สำหรับ	อย่า	อยู่
อย่าง	อยาก	ขยำ	ไฉน	ตลาด
ยุคสมัย	สนุกสนาน	สนิมสนม		

ตัวอย่าง

หนุ่มเป็นคนคุยสนุก บ้านของเขาอยู่ใกล้ตลาด ทุกครั้งที่หนุ่มพบผู้ใหญ่ที่รู้จัก เขาไม่เคยหลบหลีก เขาจะยกมือไหว้อย่างนอบน้อม นับเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็กไทย

ความรู้ทางภาษา

การเขียนย่อหน้า

การย่อหน้าใช้เมื่อต้องการเขียนข้อความตอนใหม่ ที่มีข้อคิดใหม่ มิใช่ข้อคิดที่เคยกล่าวในข้อความที่มีอยู่ก่อนแล้ว

ตัวอย่าง

ชักเย่อเป็นการละเล่นพื้นเมืองที่นิยมเล่นกันทั่วๆ ไป มักเล่นในเทศกาลตรุษสงกรานต์ ตรุษไทย และการแข่งขันกันภายในโรงเรียน เป็นต้น

จุดประสงค์ในการเล่น นอกจากจะได้ออกกำลังกายแล้ว ยังเป็นการเชื่อมความสามัคคีของแต่ละฝ่าย นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกความมานะพยายามที่จะทำการงานให้สำเร็จลุล่วง

การเว้นวรรคตอน

การเขียนข้อความยาวๆ จำเป็นต้องเว้นวรรคตอน เพื่อให้อ่านง่าย เข้าใจง่าย และไม่สับสน

ตัวอย่าง

พ่อผมเป็นคนขยัน พ่อเป็นที่พึ่งทางกายและใจให้แก่ทุกคนในบ้าน พ่อมีเงินเดือนไม่มากนัก แต่พ่อก็มีวิธีเพิ่มพูนรายได้มาเลี้ยงครอบครัวโดยไม่ขาดแคลน พ่อเป็นคนตื่นเช้า ทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์พ่อจะรีบออกจากบ้าน ลงเรือที่คลองหน้าบ้าน แล้วต่อรถประจำทางไปยังที่ทำงาน พ่อบอกผมว่า ถึงบ้านเราจะอยู่ไกล แต่พ่อก็ไม่เคยไปถึงที่ทำงานสายเลย ผมและน้องก็ไม่เคยไปโรงเรียนสายเช่นกัน นอกจากนั้นพ่อยังเป็นคนประหยัด ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ทำให้ครอบครัวของผมมีความมั่นคง พ่อสอนให้ผมรู้จักจับจ่ายใช้สอย ทำให้ผมไม่เป็นคนสุรุ่ยสุร่าย

การเขียนเครื่องหมายวรรคตอน

เครื่องหมายวรรคตอน หมายถึง เครื่องหมายที่ใช้สำหรับเขียนกับข้อความต่างๆ ทำให้ข้อความนั้นเด่นชัดขึ้นและทำให้อ่านได้ถูกต้องชัดเจน

ตัวอย่างเครื่องหมายวรรคตอนและวิธีใช้

1. เครื่องหมายคำพูด "   " ใช้เขียนคร่อมข้อความที่เป็นคำพูด หรือที่ต้องการเน้น เช่น

ตัวอย่าง

ลูกช่างสังเกตและสรุปได้ดี พ่อตอบ

เด็กๆ สนใจดูรายการ “ดูให้ดี มีความรู้”

๒. เครื่องหมายวงเล็บ (   ) ใช้เขียนเพื่ออธิบายหรือขยายข้อความที่อยู่ข้างหน้า ทำให้อ่านข้อความที่อยู่ข้างหน้าได้เข้าใจยิ่งขึ้น เช่น

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒)

คำวิเศษณ์ (อ่านว่า คำ-วิ-เสด)

๓. เครื่องหมายตกใจ ! ใช้เขียนหลังคำอุทานหรือคำที่เลียนเสียงธรรมชาติ เช่น

อ๋อ! เข้าใจแล้วละ

เปรี้ยง ! เปรี้ยง!

การเขียนรายงาน

การเขียนรายงานเป็นการเขียนผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อเสนอต่อครูหรือนักเรียนในชั้น การเขียนรายงานอาจมีผู้เขียนคนเดียว หรือเขียนเป็นกลุ่มก็ได้

ก่อนที่จะเขียนรายงานจะต้องกำหนดหัวข้อ มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น อ่านหนังสือในห้องสมุด สัมภาษณ์ผู้มีความรู้ และทัศนศึกษา เป็นต้น เมื่อได้ข้อมูลเพียงพอแล้วก็นำมาเรียบเรียงให้อ่านรู้เรื่องจะเข้าใจได้ง่าย ตามลำดับเหตุการณ์ ความสำคัญ เหตุผล หรือข้อคิดเห็นของผู้ทำรายงาน โครงสร้างของเรื่องควรประกอบไปด้วย ความนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

ในการเขียนรายงานผู้เขียนต้องเขียนหนังสือให้ถูกต้อง สุภาพและกะทัดรัด

ส่วนประกอบของรายงานที่สมบูรณ์ ได้แก่

๑. หน้าปก
๒. คำนำ
๓. สารบัญ
๔. เนื้อเรื่อง
๕. หนังสือที่ใช้ค้นคว้า หรือบรรณานุกรม
๖. ภาพประกอบ แต่จะมีหรือไม่มีก็ได้

ตัวอย่างหน้าปกรายงาน

รายงานวิชาภาษาไทย
เรื่อง
กีฬาไทย

เด็กหญิงใจเอื้อ อารี
ผู้เขียนรายงาน

เสนอต่อ
คุณครูประไพ สดศรี
ส่งรายงานวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

ตัวอย่างสารบัญ

สารบัญ

ตัวอย่างบรรณานุกรม

วิชาการ, กรม. **การแสดงและการละเล่นพื้นเมืองของไทยในภาคกลาง.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ คุรุสภา, ๒๕๒๒.

อ่านบทร้อยกรอง

กาเหว่า

เจ้านกกาเหว่าเอย ไข่ไว้ให้แม่กาฟัก
แม่กาก็หลงรัก คิดว่าลูกในอุทร
คาบเอาข้าวมาเผื่อ ไปคาบเอาเหยื่อมาป้อน
ถนอมไว้ในรังนอน ซ่อนเหยื่อมาให้กิน
ปีกเจ้ายังอ่อนคลอแคล ท้อแท้จะสอนบิน
แม่กาพาไปกิน ที่ปากน้ำพระคงคา
ตีนเจ้าเหยียบสาหร่าย ปากก็ไซ้หาปลา
กินกุ้งแลกินกั้ง กินหอยกระพังแมงดา
กินแล้วก็โผมา จับที่ต้นหว้าโพธิ์ทอง
ยังมีนายพราน เที่ยวเยี่ยมเยี่ยมมองมอง
ยกปืนขึ้นส่อง จ้องเอาแม่กาดำ
ตัวหนึ่งว่าจะต้ม อีกตัวหนึ่งนั้นว่าจะยำ
กินนางแม่กาดำ ค่ำวันนี้อุแม่นา

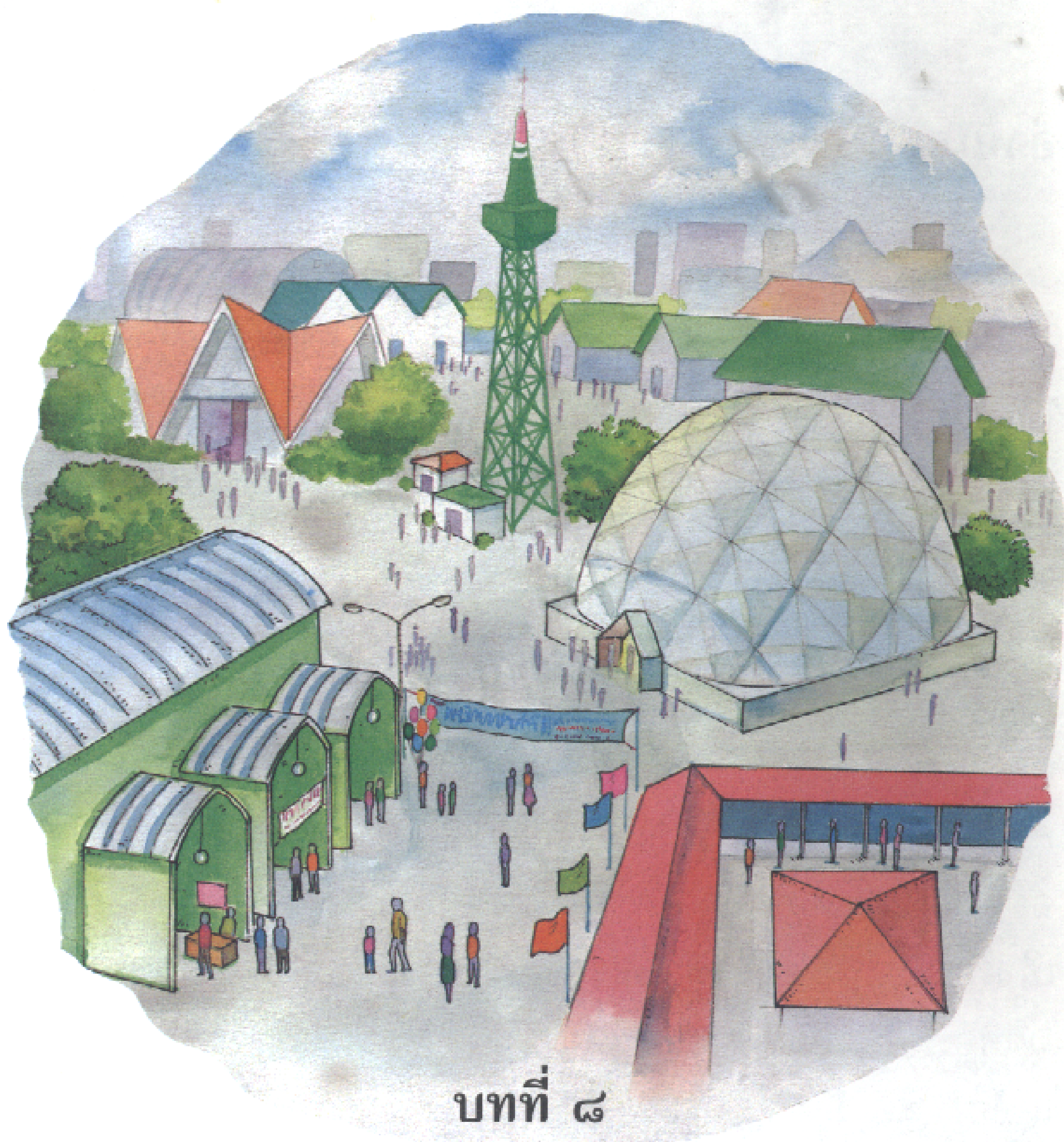
(<u>บทกลอนกล่อมเด็ก</u> หอสมุดวชิรญาณ รวบรวม)

อ่านเสริมบทเรียน

การเล่นเสือกินวัว

เสือกินวัวเป็นชื่อกีฬาพื้นเมืองของไทย เล่นกันได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ สำหรับเด็กๆ เล่นเพื่อเป็นการออกกำลังเป็นสำคัญ จึงเล่นได้เสมอไม่จำกัดว่าต้องเป็นเทศกาลใด ส่วนผู้ใหญ่นิยมเล่นกันในเทศกาลสงกรานต์ เพื่อความบันเทิง หรือเชื่อมความสามัคคีระหว่างญาติมิตร เพื่อนบ้าน

การเล่นเสือกินวัวจะต้องมีผู้เล่นหลายคน คนหนึ่งเป็นเสือ คนหนึ่งเป็นวัว คนที่เหลือเป็นคอกวัว วิธีเล่นก็คือผู้เล่นที่เป็นคอกวัวจับมือกันเป็นวงกลม ถ้ามีผู้เล่นหลายคนยิ่งสนุกเพราะคอกจะมีขนาดใหญ่ เสือและวัวจะวิ่งไล่กันได้นาน ผู้ที่เป็นวัวจะอยู่ในวง เสืออยู่นอกวง เมื่อเริ่มเล่นผู้เป็นคอกวัวจะเดินเป็นวง เสือพยายามจะเข้าไปในคอกเพื่อกินวัว ผู้ที่จับมือกันจะต้องกันไม่ให้เสือเข้าไปได้จึงต้องจับมือให้แน่นอย่าให้วงขาด แต่ถ้าเสือเข้าไปได้ต้องปล่อยมือให้วัวหนีออกไป เสือและวัวจะวิ่งไล่กันในวงหรือนอกวงจนกว่าเสือจะจับวัวได้ เป็นอันสิ้นสุดการเล่น เมื่อจะเล่นใหม่ก็จะเปลี่ยนตัวผู้เล่นทั้งวัวและเสือ

บทที่ ๘

คอมพิวเตอร์เพื่อนรัก

หลังจากนักเรียนเคารพธงชาติแล้ว ครูเมธีได้ชี้แจงให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับการเดินทางไปชมนิทรรศการสัปดาห์วิทยาศาสตร์ และให้นักเรียนแยกย้ายกันเข้าประชุมกลุ่มตามที่จัดไว้ วาที วันชนะ ไกรภพ และกรองแก้วอยู่ในกลุ่มเดียวกัน วาทีเป็นหัวหน้ากลุ่ม ครูเมธีได้เป็นที่ปรึกษาดูแลนักเรียนกลุ่มนี้ นักเรียน

ประชุมวางแผนการไปชมนิทรรศการสัปดาห์วิทยาศาสตร์ มีการแบ่งหน้าที่ซักถามหาความรู้ตามหัวข้อต่างๆ การแบ่งหน้าที่ในการเขียนรายงาน การแบ่งหน้าที่กล่าวขอบคุณวิทยากร ครูเมธีได้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการไปชมนิทรรศการ และการแบ่งหน้าที่ของนักเรียนจนเป็นที่เข้าใจ

งานนิทรรศการสัปดาห์วิทยาศาสตร์เป็นการจัดงานนิทรรศ-การแสดงผลงานวิทยาศาสตร์นานาชาติที่ยิ่งใหญ่มาก ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการจัดงานครั้งนี้ ประเทศต่างๆ ได้ร่วมมือนำผลงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาแสดงเป็นจำนวนมาก มีผู้เข้าชมงานนิทรรศการทั้งนักเรียน นักศึกษา ครูบาอาจารย์ และประชาชนแน่นขนัด จนบริเวณจัดงานที่กว้างขวางดูคับแคบไป บริเวณงานมีอาคารแสดงผลงานต่างๆ หลายอาคาร

"กลุ่มเราจะเลือกเข้าชมอาคารไหนก่อน" ครูเมธีถามความสมัครใจของนักเรียน ขณะพานักเรียนดูแผนผังบริเวณจัดงาน

นักเรียนหันไปปรึกษากัน สักครู่วาทีซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มจึงตอบว่า "เราตกลงกันว่าจะเริ่มจากอาคารโลกดึกดำบรรพ์ก่อน แล้วจึงไปอาคารท่องแดนอวกาศ และอาคารโลกยุคปัจจุบันครับ"

"ดีเหมือนกัน ขณะนี้พวกเรายืนอยู่ใกล้อาคารโลกดึกดำบรรพ์ ถ้าพวกเราพร้อมกันแล้วเราก็เข้าไปที่อาคารหลังนี้ได้" ครูเมธีและนักเรียนจึงเดินตรงไปที่อาคารโลกดึกดำบรรพ์ที่มีลักษณะเหมือนภูเขา มีประตูทางเข้าเหมือนปากถ้ำ ส่วนรอบๆ อาคารมีต้นไม้ขึ้นปกคลุมราวกับเป็นป่าเขาจริงๆ

"อุ๊ย ! น่ากลัวจริงๆ ข้างในนี้มืดเหมือนอยู่ในถ้ำ" กรองแก้วอุทานออกมาดังๆ ขณะที่นักเรียนต่างพากันเดินเข้าไปในตัวอาคาร

"เขาทำเหมือนถ้ำจริงๆนะ มีหินงอกหินย้อยตะปุ่มตะป่ำตามพื้นและเพดานถ้ำ พวกเราเดินระวังกันหน่อยนะ ประเดี๋ยวจะสะดุดหินหกล้ม" วาทีบอกทุกคนด้วยความเป็นห่วง

"ในนี้อากาศเย็นมากนะ ดูลึกลับน่ากลัว ถ้าผมมาคนเดียวผมคงต้องรีบออกไปแล้วละ" วันชนะหันไปพูดกับไกรภพ

"นั่นซิ พวกเรารีบเดินให้ทันกลุ่มเถอะ" ไกรภพเร่งเพื่อนที่เดินรั้งท้าย

ครูเมธีและนักเรียนมาหยุดยืนอยู่กลางห้องที่ทำเหมือนปล่องภูเขาไฟ มีลำแสงผ่านลงมาทำให้บริเวณนั้นสว่างกว่าที่อื่น ทันใดนั้นมีเสียงร้อง "แกร๊ก แกร๊ก" ดังมาจากผนังถ้ำด้านหนึ่ง นักเรียนต่างหันไปทางเสียงนั้น เห็นนกยักษ์ ๔-๕ ตัวกำลังบินตรงมาทางกลุ่มเด็ก นกยักษ์ต่างส่งเสียงร้องและกระพือปีกที่ติดกันเป็นพืดเหมือนปีกค้างคาว

"พวกเราหลบเร็ว มันกำลังจะบินมาชนเรา" วาทีร้องเตือน เมื่อเขาเห็นท่าทีของนกยักษ์ไม่น่าไว้ใจ นักเรียนหลายคนก้มตัวหลบด้วยความตกใจ นกยักษ์บินผ่านหายลับไปทางผนังถ้ำอีกด้านหนึ่ง

"คุณครูคะ เรารีบออกจากที่นี่เถอะค่ะ น่ากลัวจัง" กรองแก้ว พูดเสียงสั่น

"นักเรียนไม่ต้องตกใจหรอก มันคงไม่กลับมาอีกแล้ว" ครูเมธีปลอบ ทันใดนั้น ไกรภพร้องบอกด้วยความตื่นเต้นว่า

"ดูนั่นซิ ไดโนเสาร์สองตัวกำลังต่อสู้กัน"

นักเรียนต่างหันไปดูไดโนเสาร์ที่กำลังต่อสู้กันอย่างเอาเป็นเอาตาย มันอ้าปากกว้างและส่งเสียงคำรามไม่ขาดระยะ สักครู่หนึ่งมีชายคนหนึ่งก้าวออกมาจากหลืบผนังถ้ำพร้อมกับพูดว่า

"หยุด" พอชายคนนั้นพูดจบ พร้อมกับกดปุ่มที่ผนังถ้ำไดโนเสาร์ทั้งคู่ก็หยุดชะงักและเงียบเสียงลงทันที

"สวัสดีครับ นักเรียนทุกคน ผมเป็นเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ที่อาคารโลกดึกดำบรรพ์แห่งนี้ ผมต้องขอโทษที่ทำให้นักเรียนตกใจ นกยักษ์ดึกดำบรรพ์และไดโนเสาร์ที่เห็นสักครู่นี้ เป็นสัตว์ในสมัยดึกดำบรรพ์ เราสร้างขึ้นเป็นหุ่นยนต์ที่คล้ายของจริงมากเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาสัตว์ดึกดำบรรพ์" เจ้าหน้าที่อธิบายด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส

"โธ่! เล่นเอาตกอกตกใจหมดเลย" ไกรภพพูดพร้อมกับถอนหายใจอย่างโล่งอก ทุกคนจึงหัวเราะขึ้นพร้อมกัน

"หุ่นยนต์ที่นักเรียนเห็นนี้มันเคลื่อนที่และส่งเสียงได้ด้วยระบบสั่งงานของเครื่องสมองกลหรือคอมพิวเตอร์ เพียงแต่เรากดปุ่มเครื่องควบคุมบังคับก็จะทำให้หุ่นยนต์เคลื่อนที่และส่งเสียงร้องได้เหมือนมีชีวิต นักเรียนจะทดลองดูก็ได้ครับ" เจ้าหน้าที่อธิบาย

“ผมขอทดลองครับ” วาทีอาสา

“ผมด้วยครับ” วันชนะอาสาบ้าง

“เชิญทั้งสองคนเลยครับ” เจ้าหน้าที่บอกก่อนจะให้วาทีและวันชนะเข้าไปกดปุ่มเครื่องควบคุมบังคับที่ติดตั้งไว้ที่ผนังถ้ำ เมื่อวาทีและวันชนะกดปุ่มไดโนเสาร์ทั้งสองตัวก็ทะยานเข้าห้ำหั่นกันอย่างเอาจริงเอาจัง เด็กๆ ต่างขอทดลองกดปุ่มเครื่องควบคุมบังคับด้วยตัวเองบ้างอย่างตื่นเต้น เมื่อได้เวลาพอสมควร ครูเมธี

จึงให้วาทีทำหน้าที่เป็นตัวแทนนักเรียนกล่าวขอบคุณและลาเจ้าหน้าที่ตามที่ได้วางแผนงานไว้ จากนั้นครูเมธีและนักเรียนพากันมายังอาคารท่องแดนอวกาศ อาคารนี้มีหลังคาเป็นรูปครึ่งวงกลมภายในตัวอาคารสว่างไสว และมีเครื่องกลไกต่างๆ มากมาย เมื่อนักเรียนเดินผ่านประตูเข้าไปยังห้องแรกต่างก็ตื่นเต้นกับเงาดำของตัวเองที่ปรากฏบนผนัง สักครู่หนึ่งภาพนั้นก็เลือนหายไปทุกคนสงสัยว่าเงานั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร วาที ไกรภพ และวันชนะจึงเดินกลับไปที่ประตูทางเข้าอีกครั้งหนึ่งแล้วทำท่าทางต่างๆ พวกเขาได้ยินเสียงแชะ ! ก็เห็นภาพทั้งสามคนเป็นเงาดำทำท่าทางต่างๆ ปรากฏที่ผนังถ้ำ ทั้งสามคนจึงมองไปที่เหนือประตูทางเข้าจึงเห็นกล้องถ่ายภาพซ่อนอยู่ที่มุมมืดเหนือประตูทางเข้านั่นเอง

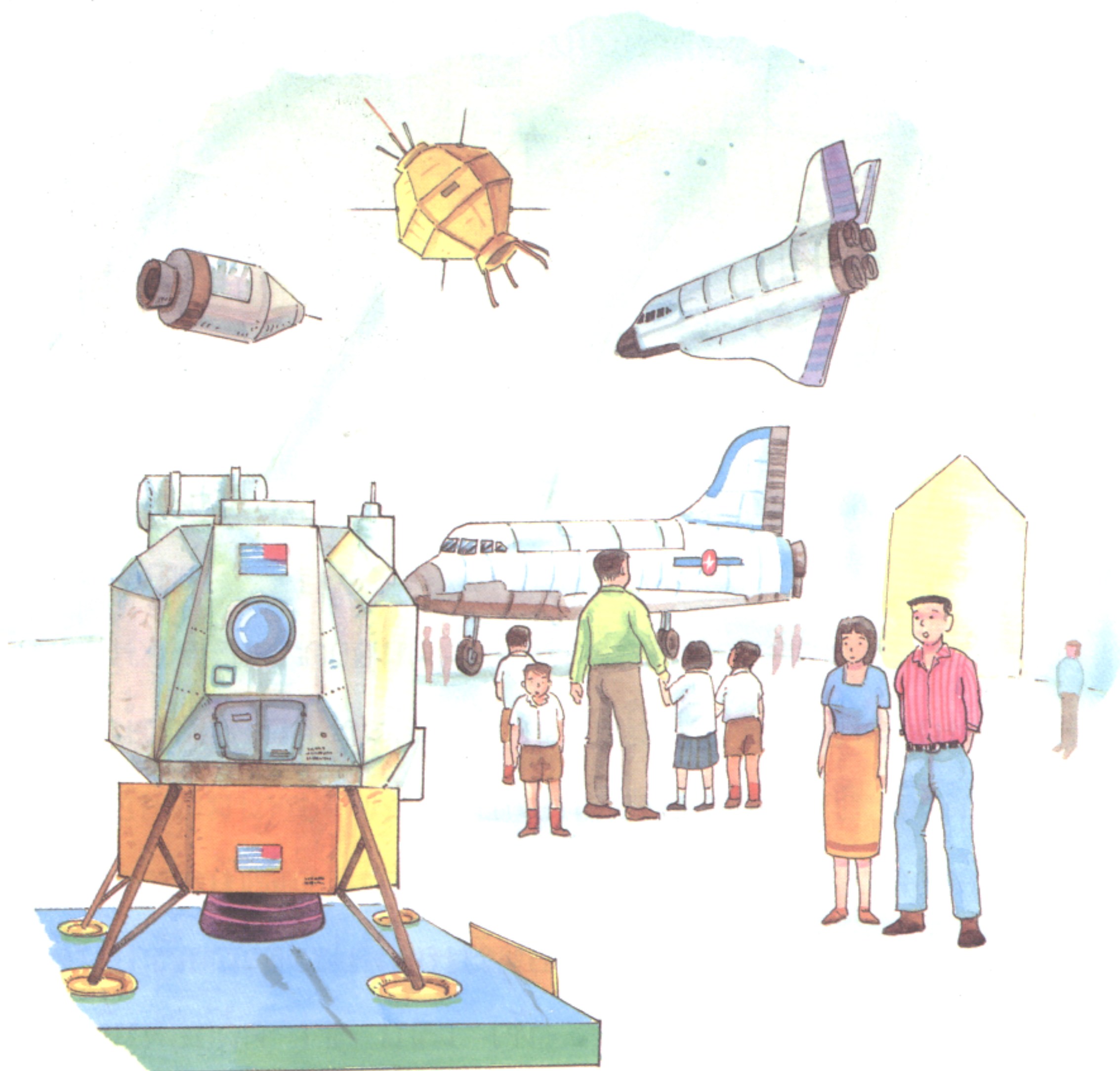
นักเรียนต่างเดินเข้าไปภายในห้องที่อยู่ถัดไป มีห้องกระจกทรงกลมขนาดใหญ่คล้ายท้องฟ้าอยู่ภายในห้องนั้น เจ้าหน้าที่ประจำอาคารเดินมากล่าวต้อนรับว่า "ผมเป็นเจ้าหน้าที่อาคารท่องแดนอวกาศ ขอต้อนรับทุกคนด้วยความยินดี" เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้อธิบายต่อไปว่า

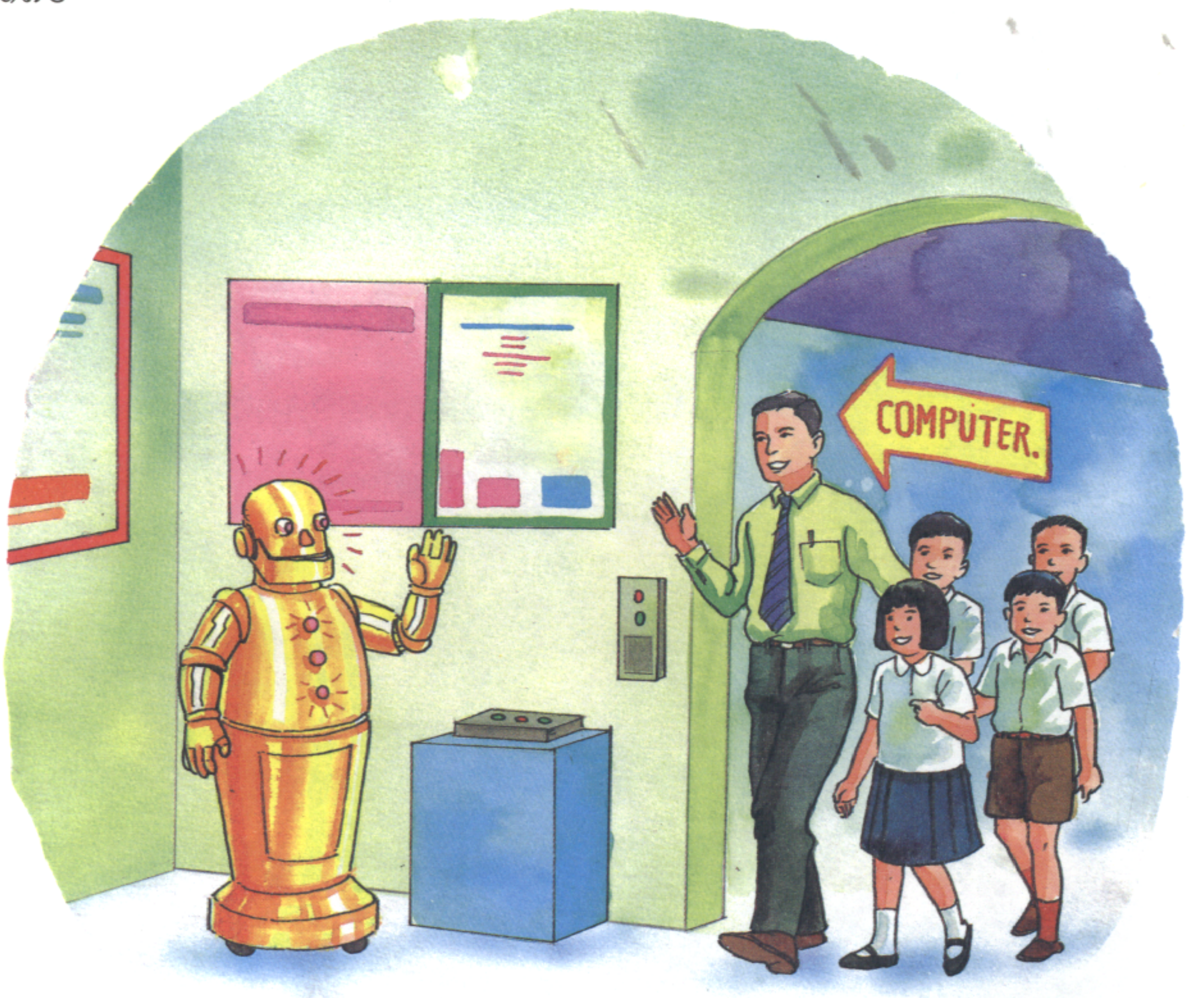
"ห้องกระจกทรงกลมที่กำลังหมุนอยู่นั้นเป็นห้องอวกาศจำลองที่ไร้แรงโน้มถ่วงของโลก คือไม่มีแรงดึงดูดของโลกในอวกาศเป็นที่เวิ้งว้างว่างเปล่าจะไม่มีแรงดึงดูดของโลก วัตถุต่างๆ เช่น ดวงดาว ดาวเทียม จะลอยอยู่ในอวกาศแต่ไร้สภาพน้ำหนักดังนั้นวัตถุต่างๆ ที่เห็นลอยอยู่ในห้องอวกาศจำลองล้วนแต่ไม่มี

น้ำหนัก สถานีอวกาศ ยานอวกาศ ดาวเทียม และดวงดาวที่จำลองมาดูคล้ายสภาพจริง ที่อยู่นอกโลกทั้งสิ้น”

นักเรียนต่างสนใจและจดบันทึกความรู้ที่เจ้าหน้าที่บรรยายให้ฟัง

วาที ไกรภพ และวันชนะได้ทดลองสวมชุดอวกาศ แล้วเข้าไปในห้องอวกาศทรงกลม ทุกคนต่างลอยเคว้งคว้าง บ้างก็กลับตัวไปมาในห้องกระจกทรงกลมด้วยความตื่นเต้น นักเรียนคนอื่นๆ

ทยอยเข้าไปทดลองสวมชุดอวกาศ และเข้าไปในห้องกระจกเช่นนั้นบ้าง

เมื่อนักเรียนออกจากอาคารท่องแดนอวกาศแล้ว ครูเมธีและนักเรียนได้ไปที่อาคารโลกยุคปัจจุบัน เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ของโลกยุคปัจจุบัน

"สวัสดีครับ ผมชื่อกระปุก ขอต้อนรับด้วยความยินดี" เจ้ากระปุกหุ่นยนต์ตัวอ้วนกล่าวต้อนรับอยู่ที่ประตูทางเข้า เด็กๆ พากันมองดูเจ้ากระปุกซึ่งมีลำตัว หัว แขน ขา คล้ายคนและยังทักทายพูดคุยกับเด็กๆ ได้

"สวัสดีครับ คุณกระปุก คุณเป็นหุ่นยนต์ทำไมพูดได้ล่ะครับ" วาทีถามด้วยความสงสัย

"ผมพูดได้เพราะมีชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์บรรจุอยู่ในตัวผม" เจ้ากระปุกหุ่นยนต์ตอบ

"นอกจากคุณกระปุกพูดได้แล้วยัง ทำงานอะไรได้อีกครับ" วันชนะถาม

"ผมสามารถเปิดประตูบ้านรับแขก ยกมือไหว้ เชิญแขกเข้าบ้าน หาน้ำให้แขกดื่ม ตามที่มีในคำสั่งคอมพิวเตอร์ ถ้าไม่มีในคำสั่งผมก็ไม่สามารถทำได้ครับ" วันชนะยิ้มอย่างภาคภูมิใจที่คำถามของตนได้รับคำตอบจากเจ้ากระปุกหุ่นยนต์

"คุณกระปุกครับ ผมอยากดื่มน้ำ ขอน้ำให้ผมสักแก้วนะครับ" ไกรภพอยากทดลองความสามารถของเจ้ากระปุก จึงขอน้ำดื่มแก้กระหาย

เจ้ากระปุกหุ่นยนต์เคลื่อนที่ไปรินน้ำจากเหยือกน้ำใส่แก้วมาส่งให้ไกรภพ

"ขอบคุณครับ คุณกระปุก" ไกรภพกล่าวขอบคุณพร้อมกับรับแก้วน้ำด้วยอาการงุนงง เขาไม่คิดว่าหุ่นยนต์จะทำงานได้เหมือนอย่างมนุษย์ เจ้ากระปุกรินน้ำแจกให้นักเรียนได้ดื่มน้ำแก้กระหายทั่วหน้ากัน

"นักเรียนคุยกับคุณกระปุกสนุกไหมครับ" เจ้าหน้าที่เดินยิ้มเข้ามาทักทาย

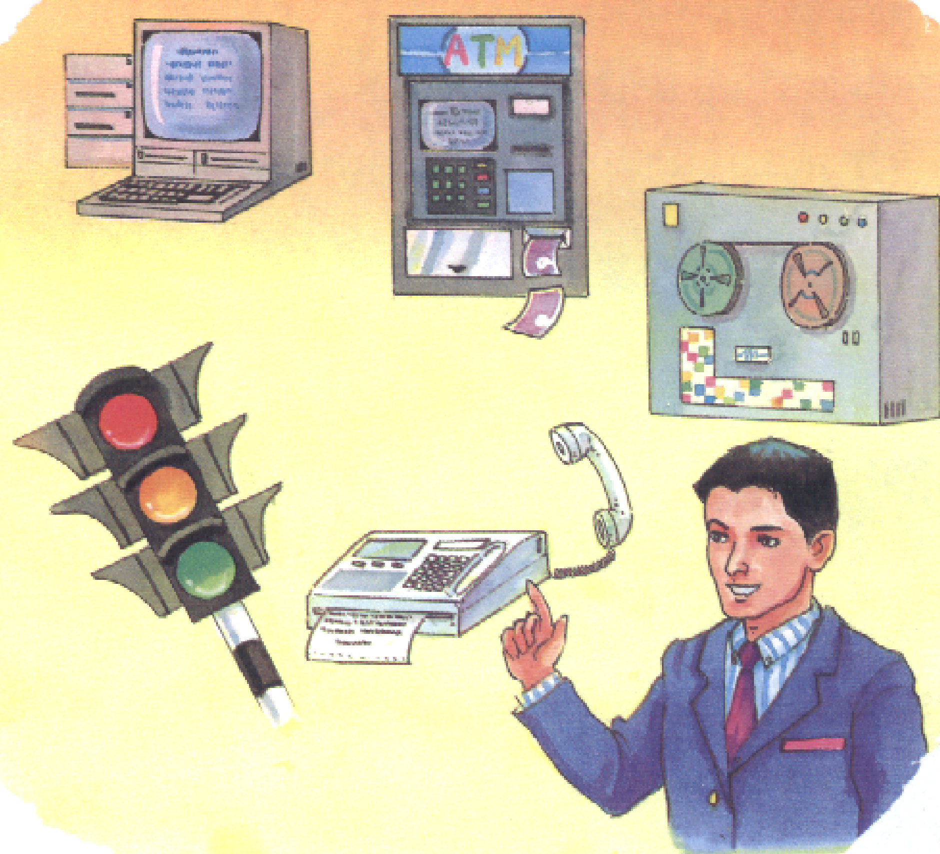
"สนุกมากครับ คุณกระปุกเหมือนเป็นเพื่อนของเรา ทักทาย

และแจกน้ำให้เราได้ดื่มแก้กระหายด้วย” วาทีตอบ

“เป็นหน้าที่ของเขาครับ นักเรียนมีอะไรสงสัยเกี่ยวกับคุณกระปุกไหมครับ” เจ้าหน้าที่ถาม

“ดิฉันอยากทราบว่า คุณกระปุกเคลื่อนไหวและทำงานได้อย่างไรคะ” กรองแก้วถามด้วยความสงสัย

“เขาทำงานด้วยชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์ครับ เราจะมีคำสั่งสำเร็จรูปที่บันทึกไว้ในแถบตลับหรือแถบแม่เหล็กป้อนเข้าไปใน

ตัวคุณกระปุก เขาก็จะทำงานตามคำสั่งที่มีในแถบตลับ ถ้าไม่มีคำสั่งเขาก็ทำงานไม่ได้” เจ้าหน้าที่อธิบาย

“คอมพิวเตอร์นี้ทำงานได้มหัศจรรย์จริงๆ นะครับ” วาทีพูด

“ใช่แล้วครับ หุ่นยนต์จะทำงานได้ตามชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์ที่มนุษย์คิดขึ้นแล้วป้อนเข้าไป หุ่นยนต์ก็จะทำงานตามคำสั่ง เจ้ากระปุกตอบคำถามของนักเรียนได้ก็เพราะมีชุดคำสั่งซึ่งมีคำถามตรงกับที่นักเรียนถาม เจ้ากระปุกไม่สามารถตอบคำถามของนักเรียนบางคนได้ก็เพราะไม่มีชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์ให้ตอบ คอมพิวเตอร์มีประโยชน์กับมนุษย์มาก เราสามารถนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้เกี่ยวกับการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ ไปรษณีย์โทรเลขและโทรสาร ทำให้เราสามารถพูดหรือส่งข่าวสารไปยังต่างจังหวัดไกลๆหรือต่างประเทศได้อย่างรวดเร็วทันใจ แม้จะอยู่ไกลกันคนละซีกโลก” เจ้าหน้าที่อธิบาย

“นอกจากเราจะใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสารแล้ว เรายังใช้คอมพิวเตอร์ทำอะไรได้อีกคะ” กรองแก้วถาม

“โลกของเราในยุคปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาก คอมพิวเตอร์ก็เป็นเทคโนโลยีอย่างหนึ่งที่มนุษย์นำมาใช้งานเพื่อความสะดวกรวดเร็ว เช่น ครูสามารถใช้คอมพิวเตอร์บันทึกเรื่องราวของนักเรียน ผลการสอบไว้อย่างเป็นระบบ นักวิทยาศาสตร์ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยค้นคว้าเกี่ยวกับอวกาศนอกโลก นายแพทย์ใช้คอมพิวเตอร์ในการวินิจฉัยโรคของคนไข้และเก็บประวัติของคนไข้เพื่อประโยชน์ในการรักษา

พยาบาล นายธนาคารใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการฝากและถอนเงินของลูกค้า เช่น การใช้บัตรบริการเงินด่วน เจ้าหน้าที่รถไฟใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการขายตั๋วรถไฟ ตำรวจจราจรใช้คอมพิวเตอร์ช่วยจัดระบบไฟจราจรบนท้องถนน เจ้าหน้าที่สายการบินใช้คอมพิวเตอร์ช่วยตรวจสอบความปลอดภัยในการตรวจสภาพเครื่องบิน”

เจ้ากระปุกนำแก้วน้ำมาส่งให้เจ้าหน้าที่ ทำให้การบรรยายชะงักไปครู่หนึ่ง เจ้าหน้าที่ผู้นั้นกล่าวขอบคุณเจ้ากระปุก ประหนึ่งว่าเป็นเพื่อนของเขา ก่อนจะรับแก้วน้ำมาดื่มแก้คอแห้ง

“ยืนฟังเหนื่อยไหมครับ นักเรียน” เจ้าหน้าที่ถามนักเรียนหลังจากดื่มน้ำแล้ว

“ไม่เหนื่อยครับ ได้ความรู้และสนุกด้วยครับ” วาทีตอบ

“ผมขอชมนักเรียนของอาจารย์ว่ามีความตั้งใจฟังดีมาก” เจ้าหน้าที่หันไปพูดกับครูเมธี ครูเมธีได้แต่ยิ้มและไม่พูดว่ากระไร กรองแก้วยกมือเป็นเชิงขออนุญาต เจ้าหน้าที่พยักหน้าให้ถามได้ กรองแก้วจึงถามขึ้นว่า

“ทางด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมนั้น คอมพิวเตอร์นำมาใช้ประโยชน์ได้บ้างไหมคะ”

“มีมากเลยครับ โรงงานอุตสาหกรรมจะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยการผลิต การคิดคำนวณราคาต้นทุน การเลี้ยงสัตว์เราใช้คอมพิวเตอร์ช่วยหาสูตรอาหารสัตว์ ทำให้มีโปรตีน วิตามิน เกลือแร่ตามที่ต้องการ” เจ้าหน้าที่อธิบาย ตอนท้ายเจ้าหน้าที่ได้ถาม

นักเรียนว่า

“นักเรียนฟังเรื่องคอมพิวเตอร์มาพอสมควรแล้ว ผมขอถามนักเรียนว่าระหว่างมนุษย์กับคอมพิวเตอร์ ใครจะมีความสามารถมากกว่ากัน” นักเรียนต่างยกมือ วาทีได้รับอนุญาต เขาจึงตอบว่า “มนุษย์เป็นผู้สร้างคอมพิวเตอร์ และคิดชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์ให้ทำงานได้ตามต้องการ มนุษย์จึงมีความสามารถมากกว่า ถ้าไม่มีมนุษย์ที่มีสติปัญญาค้นคิดเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ เราก็ไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้”

"ถูกแล้วครับ นักเรียนรู้อย่างนี้แล้ว ก็ควรตั้งใจเรียนให้มีความรู้ มีสติปัญญาทำให้เราฉลาดรอบรู้ เราจะได้ใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีผลิตคอมพิวเตอร์ไปใช้ทำงานให้เกิดประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ของเราได้ และสามารถนำคอมพิวเตอร์ไปช่วยแก้ปัญหาต่างๆได้"

ครูเมธีกล่าวขอบคุณและลาเจ้าหน้าที่ผู้นั้น เด็กๆ กล่าวลาเจ้าหน้าที่และเจ้ากระปุกหุ่นยนต์ช่างพูดด้วยก่อนจะกลับโรงเรียนในเย็นวันนั้น

คำใหม่ในบทเรียน

(กรองแก้ว) กระจก กระปุก กระหาย กลไก แกร็กแกร็ก (ไกรภพ) (ครูเมธี) คอมพิวเตอร์ คำนวณ คำราม คุณภาพ เครื่องสมองกล เคว้งคว้าง โค้ง โคจร งุนงง จำลอง เจ้าภาพ ชะงัก ซีก แซะ ดึกดำบรรพ์ ไดโนเสาร์ ตะปุ่มตะป่ำ ต้านทาน ถ้ำ แถบ ทดลอง ทรงกลม ทะบาน เทคโนโลยี โทรสาร นักศึกษา น้ำหนัก นิทรรศการ บังคับ บัตรบริการเงินด่วน ปกคลุม ประสิทธิภาพ ปล่อง ปุ่ม แปรรูป ผนัง พยาบาล พืด เพดาน ภูเขาไฟ มหัศจรรย์ มันสมอง แม่เหล็ก รั้ง ริน แรงดึงดูด แรงโน้มถ่วง เลื่อน โล่งอก วันชนะ วัสดุ วาที วิเคราะห์ วิทยาศาสตร์ สมัคร สะดุด สูตร หญ้าคา ห้ำหั่น หินงอก หินย้อย หุ่นยนต์ อนุญาต อวกาศ อุตสาหกรรม อุ๊ย

แบบฝึกอ่าน

อ่านคำยาก

คอมพิวเตอร์	อ่านว่า	คอม-พิว-เตอ
สัปดาห์	อ่านว่า	สับ-ดา
วิทยาศาสตร์	อ่านว่า	วิด-ทะ-ยา-สาด
นิทรรศการ	อ่านว่า	นิ-ทัด-สะ-กาน
วิทยากร	อ่านว่า	วิด-ทะ-ยา-กอน
ดึกดำบรรพ์	อ่านว่า	ดึก-ดำ-บัน
อวกาศ	อ่านว่า	อะ-วะ-กาด

อ่านคำที่มีตัวการันต์

เครื่องหมาย ์ เรียกว่า ทัณฑฆาต เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การันต์ คำใดที่เราไม่ต้องการออกเสียงพยัญชนะตัวใด ก็เขียนเครื่องหมายนี้บนพยัญชนะนั้น บางครั้งเขียนลงบนพยัญชนะและสระทั้งสองอย่างก็มี เช่น สัปดาห์ จันทร์ ดึกดำบรรพ์ สิทธิ์

กษัตริย์	คอมพิวเตอร์	จันทร์	บริบูรณ์
ประยุกต์	ประโยชน์	ประดิษฐ์	พันธุ์ข้าว
ยักษ์	สวรรค์	สมบูรณ์	สัตว์
เสาร์	สัปดาห์	หุ่นยนต์	องค์

ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

คนทำดีย่อมได้ไปสวรรค์ คนทำชั่วย่อมไปนรก

คนทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ย่อมเป็นคนดีได้

อ่านคำที่มี รร

ร เรียงกันสองตัว "รร" เรียกว่า ร หัน เมื่อประสมพยัญชนะตัวใด อ่านออกเสียง อัน เช่น บรร อ่านว่า บัน ภรร อ่านว่า พัน ครร อ่านว่า คัน เมื่อมีตัวสะกด ให้อ่านมีเสียงตัวสะกด เช่น กรรม อ่านว่า กำ ธรรม อ่านว่า ทำ วรรค อ่านว่า วัก สรรพ อ่านว่า สับ

มรรยาท	มรรคา	อรรณพ	ดึกดำบรรพ์
บรรจุ	บรรทัด	บรรทุก	บรรพต
กรรไกร	กรรโชก	จรรยา	จรรโลง
คุณธรรม	สุวรรณ	สรรพสิ่ง	พระขรรค์

คนที่มีมรรยาทดี ย่อมเป็นคนสุภาพ

มรรคา หมายถึง ทาง ส่วนอรรณพ หมายถึง ห้วงน้ำ

สุวรรณ หมายถึง ทอง ส่วนบรรพต หมายถึง ภูเขา

แม่ใช้กรรไกรตัดผ้า

นิทานดึกดำบรรพ์

ยักษ์ตนหนึ่งอาศัยอยู่ที่เชิงเขาแห่งหนึ่งชื่อ สุวรรณบรรพต วันหนึ่ง ยักษ์ตนนี้มาพบกษัตริย์องค์หนึ่งขณะเสด็จมาประพาสป่า ยักษ์จะกินกษัตริย์เป็นอาหาร จึงกล่าวกรรโชกให้กษัตริย์กลัวเกรงและยอมให้กินเป็นอาหารแต่โดยดี กษัตริย์ไม่ยอมจึงเกิดการต่อสู้กันขึ้น กษัตริย์ใช้พระขรรค์จะฟาดฟันยักษ์ให้ตาย ยักษ์ร้องขอชีวิตไว้ กษัตริย์เป็นผู้มีคุณธรรมจึงไว้ชีวิตและกล่าวสอนยักษ์ว่า ถ้ายักษ์ทำแต่คุณงามความดี ทำประโยชน์แก่คนอื่น ตายไปก็จะได้ขึ้นสวรรค์ เรื่องเช่นนี้เป็นนิทานดึกดำบรรพ์ ที่เล่าขานกันมาแต่ครั้งโบราณ

ความรู้ทางภาษา

การเรียบเรียงประโยคเพื่อสื่อความหมาย

อ่านประโยคต่อไปนี้

ถ้าคุณพ่อมาฉันก็ไม่ไป

แม่ไม่ชอบปีนป่ายภูเขา เพราะแม่มีอายุมากแล้ว

เขาคิดแก้ปัญหาโจทย์เลข ขณะนั่งรถกลับบ้าน

พี่ชนน้อง น้องจึงหกล้มร้องไห้

การเรียบเรียงประโยคเพื่อสื่อความหมาย เป็นการนำประโยคตั้งแต่สองประโยคขึ้นไปมาเรียงต่อกันเพื่อสื่อความหมาย บางครั้งจะต้องมีคำเชื่อมประโยค เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของประโยค โดยบอกลำดับเหตุการณ์บ้าง เหตุผลบ้าง ความขัดแย้งบ้าง หรือขยายความบ้าง

ฝนตกตลอดเช้าเพิ่งหยุดตกตอนบ่าย (บอกลำดับเหตุการณ์)

เขาพูดกับฉันแล้วเขาก็ลุกออกไปนอกบ้าน (บอกลำดับเหตุการณ์)

เขาไม่มาหาฉันอีกแล้วเนื่องจากเขาโกรธฉัน (บอกเหตุผล)

วินัยชอบกินมะระ แต่วิชาไม่ชอบ (บอกความขัดแย้ง)

เขาเดินทางบ่อย เดือนหน้าเขาจะไปเชียงราย (บอกความขยายโดยประโยคหลังขยายความประโยคหน้า)

การเขียนสรุปเรื่อง

การเขียนสรุปเรื่อง เป็นการสรุปความคิดสำคัญจากเรื่องที่ฟังหรือเรื่องที่อ่านเป็นข้อความสั้นๆ การสรุปเรื่องเป็นการสรุปสาระสำคัญให้ผู้อื่นทราบ จึงต้องเขียนใจความสำคัญสั้นๆ ผู้สรุปเรื่องต้องฟังหรืออ่านอย่างตั้งใจ หาความ

คิดสำคัญหรือใจความสำคัญของเรื่องให้ได้ แล้วนำมาเขียนเรียบเรียงด้วยคำพูดของตนเอง ไม่ต้องมีรายละเอียด

ตัวอย่าง

อ่านข้อความต่อไปนี้

การวิ่งเป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่งที่ได้รับความนิยมมาก ปัจจุบันมีการพูดถึงการวิ่งเพื่อสุขภาพกันมาก เพราะการวิ่งเป็นการช่วยให้โลหิตไหลเวียนดีขึ้น ทำให้หัวใจและหลอดเลือดแข็งแรงขึ้น รูปร่างและทรวดทรงก็จะสวยงามดีขึ้น การวิ่งยังช่วยให้จิตใจและอารมณ์แจ่มใส อย่างไรก็ตามการวิ่งทำให้ร่างกายต้องเสียเหงื่อ ฉะนั้นผู้วิ่งควรดื่มน้ำก่อนวิ่ง ระหว่างวิ่ง และหลังการวิ่ง เพื่อทดแทนการเสียน้ำจากร่างกาย น้ำดื่มควรเป็นน้ำเย็น ไม่ควรดื่มน้ำที่ผสมน้ำตาล สำหรับผู้ไม่เคยวิ่งมาก่อน ไม่ควรวิ่งอย่างหักโหม ควรวิ่งอย่างเหยาะๆ ช้าๆ ประมาณห้านาทีสลับกับการเดินเร็วๆ ห้านาที มิฉะนั้นจะเกิดการปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อ

เขียนสรุปเรื่อง

การวิ่งเป็นการออกกำลังกายทำให้เลือดหมุนเวียน หัวใจและหลอดเลือดแข็งแรง รูปร่างจะสวยงามขึ้น และยังทำให้จิตใจแจ่มใส ผู้วิ่งควรดื่มน้ำเย็นมากๆ ก่อนวิ่ง ระหว่างวิ่งและหลังวิ่ง ผู้ไม่เคยวิ่งควรวิ่งเหยาะๆ ช้าๆ ประมาณห้านาทีสลับกับการเดินเร็วๆ ห้านาที เพื่อไม่ให้เกิดการปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อ

การอภิปรายกลุ่ม

การอภิปรายกลุ่ม เป็นการประชุมปรึกษาหารือกัน อาจใช้ในการศึกษาหาความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือประชุมปรึกษาหารือในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ปรึกษาหารือในการจัดงาน เป็นต้น

ลักษณะการอภิปรายกลุ่ม ผู้ประชุมอภิปรายจะมีจำนวนเท่าใดก็ได้ แต่ไม่ควรเกิน ๑๕ คน แต่การอภิปรายกลุ่มเพื่อการศึกษาหาความรู้ในห้องเรียนไม่ควรเกิน ๑๐ คน ทุกคนจะต้องพูดแสดงความคิดเห็น ขณะผู้อื่นพูดจะต้องฟัง การอภิปรายกลุ่มจะต้องมีประธาน ๑ คน มีเลขานุการ ๑ คน

หน้าที่ของประธานเป็นผู้ดำเนินการประชุม โดยนำปัญหาหรือเรื่องที่จะประชุมมาแจ้งให้ผู้ประชุมทราบ เชิญให้ผู้ประชุมพูดแสดงความคิดเห็นได้ทั่วถึง และสรุปเรื่องที่ประชุม

หน้าที่ของเลขานุการ เป็นผู้จดบันทึกการประชุมและทำรายงานการประชุม

ตัวอย่าง

รายงานการประชุมกลุ่ม
เรื่อง
ทำอย่างไรเราจึงจะมีความก้าวหน้า
ณ ห้องเรียนชั้น ป.๔/๒
วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๕

ผู้เข้าประชุม

๑.	เด็กชายสุนันท์	ใจอารี	ประธานการประชุม
๒.	เด็กชายสุรชัย	นิยมพูด	กรรมการ
๓.	เด็กหญิงสุณิสา	มาดี	กรรมการ
๔.	เด็กหญิงกรองแก้ว	เรียนเก่ง	กรรมการ
๕.	เด็กชายปัญญา	สอนดี	กรรมการและเลขานุการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๐ น.

ที่ประชุมได้พิจารณาหัวข้อเรื่อง ทำอย่างไรจึงจะมีความก้าวหน้า ที่ประชุมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน สรุปสาระการประชุมได้ดังนี้

๑. คนทุกคนต้องการความก้าวหน้าในชีวิตด้วยกันทั้งนั้น เพื่อชีวิตที่มีความสุข

๒. เมื่อเป็นนักเรียนต้องเอาใจใส่ต่อการเรียนไม่เกียจคร้าน

๓. การคบเพื่อนต้องเลือกคบเพื่อนที่ดี หลีกเลี่ยงเพื่อนที่ไม่ดี

๔. การประพฤติต้องประพฤติตนเป็นคนดี ไม่ประพฤติเกเรให้เป็นที่เดือดร้อนของครูและพ่อแม่

ปิดประชุมเวลา ๑๐.๒๐ น.

ปัญญา สอนดี
บันทึกการประชุม

การอ่านกราฟ

กราฟ คือ เส้นหรือภาพที่แสดงความเปลี่ยนแปลงของเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นอย่างเด่นชัดเช่น เลี้ยงไก่ไว้ ๗,๐๐๐ ตัว จำนวนไข่ไก่ที่เก็บขายได้ในแต่ละเดือนเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันจะเห็นว่าในแต่ละเดือนจะเก็บได้เท่ากันหรือต่างกันเท่าใด ซึ่งจะเห็นได้ชัดเมื่อเขียนเป็นกราฟ กราฟมีหลายชนิด เช่น กราฟรูปภาพ กราฟเส้น กราฟแท่ง กราฟรูปภาพจะเขียนง่ายที่สุด

ตัวอย่างกราฟรูปภาพ

◯ แทนจำนวนไข่ไก่ ๑,๐๐๐ ฟอง

พฤษภาคม	◯ ◯ ◯ ◯ ◯
เมษายน	◯ ◯ ◯ ◯
มีนาคม	◯ ◯ ◯ ◯ ◯
กุมภาพันธ์	◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯
มกราคม	◯ ◯ ◯ ◯ ◯

อ่านบทร้อยกรอง

พ่อถามว่า "อะไรเอ่ยไวที่สุด อยู่ในตัวมนุษย์เป็นจุดหมาย"
ฉันเฝ้าเพียรคิดย้ำถึงคำทาย จนตาลายจึงยอมแพ้ไม่แง่งอน
พ่อเฉลยเอ่ยความตามเหตุผล "ความคิดคน" ไวที่สุดไม่หยุดหย่อน
คิดโน่นนี่ใกล้ไกลไม่ขาดตอน คิดยอกย้อนไปมาสารพัน
พ่อบอกว่าคนเรานี้มีสมอง ไว้ไตร่ตรองหาทางคิดสร้างสรรค์
คิดเครื่องกลเครื่องจักรมากมายครัน ด้วยมุ่งมั่นได้เบาแบ่งแรงงานคน
พ่อบอกว่าเมื่อเรานี้มีสมอง เราก็ต้องรู้จักโทษประโยชน์ผล
รู้จักใช้และควบคุมเครื่องจักรกล อย่าเผลอตนไปเป็นทาส

อนาถเอย

อ่านเสริมบทเรียน

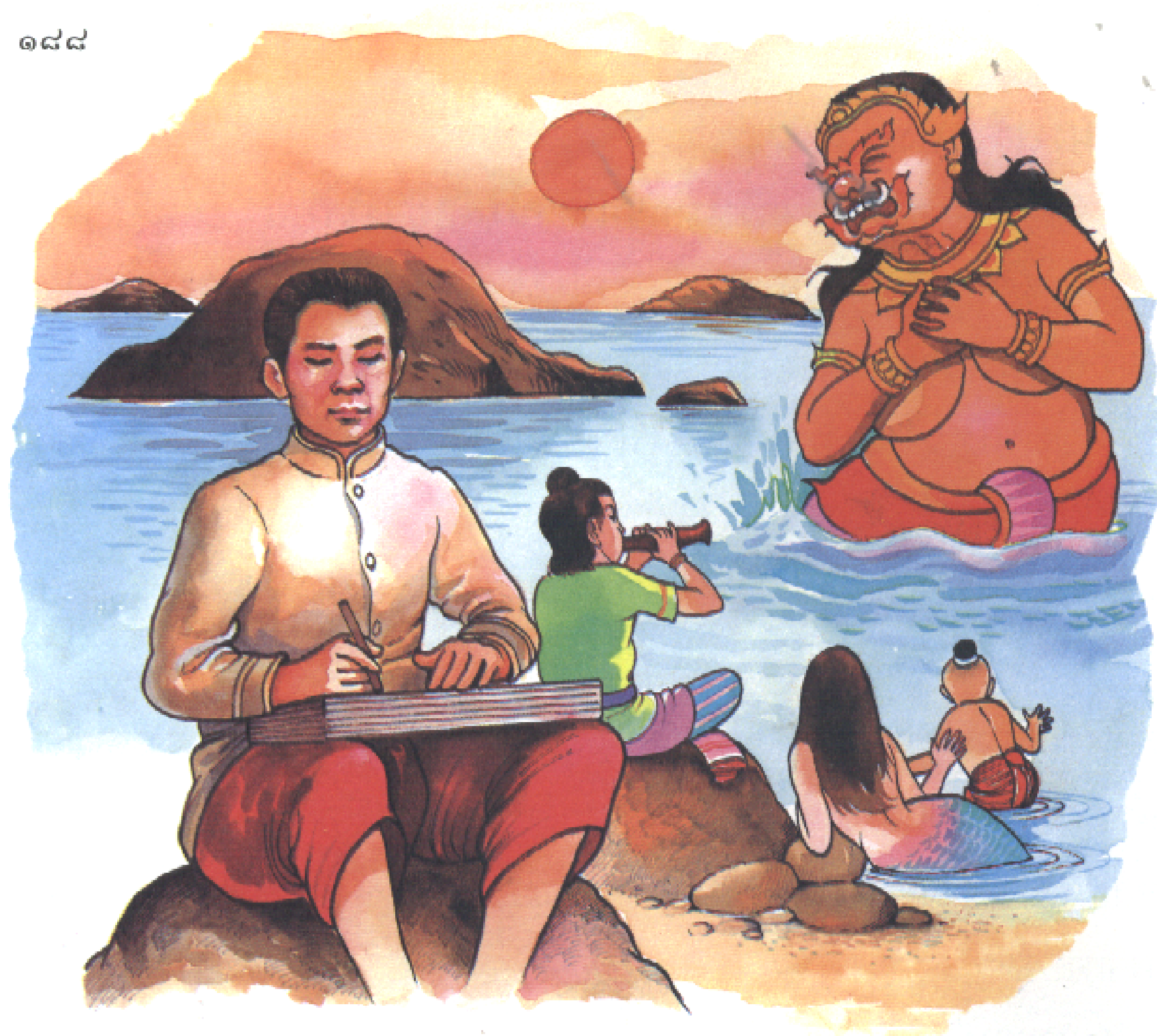
คอมพิวเตอร์ทำงานได้อย่างไร

เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือชื่อในภาษาไทยว่า "สมองกล" เป็นเครื่องไฟฟ้าที่ช่วยทำงานผ่อนแรง และทุ่นเวลาของคนยุคใหม่ ปัจจุบันนี้ไม่ว่าจะเป็นสำนักงาน ธนาคาร โรงงานอุตสาหกรรม ยวดยานพาหนะ หรือระบบสื่อสารมวลชนต่างๆ ต่างก็ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ควบคุมการทำงานทั้งสิ้น

ภายในเครื่องคอมพิวเตอร์ขณะทำงาน ประกอบด้วยชุดคำสั่งหลายประเภทคือ ชุดคำสั่งควบคุม ตัวแปลชุดคำสั่ง และชุดคำสั่งใช้งาน เราเรียกชุดคำสั่งประเภทต่างๆ ที่ทำงานร่วมกัน จนสามารถทำงานตามที่เราต้องการได้ว่า "ระบบการสั่งงานคอม-พิวเตอร์"

คอมพิวเตอร์ทำงานโดยมีชุดคำสั่ง ทำหน้าที่กำหนดการทำงาน ชุดคำสั่งบางชนิดใช้ในการเล่นเกม บางชนิดใช้บันทึกข้อมูล คำนวณตัวเลขและสถิติต่างๆ ตลอดจนตรวจสอบและประมวลข้อมูล โรงเรียนต่างๆ อาจใช้คอมพิวเตอร์บันทึกประวัติ เก็บคะแนนของนักเรียน ใช้ทำสื่อการเรียนการสอน และอื่นๆ อีกมาก

เมื่อผู้ใช้คอมพิวเตอร์ต้องการใช้คำสั่งชุดใด ก็เลือกแถบหรือจานคำสั่งที่ต้องการ ป้อนเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งต่อกับจอโทรทัศน์ แล้วออกคำสั่งด้วยการกดแป้นอักษรที่กำหนด เกมที่เราต้องการเล่นหรือข้อมูลต่างๆ ที่ต้องการจะปรากฏบนจอโทรทัศน์ให้เราทำงานได้รวดเร็วทันใจ

บทที่ ๙

พระอภัยมณี

ตอนสุดสาครตามหาพระบิดาและเข้าเมืองผีดิบ

เรื่องพระอภัยมณีเป็นนิทานคำกลอน พระศรีสุนทรโวหาร (ภู่) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า สุนทรภู่ เป็นผู้แต่ง พระอภัยมณีเป็นนิทานคำกลอน มีเนื้อเรื่องสนุก กลอนไพเราะ และสอดแทรกคุณธรรมที่เป็นคติสอนใจ มีเรื่องย่อ ดังนี้

ท้าวสุทัศน์เจ้าเมืองรัตนาและนางประทุมเกสรพระมเหสี มี

โอรสสององค์ชื่อ พระอภัยมณีและศรีสุวรรณ เมื่อโอรสทั้งสองเจริญเติบโตได้ลาพระบิดาและพระมารดาไปเรียนวิชาเพื่อปกครองบ้านเมือง พระอภัยมณีเลือกเรียนวิชาเป่าปี่ ศรีสุวรรณเลือกเรียนวิชากระบี่กระบอง เมื่อโอรสทั้งสองเรียนวิชาจบก็กลับบ้านเมือง ท้าวสุทัศน์โกรธมากที่โอรสเรียนวิชาที่ไม่เกี่ยวกับการปกครองบ้านเมือง จึงตำหนิต่อหน้าเสนาอำมาตย์ พระอภัยมณีและศรีสุวรรณรู้สึกอับอายจึงพากันออกจากบ้านเมือง ระหว่างทาง

ได้พบกับพราหมณ์สามคนชื่อ วิเชียร โมรา และสานนท์ ทุกคนได้แสดงวิชาที่ตนเรียนมา พระอภัยมณีได้เป่าปี่ให้ฟัง พราหมณ์ทั้งสาม และศรีสุวรรณได้ฟังเพลงปี่ก็หลับไป

ขณะนั้นนางผีเสื้อสมุทรกำลังออกหากิน นางได้ยินเสียงปี่ก็เที่ยวตามหาเสียงนั้น จนได้พบพระอภัยมณีก็เกิดความรัก นางผีเสื้อสมุทรจับพระอภัยมณีไปไว้ในถ้ำที่เกาะกลางสมุทร นางได้แปลงกายเป็นหญิงสาว พระอภัยมณีอยู่กับนางผีเสื้อสมุทรจนมีโอรสองค์หนึ่งชื่อ สินสมุทร

วันหนึ่งนางผีเสื้อสมุทรออกไปหากิน สินสมุทรได้หนีออกไปเที่ยวนอกถ้ำและจับเงือกสองผัวเมียมาให้พระอภัยมณี พระ-อภัยมณีเล่าเรื่องของตนให้ฟัง เงือกทั้งสองจึงอาสาพาพระอภัยมณีและสินสมุทรหนี นางผีเสื้อสมุทรออกติดตามไปทันและจับเงือก

ทั้งสองฆ่าเสีย นางเงือกผู้เป็นลูกสาวพาพระอภัยมณีหนีต่อไปจนถึงเกาะแก้วพิสดาร พระฤๅษีช่วยไว้จนทุกคนปลอดภัย พระอภัยมณีได้นางเงือกเป็นเมีย

ท้าวสิลราชผู้ครองเมืองผลึกพาพระธิดาชื่อนางสุวรรณมาลีเที่ยวชมทะเลมาจนถึงเกาะแก้วพิสดาร พระอภัยมณีและสินสมุทรขอโดยสารเรือกลับบ้านเมืองของตน พระอภัยมณีได้ไปร่ำลานางเงือกและทราบว่านางเงือกตั้งครรภ์จึงได้มอบแหวนและปิ่นปักผมให้นางเงือกไว้ นางผีเสื้อสมุทรรู้ข่าวว่าพระอภัยมณีโดยสารมากับเรือสำเภาจึงออกติดตาม นางทำให้เกิดพายุปั่นป่วนจนเรือสำเภาแตก ท้าวสิลราชจมน้ำสิ้นพระชนม์ สินสมุทรพานาง

สุวรรณมาลีว่ายน้ำไปถึงเกาะแห่งหนึ่งและพบโจรสลัดจึงขอโดยสารเรือกลับบ้านเมือง ส่วนพระอภัยมณีว่ายน้ำหนีนางผีเสื้อสมุทรไปขึ้นบนเกาะแห่งหนึ่งและได้เป่าปี่จนทำให้นางผีเสื้อสมุทรขาดใจตาย

นางเงือกอาศัยอยู่บนเกาะแก้วพิสดาร ได้คลอดลูกชายชื่อสุดสาคร พระฤาษีเลี้ยงสุดสาครจนอายุได้สามขวบ วันหนึ่งสุดสาครเที่ยวเล่นไปพบม้านิลมังกร พระฤาษีจึงเสกหวายให้สุดสาครจับม้านิลมังกรไว้เป็นพาหนะเพื่อติดตามหาพระบิดา พระฤาษีได้เล่าเรื่องของพระอภัยมณีให้สุดสาครฟัง สุดสาครจึงขอออกติดตามหาพระบิดา และได้ไปร่ำลานางเงือกผู้เป็นมารดาดังนิทานคำกลอนต่อไปนี้

กุมารสุดสาครยอกรกราบ น้ำตาอาบอุดส่าห์ฝืนสะอื้นไห้
ถือไม้เท้าก้าวมาศาลาลัย สู้แข็งใจจูงพระยาอาชาเดิน
มาเงื้อมเขาเสาโคมเห็นโยมตื่น ถอนสะอื้นอ้างว้างจะห่างเหิน
นางเห็นลูกผูกชฎาพาเจริญ สำรวมเดินดังมหาสิทธาจารย์
ความดีใจไหว้ว่าพระดาบส ช่างสร้างพรตงดงามทรามสงสาร
จะเปลื้องปลดอดนมเป็นสมภาร เจียวหรือฉานโมทนาสถาวร ฯ
มุนีน้อยค่อยนั่งจะสั่งแม่ แต่แลแลแล้วก็ขืนสะอื้นอ้อน
จะออกคำอำลาให้อาวรณ์ สะท้อนถอนฤทัยมิใคร่ลา

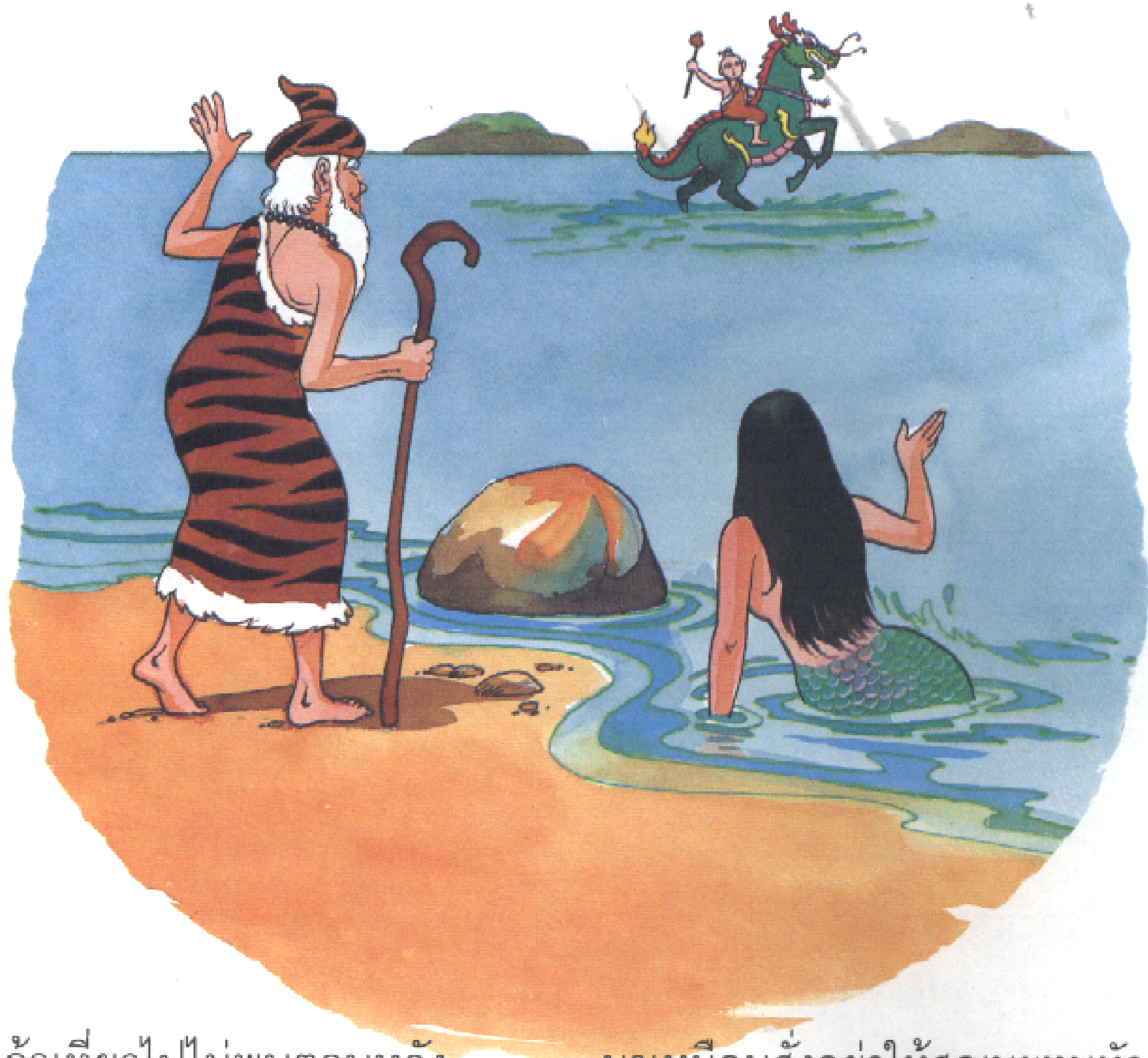
แล้วว่าฉันบรรพชามาวันนี้ ให้กุศลชนนีจงหนักหนา
วันหนึ่งปู่ผู้เฒ่าเล่าลูกยา ว่าบิดาตกยากมาจากเมือง
พลอยสำเภาเขาไปจะได้สุข หรือเป็นทุกข์ทนอยู่ไม่รู้เรื่อง
มรคาสารพัดจะขัดเคือง จะถึงเมืองเหมือนหมาย
หรือวายชนม์

ลูกจะมาลาตามไปถามข่าว พอให้ท้าวเธอรู้จักเสียสักหน
ถ้าเผินฉุกทุกข์ทับถึงอับจน จะสู้ทนยากแค้นแทนบิดา
ชนนีดีฉันฝากกับปู่แล้ว จะผ่องแผ้วพักอยู่ในคูหา
อย่าถือโทษโปรดให้ลูกไคลคลา ตามศรัทธาที่ฉันคิดถึงบิดร ฯ
นางเงือกน้ำกำสรดสลดจิต สุดจะคิดคับทรวงดวงสมร
จะทานทัดขัดไว้มิให้จร สุดสาครของแม่จะแดดาล
นางดูหน้าอาลัยใจจะขาด ดังฟ้าฟาดทรวงแยกให้แตกฉาน
สะอื้นอั้นตันใจอาลัยลาน แสนสงสารโศกาแล้วว่าพลาง
โอ้ทูนหัวตัวแม่นี้ไม่ห้าม สุดแต่ตามใจปองอย่าหมองหมาง
แต่ปรานีที่ไม่แจ้งรู้แห่งทาง จะอ้างว้างวิญญาณ์ในวารี
เคยกินนมชมชื่นระรื่นรส พ่อจะอดนมหมองละอองศรี
ทั้งย่อมเยาว์เบาความได้สามปี เล็กเท่านี้นี่จะไปกระไรเลย
ต้องลมแดดแผดเผาจะเศร้าสร้อย ทั้งกล้วยอ้อยพ่อจะได้ไหนเสวย
กันดารแดนแสนไกลพ่อไม่เคย จะหลงเลยลดเลี้ยวอยู่เดียวโดย
แสนสงสารมารดาอุตส่าห์ถนอม จะซูบผอมเผือดผิวจะหิวโหย
เหมือนดอกไม้ไกลต้นจะหล่นโรย น้ำค้างโปรยปรายต้องจะหมองมัว
แม้นล้าเลื่อยเมื่อยเหน็บจะเจ็บป่วย ใครจะช่วยอนุกูลพ่อทูนหัว

ทั้งผีสางกลางชลาล้วนน่ากลัว จะจับตัวฉีกเนื้อเป็นเหยื่อกิน
สารพัดมัจฉาก็กล้าหาญ ในกลางย่านยมนาชลาสินธุ์
ทั้งครุฑาวายุภัสนกหัสดิน เที่ยวโบยบินบนอากาศไม่ขาดวัน
เห็นเดินหนคนเดียวจะเฉี่ยวฉาบ พิฆาตคาบเข่นฆ่าให้อาสัญ
น่าใจหายตายเป็นไม่เห็นกัน แม่พรั่นพรั่นเพราะว่าเจ้ายังเยาว์นัก
ถึงสิบรู้บุราณท่านเฉลย ไม่เหมือนเคยฝึกสอนด้วยอ่อนศักดิ์
อย่าจู่ลู่ดูถูกนะลูกรัก จงคิดหนักหน่วงใจดูให้ดี ฯ

สุดสาครวอนว่าอย่าปรารภ ถึงพานพบผีสางกลางวิถี
ไม้เท้าของป้องกันของฉันมี ทั้งม้าขี่เขี้ยวเพชรเกล็ดเป็นนิล
อนึ่งเล่าเจ้าตาวิชาขลัง ได้สอนสั่งเสร็จสมอารมณ์ถวิล
อย่าหวาดหวั่นพรั่นใจที่ไพริน ถึงของกินก็พอเสาะตามเกาะเกียน
ที่พ่ออยู่ปู่ชี้วิถีแล้ว ประเทศแถวทางทิศสถิตเสถียร
จำสำคัญมั่นคงไม่วงเวียน จะพากเพียรพยายามไปตามบุญ
ถึงยังเด็กเหล็กเพชรไม่เข็ดขอน จะเจาะชอนเชิงลำเนาภูเขาขุน
จะลำบากยากแค้นเพราะแทนคุณ ก็ได้บุญเบื้องหน้าขอลาไปฯ

นางรู้ว่าอาจารย์บอกหลานน้อย ที่เศร้าสร้อยสร่างเสื่อมเพราะเลื่อมใส
ฤาษีช่วยด้วยแล้วเห็นไม่เป็นไร ค่อยวางใจจึงว่าแม่ก็แก่กาย
พ่อไปปะพระบิดาแล้วอย่ากลับ จงอยู่กับภูวนาถเหมือนมาดหมาย
แม้นลูกยาผาสุกสนุกสบาย ถึงแม่ตายเสียก็ไม่อาลัยตัว

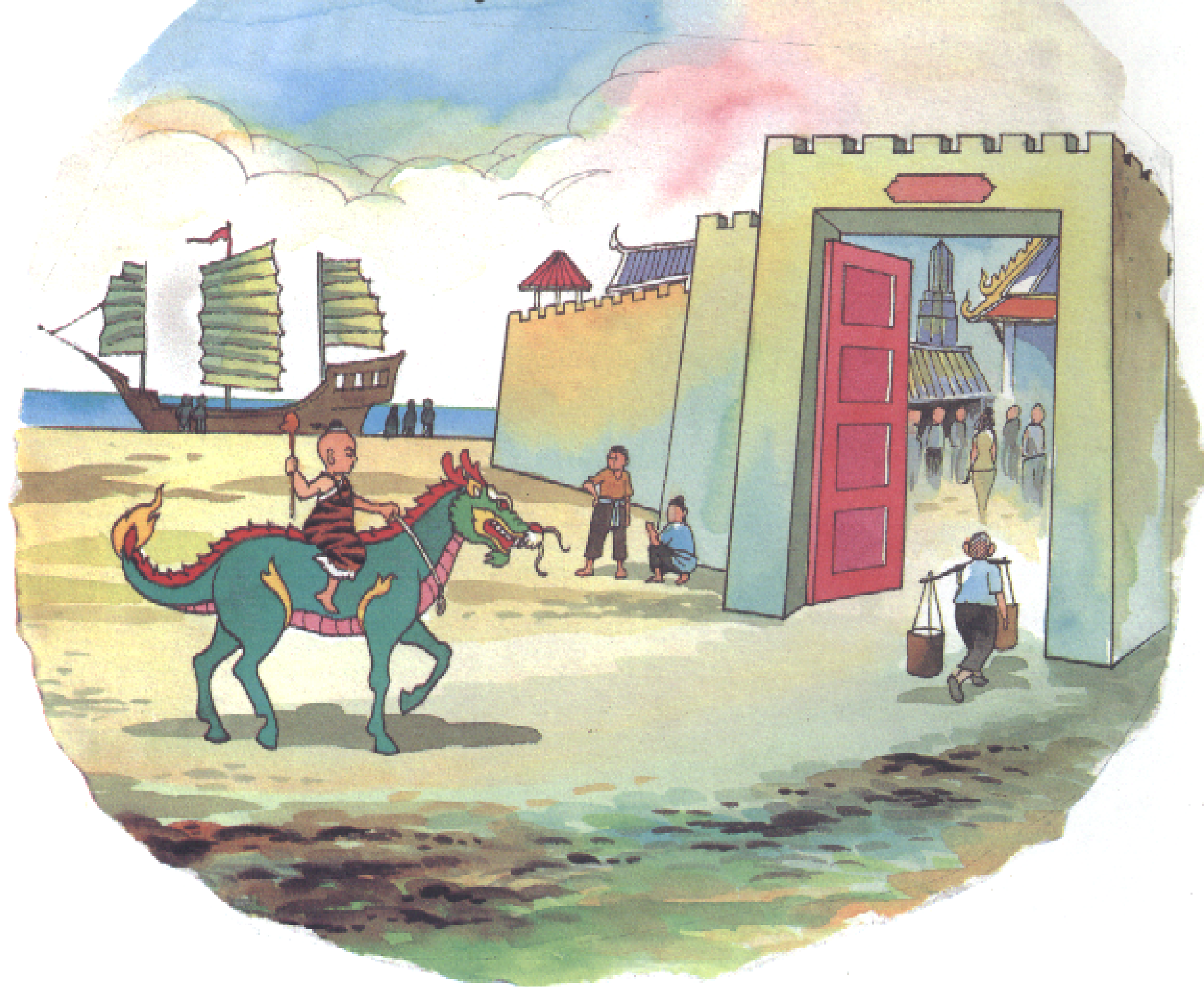
ถ้าเที่ยวไปไม่พบตลบหลัง มาเหมือนสั่งอย่าให้สูญนะทูนหัว
แม่อยู่นี่มิเป็นไรดอกไม่กลัว จะฝากตัวดาบสจนปลดปลง
พ่อไปถึงจึงทูลมูลเหตุ ให้ทรงเดชทราบความตามประสงค์
ว่าชาตินี้มิได้ปะกับพระองค์ ขอดำรงรองบาททุกชาติไป
แล้วเงือกน้ำอำนวยอวยสวัสดิ์ อย่าเคืองขัดขุ่นข้องให้ผ่องใส
ให้พบปะพระบิดาดังอาลัย อรินทร์ภัยคลาดแคล้วอย่า
แผ้วพานฯ

ฤๅษีสุดสาครรับพรแม่ จะห่างแหหวนจิตคิดสงสาร
จึงสั่งซ้ำรำว่าไม่ช้านาน สำเร็จการก็จะมาหามารดร

แล้วลานางย่างเยื้องชำเลือง เหลียว
ให้เปล่าเปลี่ยวเสียวทรวงสะท้อนถอน
ขึ้นทรงนั่งหลังพระยาม้ามังกร
แล้วหยุดหย่อนยืนยั้งเหลียวหลังแล
เห็นศาลาอาลัยเพียงใจขาด
จะนิราศแรมร้างไปห่างแห
สะอื้นไห้ใจคอให้ท้อแท้
คิดถึงแม่ถึงตายิ่งอาลัย
ชุลีกรวอนว่าเทพารักษ์
ซึ่งสำนักเนินผาชลาไหล
ช่วยคุ้มครองป้องปัดกำจัดภัย
เทพไททิพโสตจงโปรดปราน
แล้วแลเล็งเพ่งพิศทิศพายัพ
ขยับขับม้าก้าวดูห้าวหาญ
อัสดรถอนถีบสุธาธาร
ควบทะยานเหยียบน้ำไม่ซ้ำรอย
ดูลิ่วลิ่วปลิวต่ายไปตามคลื่น
เหมือนเดินพื้นแผ่นตลิ่งวิ่งหยอยหยอย

ยิ่งลมกล้าม้าโลดกระโดดลอย　พระหน่อน้อยนั่งชมยมนา
ดูกว้างขวางว้างโว้งละโล่งลิ่ว　เห็นริ้วริ้วเรี่ยรายทั้งซ้ายขวา
ล้วนละเมาะเกาะใหญ่แต่ไกลตา　อุปมาเหมือนหนึ่งแหนแลลิบลิบฯ
ถึงเมืองล่มจมสมุทรมนุษย์ม้วย　ประกอบด้วยยักขินีพวกผีดิบ
เห็นมนุษย์สุดอยากปากยิบยิบ　เสียงซุบซิบเสแสร้งจำแลงกาย
เป็นถิ่นฐานบ้านเมืองเรืองอร่าม　ทั้งตึกรามเรือนเรือดูเหลือหลาย
ตลาดน้ำเรือสัญจรเที่ยวคอนพาย　บ้างร้องขายข้าวของที่ต้องการ
สุดสาครอ่อนแอครั่นแลเห็น　คิดว่าเป็นปัฐพินที่ถิ่นฐาน
ทั้งแลเห็นเต้นรำน่าสำราญ　เขาเรียกขานขับม้าเข้าธานี

เข้าประตูดูกำแพงตะแคงคว่ำ อยู่ในน้ำเก่าแก่เห็นแต่ผี
เป็นเงาเงาเข้ากลุ้มรุมราวี กุมารตีด้วยไม้เท้าพระเจ้าตา
ถูกเนื้อตัวหัวขาดลงกลาดเกลื่อน ยังพวกเพื่อนคึกคักมาหนักหนา
บ้างอยากกินลิ้นแลบ กุมารกล้ากลอกกลับเข้ารับรบ
แปลบแปลบมา
ม้ามังกรถอนถีบกีบสะบัด เอาหางรัดราวกับนาคทั้งปากขบ
สังหารผีรี้พลอยู่จนพลบ เห็นเพลิงคบล้อมรอบขอบกำแพง
พวกผีดิบสิบโกฏิมันโลดไล่ จะเข้าใกล้กลัวมนต์ขนแสยง
แต่หลอนหลอกออกอัดสกัดแสกง ด้วยมันแกล้งจะให้วนอยู่จนตาย
กุมาราม้าทรงเฝ้าหลงรบ เที่ยวตลบไล่ผีไม่หนีหาย
ถึงเจ็ดวันมันไม่แตกไม่แยกย้าย จนม้าว่ายน้ำเวียนเจียนจะจม

ทั้งตัวสุดสาครก็อ่อนจิต รำลึกคิดถึงเจ้าตาที่อาศรม
พอเสียงดังหงั่งหง่างมากลางลม ปีศาจจมหายวับไปลับตา
เห็นโยคีขี่เมฆมาเสกเวท จึงอาเพศพวกผีหนีคาถา
ขึ้นหยุดยั้งนั่งบนใบเสมา ไหว้เจ้าตาทูลถามดูตามแคลง
มาถึงนี่ผีพร้อมเข้าล้อมหลาน คิดว่าบ้านถิ่นประเทศเป็นเขตแขวง
เข้าหักหาญราญรอนจนอ่อนแรง นี่กำแพงเมืองตั้งแต่ครั้งไรฯ

โยคีครูผู้เฒ่าจึงเล่าเรื่อง นี่คือเมืองท้าวปักกาภาษาไสย
เพราะพรากพระโคดมจึงจมไป เห็นแต่ใบเสมาอยู่ช้านาน
เมื่อแรกล่มสมเพชพวกมนุษย์ มาม้วยมุดมรณาหนักหนาหลาน
พลไพร่ไม่น้อยสักร้อยล้าน อดอาหารหิวตายจึงร้ายแรง
แม้นเรือซัดพลัดเข้ามาเหล่านี้ เป็นเหยื่อผีพวกมันล้วนขันแข็ง
อย่ารอรั้งบังอาจจะพลาดแพลง ออกกำแพงไปเสียเจียว
ประเดี๋ยวนี้

ไปข้างหน้าถ้าพบมันรบอีก จงเลี่ยงหลีกเลยไปในวิถี
มันเข้าใกล้ไม้ถือที่มือดี พระมุนีแนะอุบายแล้วหายไป ฯ
สงสารหน่อบพิตรอิศเรศ ได้ทราบเหตุครูแจ้งแถลงไข
พอลับหน้าดาบสสลดใจ ลงจากใบเสมาขึ้นพาชี
มังกรกลายว่ายน้ำเหมือนเดินบก พอเดือนตกตัดทางกลางวิถี
เหมือนสำเภาเขาแล่นเมื่อลมดี เรื่อยเรื่อยรี่เร็วมาในสาคร
ครั้นรุ่งเช้าเข้าเกาะขึ้นเสาะหา ผลผลาปรางปริงริมสิงขร
กำดัดแดดแผดหนักก็พักนอน ม้ามังกรกินปลาประสาใจ
ครั้นฟื้นองค์ทรงนิลสินธพ มาไม่พบเกาะแก่งตำแหน่งไหน
สันโดษเดี่ยวเปลี่ยวกาย กำหนดได้เดือนเศษถึงเขตคนฯ
คล้ายคล้ายไป

คำใหม่ในบทเรียน

กร กระบี่กระบอง กลอกกลับ กลาดเกลื่อน กลุ้ม กันดาร กำดัด กำสรด กีบ กุศล เกล็ด เกาะเกียน (เกาะแก้วพิสดาร) โกฏิ ขบ ขลัง ขีน ขุน เข็ดขอน แขวง คติ ครุฑา คลาดแคล้ว คอน คาถา คุณธรรม คูหา โคม ไคลคลา เงื้อม จำแลงกาย จู่ลู่ เจาะชอน เจียน เจียว โจรสลัด เฉลย เฉินฉุก เฉี่ยวฉาบ ชฎา ชนนี ชลา ชลาสินธุ์ ชำเลือง ชุลี ซ้ำ ซุบซิบ ซูบผอม ดวงสมร ดาบส ดีฉัน ดูถูก เดียวโดย แดดาล ตกยาก ตลบ ตะแคง ตั้งครรภ์ ตันใจ ต่าย ตึกราม ถิ่นฐาน ถีบ แถลง ทรงเดช ทรวง ท้อแท้ ทานทัด (ท้าวปักกา) (ท้าวสิลราช) (ท้าวสุทัศน์) ทิพโสต เทพไท เทพารักษ์ ธานี (นกหัสดิน) นาค นางเงือก (นางประทุมเกสร) (นางสุวรรณมาลี) นิราศ นิล บพิตร บรรพชา บิดร บุราณ โบยบิน ปราง ปริง ปะ ปัถพิน ปั่นป่วน ปิ่น ปี่ เปลี่ยว เปลื้องปลด แปลงกาย แปลบ โปรดปราน โปรยปราย ผลา ผ่องแผ้ว ผีดิบ ผีสาง ผีเสื้อสมุทร แผดเผา แผ้วพาน ผืน พรต พระโคดม พระฤาษี (พระศรีสุนทรโวหาร) (พระอภัยมณี) พรั่น พราก พราหมณ์ พาชี พาย พายัพ พิฆาต พิศ เพ่ง เพลิงคบ ไพริน ฟืน ภูวนาถ มนต์ มรคา มหาสิทธาจารย์ มเหสี มัจฉา มาดหมาย มารดร มุนี มูลเหตุ เมืองผลึก เมืองรัตนา เมื่อยเหน็บ โมทนา (โมรา) ไม้เท้า ยมนา ยอมเยาว์ ยักขินี ยั้ง ยากแค้น ย่างเยื้อง ย่าน ยิบยิบ โยคี ระรื่น รัด ร้าง ราวี ริ้ว เรียราย แรม ฤทัย ลดเลี้ยว ละเมาะ ละโล่ง ล้าน ลำเนา ลิบ ลิ่ว เล็ง เลื่อมใส แลบ โลด วงเวียน

ว้างโว้ง (วายุภัส) วิเชียร วิญญาณ์ วิถี เวท (ศรีสุวรรณ) ศักดิ์ เศร้าสร้อย สกัดสแกง สถาวร สมเพช สมภาร สร่าง สลด สะท้าน สันโดด สาคร (สานนท์) สาระพัด สำนวน สำเภา สิงขร สินธพ (สินสมุทร) สุธาธาร เสแสร้ง เสก เสถียร เสนาอำมาตย์ เสมา เสาะ แสยง หงั่งหง่าง หนักหน่วง หมองหมาง หยอยหยอย หลอนหลอก หวน หวาดหวั่น ห่างเหิน หิว แหน โหย อนึ่ง อนุกูล อร่าม อรินทร์ อ้อน อั้น อับอาย อัสดร อ้างว้าง อาชา อาลัยลาน อาวรณ์ อาศรม อาสัญ อำนวย อิศเรศ อุปมา

แบบฝึกอ่าน

อ่านคำยาก

กำสรด	อ่านว่า	กำ-สด
โกฏิ	อ่านว่า	โกด
ครุฑา	อ่านว่า	ครุด-ทา
ชฎา	อ่านว่า	ชะ-ดา
ชนนี	อ่านว่า	ชน-นะ-นี
ชลาสินธุ์	อ่านว่า	ชะ-ลา-สิน
บพิตร	อ่านว่า	บอ-พิด
บรรพชา	อ่านว่า	บัน-พะ-ชา
ปัถพิน	อ่านว่า	ปัด-ถะ-พิน
ผลผลา	อ่านว่า	ผน-ผะ-ลา

ภูวนาถ	อ่านว่า	พู-วะ-นาด
มรคา	อ่านว่า	มอ-ระ-คา
มรณา	อ่านว่า	มอ-ระ-นา
มัจฉา	อ่านว่า	มัด-ฉา
โมทนา	อ่านว่า	โม-ทะ-นา
ยมนา	อ่านว่า	ยม-มะ-นา
ฤทัย	อ่านว่า	รึ-ไท
ศรัทธา	อ่านว่า	สัด-ทา
สถาวร	อ่านว่า	สะ-ถา-วอน
สถิตเสถียร	อ่านว่า	สะ-ถิด-สะ-เถียน
สารพัด	อ่านว่า	สา-ระ-พัด
สิทธาจารย์	อ่านว่า	สิด-ทา-จาน
สินธพ	อ่านว่า	สิน-ทบ
หัสดิน	อ่านว่า	หัด-สะ-ดิน
อนุกูล	อ่านว่า	อะ-นุ-กูน
อัสดร	อ่านว่า	อัด-สะ-ดอน
อิศเรศ	อ่านว่า	อิด-สะ-เรด

อ่านคำที่มีไม้ทัณฑฆาต

> ์ เรียกว่า เครื่องหมายทัณฑฆาต วางไว้บนตัวอักษร เรียกตัวอักษรนั้นว่า ตัวการันต์ ไม่อ่านออกเสียงพยัญชนะตัวนั้น ตัวการันต์อาจมีหนึ่งหรือสองตัวก็ได้ เช่น
>
> ฤทธิ์ เป็นพยัญชนะการันต์ตัวเดียว
>
> จันทร์ เป็นพยัญชนะการันต์สองตัว
>
> สายสิญจน์ เป็นพยัญชนะการันต์สองตัว

กษัตริย์	พันธุ์	มนต์	ทิพย์
มนุษย์	วงศ์วาน	กลเล่ห์	สายสิญจน์
วายชนม์	อาจารย์	นักสิทธิ์	อุตส่าห์
อาวรณ์	ประสงค์	พระองค์	พระนักธรรม์
บิตุรงค์	อภิวันท์	พูนสวัสดิ์	หน่อนรินทร์
พระแสงขรรค์	ชลาสินธุ์	เทพารักษ์	

เมื่อเราทำบุญบ้าน เราจะนำสายสิญจน์วงไว้รอบบริเวณบ้านเพื่อประสงค์จะให้เกิดสิริมงคลแก่เจ้าของบ้าน เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ ท่านจะจับด้ายสายสิญจน์และเจริญพระ-พุทธมนต์ การเจริญพระพุทธมนต์ของพระสงฆ์ จะมีการอัญเชิญเทพยดาและเทพารักษ์ทั้งหลายให้มาร่วมอวยชัย และร่วมอนุโมทนาในการทำบุญแก่เจ้าของบ้านด้วย

ความรู้ทางภาษา

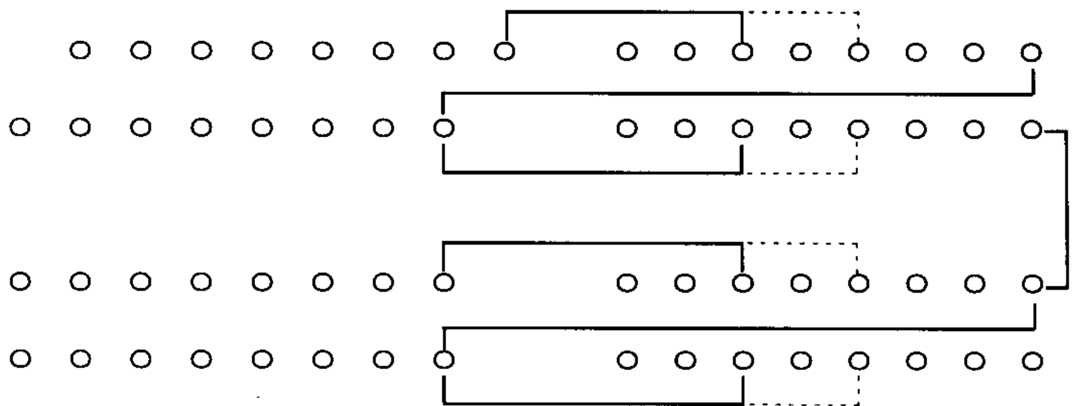
คำสัมผัส

คำสัมผัส คือคำที่มีเสียงคล้องจอง การแต่งกลอนจะต้องมีคำสัมผัสหรือคำที่มีเสียงคล้องจองจึงจะทำให้กลอนมีความไพเราะ

คำสัมผัสมี ๒ ประเภท คือ

๑. **คำสัมผัสนอก** เป็นการสัมผัสระหว่างวรรคที่เป็นแบบแผน ถ้าแต่งกลอนและขาดคำสัมผัสระหว่างวรรคถือว่าแต่งกลอนผิด

กลอนแปด ในวรรคหนึ่งๆ มี ๘ คำ ๒ วรรค เป็น ๑ คำกลอน ๒ คำกลอนหรือ ๔ วรรค เป็น ๑ บท คำสัมผัสจะมีดังนี้

๒. **คำสัมผัสใน** เป็นการสัมผัสคำในวรรคหนึ่งๆ จะมีหรือไม่มีก็ได้ ไม่ถือว่าเป็นการผิดลักษณะการแต่งกลอน

ถ้ามีคำสัมผัสมากก็มีความไพเราะมาก

ตัวอย่าง

อยู่วันหนึ่งถึงเวลาสิทธาเฒ่า สำรวมเข้านั่งฌานกุมารหนี
ลงเล่นน้ำปล้ำปลาในวารี แล้วขึ้นขี่ขับขวางไปกลางชล

คำสัมผัสนอก จะเป็นการ **สัมผัสสระ**

สัมผัสสระ เป็นการใช้คำประสมด้วยสระเดียวกัน ถ้ามีตัวสะกดต้องเป็นตัวสะกดมาตราเดียวกัน เช่น

เฒ่า - เข้า หนี - วารี
วารี - ขี่

คำสัมผัสในมีทั้งสัมผัสสระ และสัมผัสพยัญชนะ

สัมผัสสระได้แก่

หนึ่ง - ถึง เวลา - สิทธา
ฌาน - กุมาร น้ำ - ปล้ำ
ขวาง - กลาง

สัมผัสพยัญชนะ เป็นการใช้คำในพยัญชนะเดียวกัน เช่น

ลง - เล่น ปล้ำ - ปลา
ขึ้น - ขี่ - ขับ

คำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์เป็นถ้อยคำที่ใช้กับบุคคลที่มีลำดับชั้นต่างกัน เป็นถ้อยคำที่แสดงถึงความเคารพนับถือกัน ได้แก่ ถ้อยคำที่ใช้กับพระมหากษัตริย์ หรือพระบรมวงศานุวงศ์ (อ่านว่า พระ-บอ-รม-มะ-วง-สา-นุ-วง) เช่น พระมเหสี พระราชโอรส พระราชธิดา เป็นต้น หรือถ้อยคำที่ใช้กับพระสงฆ์ และบุคคลทั่วไป เพื่อให้เกิดความสุภาพ ถ้อยคำที่เป็นคำราชาศัพท์ต้องใช้ให้ถูกต้องตามฐานะของบุคคล การใช้คำราชาศัพท์เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่คนไทยทุกคนจะต้องเรียนรู้เพื่อใช้ให้ถูกต้องตามลำดับชั้นของบุคคล

ตัวอย่าง

ถ้อยคำที่ใช้กับพระมหากษัตริย์

พระมเหสี		หมายถึง	ภรรยา
พระโอรส	พระราชโอรส	หมายถึง	บุตรชาย
พระธิดา	พระราชธิดา	หมายถึง	บุตรสาว
พระบิดา	พระราชบิดา	หมายถึง	พ่อ
พระมารดา	พระราชมารดา	หมายถึง	แม่
พระเก้าอี้		หมายถึง	เก้าอี้
พระเขนย		หมายถึง	หมอน
พระอู่		หมายถึง	เปล
พระบาท		หมายถึง	เท้า
พระหัตถ์		หมายถึง	มือ

พระพักตร์	หมายถึง	ใบหน้า
บรรทม	หมายถึง	นอน
ประชวร	หมายถึง	ป่วย
ตรัส	หมายถึง	พูด
เสด็จ	หมายถึง	ไป
เสวย	หมายถึง	กิน
ประทับ	หมายถึง	นั่ง อยู่
ผนวช	หมายถึง	บวช

ถ้อยคำที่ใช้กับพระสงฆ์

ฉัน	หมายถึง	กิน
จำวัด	หมายถึง	นอน
สรงน้ำ	หมายถึง	อาบน้ำ
ทำวัตร	หมายถึง	สวดมนต์
นมัสการ	หมายถึง	ไหว้
มรณภาพ	หมายถึง	ตาย
อาพาธ	หมายถึง	ป่วย
โยม	หมายถึง	บิดามารดา (เป็นคำที่พระสงฆ์ใช้เรียก)

ถ้อยคำที่ใช้กับบุคคลทั่วไป

๑. ไม่ใช้คำอุทานที่ไม่สุภาพ เช่น หือ หา โว้ย เว้ย

๒. ไม่ใช้คำหยาบ เช่น ไอ้นั่น ไอ้นี่ ให้ใช้ สิ่งนั้น สิ่งนี้ มึง ให้ใช้ คุณ เธอ กู ให้ใช้ ผม ฉัน ข้าพเจ้า

ตัวอย่าง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับบนพระเก้าอี้ในห้องพระโรง

พระธิดาบรรทมหลับอยู่ในพระอู่

พระสงฆ์จำวัดอยู่ในกุฏิ

นายกรัฐมนตรีไปนมัสการพระสงฆ์บนศาลาการเปรียญ

อ่านบทร้อยกรอง

คบคน

ถึงวังวัดเทียนถวายบ้านใหม่ข้าม ก็รีบตามเรือที่นั่งมากลางหน
ทุ่งละลิ่วทิวเมฆเป็นหมอกมน สะพรั่งต้นตาลโตนดอนาถครัน
เจ้าของตาลรักหวานขึ้นปีนต้น ระวังตนตีนมือระมัดมั่น
เหมือนคบคนคำหวานรำคาญครัน ถ้าพลั้งพลันเจ็บอกเหมือนตกตาล

(*นิราศพระบาท* สุนทรภู่)

อ่านเสริมบทเรียน

สุนทรภู่กวีเอกของโลก

สุนทรภู่เป็นชื่อเรียกกันทั่วๆไป ความจริงท่านมีบรรดาศักดิ์เป็นพระสุนทรโวหาร ชื่อเดิมท่านชื่อ ภู่ คนทั้งหลายจึงนำคำในบรรดาศักดิ์ของท่านว่า สุนทร กับชื่อเดิมว่า ภู่ มารวมกันเรียกว่า สุนทรภู่ ท่านเกิดในสมัยรัชกาลที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๓๒๙ บิดาเป็นชาวบ้านกร่ำ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ส่วนมารดาเป็นชาวเมืองฉะเชิงเทรา เมื่อสุนทรภู่เกิดแล้วบิดามารดาหย่าร้างกัน บิดาไปบวชเป็นพระภิกษุที่บ้านกร่ำ ส่วนมารดามีสามีใหม่ มีบุตรหญิง ๒ คน ชื่อ ฉิม กับ นิ่ม และมารดาได้เป็นนางนมพระธิดาในกรมพระราชวังหลัง สุนทรภู่อยู่กับมารดาในวังหลัง และได้ถวายตัวเป็นข้าในกรมพระราชวังหลังตั้งแต่ยังเด็ก สุนทรภู่จึงได้เรียนขนบธรรมเนียมประเพณีในวังตั้งแต่เล็ก และได้เรียนหนังสือที่สำนักวัดชีปะขาวหรือวัดศรีสุดาราม ที่คลองบางกอกน้อย สุนทรภู่เป็นคนเรียนหนังสือเก่งและสนใจการแต่งกาพย์ กลอนมาตั้งแต่ยังเล็ก เมื่อสุนทรภู่มีอายุได้ ๑๙ ปี ได้นำนิทานพื้นบ้านมาแต่งเป็นบทละครเรื่องโคบุตร แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการแต่งกลอนของท่าน เมื่อท่านมีอายุได้ ๒๑ ปี ท่านเดินทางไปเยี่ยมบิดาที่เมืองแกลง และได้แต่งนิราศเมืองแกลง เมื่อกลับจากเมืองแกลงได้มาเป็นมหาดเล็กในพระองค์เจ้าปฐมวงศ์ พระโอรสในกรมพระราชวังหลัง ซึ่งบวชอยู่ที่วัดระฆังโฆสิตาราม สุนทรภู่ได้ตามเสด็จพระองค์-

เจ้าปฐมวงศ์ไปไหว้พระพุทธบาทที่จังหวัดสระบุรี และได้แต่งนิราศพระบาทอีกเรื่องหนึ่ง

ครั้งหนึ่งรัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนางสีดาจะผูกคอตายว่า "จึ่งเอาผ้าผูกพันกระสันรัด เกี่ยวกระหวัดกับกิ่งโศกใหญ่" พระองค์เกิดขัดข้องว่าจะแต่งบทหนุมานอย่างไรจึงจะให้หนุมานช่วยนางสีดาได้โดยรวดเร็ว สุนทรภู่ได้แต่งบทต่อไปว่า

ชายหนึ่งผูกศออรไท แล้วทอดองค์ลงไปจะให้ตาย
บัดนั้น วายุบุตรแก้ได้ดังใจหมาย

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงชอบพระราชหฤทัยและทรงยกย่องในความฉลาดของสุนทรภู่ตั้งแต่ครั้งนั้น และโปรดให้สุนทรภู่รับราชการเป็นพระอาลักษณ์อยู่ในกรมพระอาลักษณ์ และได้เป็นขุนสุนทรโวหาร ได้ตามเสด็จใกล้ชิดพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และได้เป็นพระอาจารย์ถวายพระอักษรแก่พระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าอาภรณ์ด้วย นับว่าชีวิตของสุนทรภู่ระยะนี้เป็นระยะที่รุ่งเรือง แต่เมื่อสิ้นรัชกาลที่ ๒ แล้วสุนทรภู่ตกยากต้องออกบวชและได้เดินทางไปยังที่ต่างๆ ได้แต่งนิราศไว้หลายเรื่อง เช่น นิราศภูเขาทอง นิราศพระประทม นิราศเมืองเพชร เป็นต้น บางครั้งสุนทรภู่ต้องแต่งกลอนขาย บางคนว่าสุนทรภู่แต่งนิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณีในสมัยรัชกาลที่ ๓ แต่บางคนว่าสุนทรภู่แต่งเรื่องพระอภัยมณีในสมัยรัชกาลที่ ๒ ดังนั้นจึงไม่ทราบแน่ชัดว่าท่านเริ่มแต่งเรื่องพระอภัยมณีในรัชกาลใด

ในสมัยรัชกาลที่ ๔ สุนทรภู่ได้เข้ารับราชการเป็นพระสุนทรโวหารในกรมพระอาลักษณ์ฝ่ายพระราชวังบวร และได้แต่งหนังสือบทเสภาพระราชพงศาวดาร บทเห่กล่อมพระบรรทมเพื่อใช้ในการเห่กล่อมพระราชโอรสและพระราชธิดา สุนทรภู่เข้ารับราชการอยู่ ๕ ปีก็ถึงแก่กรรมเมื่อมีอายุได้ ๗๐ ปี

สุนทรภู่แต่งหนังสือไว้มากมีทั้งนิราศ นิทาน สุภาษิต บทละคร บทเสภา บทเห่กล่อม กระบวนกลอนของสุนทรภู่มีความไพเราะด้วยเสียงสัมผัสใน ท่านเป็นผู้ริเริ่มการนำเสียงสัมผัสในมาใช้ในการแต่งกลอนทำให้บทกลอนของท่านดีเด่นด้วยเสียงสัมผัสอันไพเราะ จนเป็นแบบอย่างการแต่งกลอนของกวีชั้นหลังมาจนถึงทุกวันนี้ ผลงานของท่านทุกเรื่องจะสอดแทรกคติธรรมสอนใจผู้อ่านนับว่ามีคุณค่ามาก ท่านแต่งกาพย์เรื่องพระไชยสุริยาเป็นแบบเรียนภาษาไทย และได้มีการนำกาพย์เรื่องนี้มาเป็นแบบสอนอ่านแก่นักเรียนจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลไทยได้สร้างอนุสาวรีย์เป็นเกียรติแก่ท่านที่ตำบลบ้านกร่ำ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง และนำผลงานเรื่องพระอภัยมณีไปแสดงเรื่องราวไว้ด้วย ผลงานอันมีคุณค่าของท่านได้มีผู้นำไปแปลเป็นภาษาต่างประเทศจนแพร่หลายไปทั่วโลก องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติจึงได้ประกาศเกียรติคุณท่านเป็นกวีเอกของโลกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๙ นับว่าท่านเป็นคนไทยคนหนึ่งที่ได้รับการยกย่องทั่วโลก คนไทยทุกคนควรภาคภูมิใจที่บรรพบุรุษของเราได้รับเกียรติเป็นกวีสำคัญทางด้านวรรณคดีเทียบเท่ากวีเอกของโลก

"ผลงานที่คนเราสร้างขึ้นไม่ว่าจะนานเท่าไรย่อมปรากฏเสมอ แม้ว่าท่านสุนทรภู่จะได้ถึงแก่กรรมไปกว่า ๑๐๐ ปี แต่ผลงานของท่านก็ยังปรากฏให้เห็น ที่คนรุ่นหลังจะนำมาศึกษาและยกย่องเชิดชูคุณงามความดีของท่านไว้" เสริมกล่าวขึ้น

คำศัพท์
เรื่องพระอภัยมณีตอนสุดสาครตามหาพระบิดาและเข้าเมืองผีดิบ

คำศัพท์	ความหมาย
กำสรด	สลด เศร้า
กุศล	บุญ สิ่งที่ดีที่ชอบ
โกฏิ	มาตรานับเท่ากับ ๑๐ ล้าน
ครุฑ (ครุฑา)	พญานกที่เป็นพาหนะของพระนารายณ์
จร	ไป
ชฎา	เครื่องสวมศีรษะรูปคล้ายมงกุฎ
ชนนี	แม่
ชลา	น้ำ
ชลาสินธุ์	มหาสมุทร
ชุลีกร	ยกมือไหว้
ดาบส	ฤาษี
ทรงเดช	พระมหากษัตริย์ ผู้มีอำนาจ
ทิพโสต	หูทิพย์

ทิศพายัพ	ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ
เทพไท	เทวดาผู้เป็นใหญ่
เทพารักษ์	เทวดาผู้ดูแลรักษาสถานที่ใดที่หนึ่ง
ธานี	เมือง
นิราศ	จากไป
บรรพชา	บวช
ปราง	มะปราง
ปรารภ	กล่าวถึง
ปริง	มะปริง
ปลดปลง	ตาย
ปัถพี ปัถพิน	แผ่นดิน
พรต	จำศีล ปฏิบัติทางศาสนาเพื่อข่มกายและใจ
พระโคดม	พระพุทธเจ้า
พาชี	ม้า
ภูวนาถ ภูวไนย	พระเจ้าแผ่นดิน
มรณา	ตาย
ม้วย	ตาย
มัจฉา	ปลา
ยมนา	แม่น้ำใหญ่
ยอกร	ยกมือไหว้
โยคี	ฤาษี

โยม	คำที่พระสงฆ์ใช้เรียกบิดามารดา หรือผู้ใหญ่
วายุภัส	ชื่อนกในวรรณคดี คำนี้คือวายุภักษ์
วิถี	ทาง
สถาวร	ยืนยง มั่นคง
สถิต	ตั้งอยู่ ยืนยง
สมเพช	สงสาร สลดใจ
สมภาร	พระที่เป็นเจ้าอาวาส
สังหาร	ฆ่า
สันโดษ	อยู่ตามลำพัง
สาคร	แม่น้ำ ทะเล
สำเภา	เรือเดินทะเลแบบจีนใช้แล่นด้วยใบ
สิงขร	ภูเขา ยอดเขา
สิทธิจารย์	อาจารย์ผู้สำเร็จ ฤๅษี
เสถียร	มั่นคง แข็งแรง
หน่อบพิตร	พระมหากษัตริย์
หัสดิน	สัตว์ในป่าหิมพานต์ เรียกว่า หัสดีลิงค์ มีหัวเป็นนก ตัวเป็นสิงห์ มีปีกบินได้
อนุกูล	เกื้อกูล สงเคราะห์
อัสดร	ม้า
อาชา	ม้า
อรินทร์	ข้าศึก
อิศเรศ	ผู้เป็นใหญ่
อุปมา	เปรียบเทียบ

รายชื่อคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เล่ม ๑ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓)

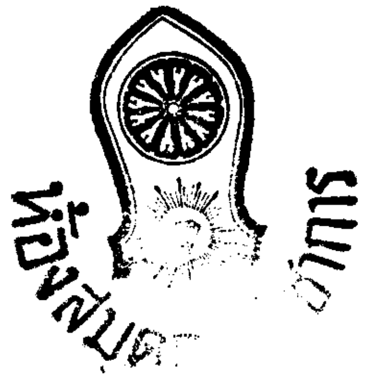
๑.	อธิบดีกรมวิชาการ	ที่ปรึกษา
๒.	ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา	ที่ปรึกษา
๓.	นางฐะปะนีย์ นาครทรรพ	ที่ปรึกษา
๔.	นายโกวิท ประวาลพฤกษ์	ที่ปรึกษา
๕.	ม.ร.ว.สุรธวัช ศรีธวัช	ที่ปรึกษา
๖.	นางวัชรี ธุวธรรม	ที่ปรึกษา
๗.	นายบรรเทา กิตติศักดิ์	ประธานกรรมการ
๘.	นางสุภรณ์ สภาพงศ์	รองประธานกรรมการ
๙.	นางนภาลัย สุวรรณธาดา	กรรมการ
๑๐.	นางสายใจ อินทรัมพรรย์	กรรมการ
๑๑.	นางประคอง สุทธสาร	กรรมการ
๑๒.	นางมัลลิกา ตัณฑนันทน์	กรรมการ
๑๓.	นางถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล	กรรมการ
๑๔.	นางสาวประพีร์ เทพธรานนท์	กรรมการ
๑๕.	นายมณเฑียร พุทธกาล	กรรมการ
๑๖.	นางยิ่งลักษณ์ งามดี	กรรมการ
๑๗.	นายบุญเสริม แก้วพรหม	กรรมการ
๑๘.	นางสาวกุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์	กรรมการ
๑๙.	นางอัจฉรา ชีวพันธ์	กรรมการ
๒๐.	นางภาสินี เปี่ยมพงศ์สานต์	กรรมการ
๒๑.	นางสาวเข็มทอง คันธพนิต	กรรมการ
๒๒.	นางนวลจันทร์ นิเทศวรวิทย์	กรรมการ
๒๓.	นางนิตยา จรูญผลสิฐิ	กรรมการ
๒๔.	นายโชติ ศรีสุวรรณ	กรรมการ
๒๕.	นางสาวพัชรีภรณ์ จ้อยจุมพจน์	กรรมการ
๒๖.	นางสุชาดา วัยวุฒิ	กรรมการ
๒๗.	นายสมเจตน์ กาพดิษย์	กรรมการ
๒๘.	นางเพชราภรณ์ รื่นรมย์	กรรมการ
๒๙.	นางรัตนา ภาชาฤทธิ์	กรรมการ
๓๐.	นางอัมพร แต้มทอง	กรรมการ
๓๑.	นายอุทัย ไชยกลาง	กรรมการ
๓๒.	นางวันเพ็ญ สุทธากาศ	กรรมการและเลขานุการ
๓๓.	นางปราณี ปราบริปู	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๔.	นางสาวเพ็ญศิริ กัลยาณมิตร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๕.	นางบุษบา ตระกูลสัจจาวัตร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ออกแบบรูปเล่ม นายสมเจตน์ กาพดิษย์

ผู้วาดภาพประกอบฉบับเป็นต้นแบบจริง กลุ่มเบญจรงค์

การรถไฟแห่งประเทศไทย เอื้อเฟื้อภาพประกอบ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว นายพะนอม แก้วกำเนิด ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๓๖

หนังสือภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มี ๖ เล่ม ดังนี้

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย ป.๔ เล่ม ๑

๒. หนังสือเรียนภาษาไทย ป.๔ เล่ม ๒

๓. คู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย ป.๔ เล่ม ๑

๔. คู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย ป.๔ เล่ม ๒

๕. แบบฝึกหัดภาษาไทย ป.๔ เล่ม ๑

๖. แบบฝึกหัดภาษาไทย ป.๔ เล่ม ๒

